

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELKA NIESZAWKA NA LATA 2025-2033

PROJEKT

Wielka Nieszawka, 2025 r.

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli.....	2
Podstawowe informacje o opracowaniu	3
CZĘŚĆ ANALITYCZNA	4
1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej gminy Wielka Nieszawka	5
1.1 Sytuacja społeczna.....	5
1.2 Sytuacja gospodarcza	17
1.3 Sytuacja przestrzenna.....	22
1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa.....	30
1.5 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego	39
1.1 Wnioski z diagnozy	51
2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej	54
2.1 Analiza SWOT /TOTS.....	54
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy.....	57
CZĘŚĆ STRATEGICZNA.....	59
3 Wizja, misja i cele Strategii.....	60
3.1 Wizja i misja	60
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań.....	64
3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.....	67
3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny	80
4 Założenia wdrożeniowe	92
4.1 Planowane przedsięwzięcia.....	92
4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania	93
4.3 System realizacji Strategii.....	94
Podsumowanie	99
Spis tabel, rysunków, wykresów i zdjęć	101
Bibliografia.....	105

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli

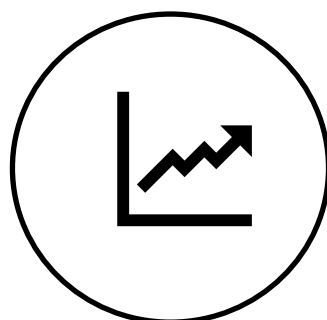
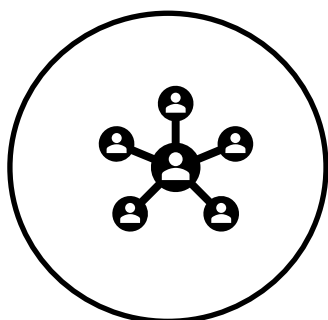
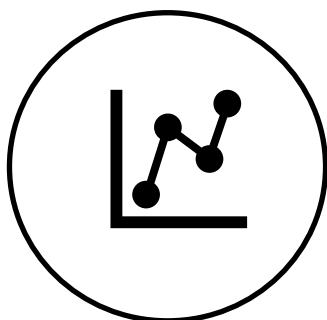
1.	Dz.U.	– Dziennik Ustaw
2.	EBI	– Europejski Bank Inwestycyjny
3.	EBOR	– Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
4.	EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
5.	e-PUAP	– Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
6.	Gmina	– Gmina Wielka Nieszawka
7.	GOKiS	– Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małej Nieszawce
8.	GOPS	– Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawce
9.	JCWP	– Jednolita Część Wód Podziemnych
10.	JCWPD	– Jednolita Część Wód Powierzchniowych
11.	Mg	– megagram
12.	OF	– Obszar Funkcjonalny
13.	OSI	– Obszar Strategicznej Interwencji
14.	OSP	– Ochotnicza Straż Pożarna
15.	PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
16.	PSZOK	– Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
17.	REGON	– Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
19.	S.A.	– spółka akcyjna
20.	Sp. z o.o.	– spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
21.	SWOT	– analiza SWOT, metoda porządkowania i weryfikowania informacji
22.	UE	– Unia Europejska
23.	ZIT	– Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
24.	zł	– złoty, podstawowa jednostka monetarna w Polsce

Podstawowe informacje o opracowaniu

Jedną z podstawowych metod zarządzania gminną jednostką samorządu terytorialnego jest planowanie strategiczne rozwoju gminy w dłuższym horyzoncie czasowym. Głównym narzędziem wykorzystywanym w planowaniu strategicznym jest natomiast dokument planistyczny w postaci strategii rozwoju gminy, która stanowi wyznacznik kierunków rozwoju gminy w przyjętej perspektywie czasowej. Horyzont czasowy przedmiotowej Strategii wyznaczono do 2033 r., wskazując tym samym na długofalowy charakter tego dokumentu pozwalający na osiągnięcie zakładanych celów oraz realizację przedsięwzięć przeznaczonych do realizacji. Przyjęty okres obowiązywania nowego dokumentu strategicznego wynikał także w dużej mierze z uwarunkowań zewnętrznych wynikających z horyzontów czasowych stosowanych w planowaniu strategicznym w skali regionalnej, krajowej czy w skali całej UE. Strategia obejmuje wszystkie sfery działalności gminy i została podzielona na 4 obszary działania: sferę społeczną, sferę gospodarczą, sferę przestrzenną i sferę klimatyczno-środowiskową. W tym zakresie cele i przedsięwzięcia wyznaczone w ramach Strategii odnoszą się jednak nie tylko do zadań i obszarów działania gminy jako samorządu terytorialnego realizowanych przez władze gminy, ale mają swoje odniesienie także do sposobów i kierunków działania wszystkich innych instytucji/podmiotów działających na terenie gminy. Strategia Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033 to jeden z najważniejszych dokumentów, który jest podstawą określenia wizji rozwoju gminy na najbliższe lata. Gmina Wielka Nieszawka będzie pełniła rolę instytucji wdrażającej w życie założenia Strategii oraz odpowiedzialnej za jej prawidłową realizację i osiągnięcie założonych celów Strategii. Metodologię opracowania Strategii oparto o powszechnie stosowane metody planowania strategicznego. W pracach nad Strategią kierowano się jednocześnie potrzebą zapewnienia jak najpełniejszego uspołecznionego charakteru Strategii i umożliwienia wpływu na jej kształt na każdym etapie jej przygotowywania i wdrażania społeczności lokalnej. W pracach nad Strategią uczestniczyli eksperci, radni, urzędnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy i mieszkańcy. W tym zakresie w trakcie opracowywania Strategii przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami dotyczące najważniejszych potrzeb i kierunków rozwoju w gminie. W końcowym etapie Strategii opracowano system jej wdrażania, monitoringu oraz oceny stopnia realizacji jej założeń. Jak wynika z powyższego opisu przedmiotowa Strategia – co jest charakterystyczne dla tego typu dokumentów – ma charakter ogólny, wyznaczając kierunki rozwoju gminy na poziomie celów (strategicznym i operacyjnym) oraz typów przedsięwzięć zmierzających do realizacji tych celów. Nie określano natomiast zamkniętego katalogu konkretnych i szczegółowych projektów do realizacji, które zostaną określone w szczegółowych dokumentach planistycznych gminy. Opracowany w ten sposób dokument będzie stanowił swoistą mapę drogową wytyczającą priorytety rozwoju gminy w perspektywie do 2033 r. Jednocześnie Strategia ma charakter otwarty a metodologia jej wdrażania zakłada możliwość dokonywania zmian i aktualizacji jej zapisów w reakcji na zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, wyniki okresowych analiz efektów realizacji Strategii czy inne czynniki mogące mieć wpływ na przyjęte założenia. Wszystkie zmiany w tym zakresie będą jednak odbywały się przy udziale i konsultacji ze społecznością lokalną zachowując uspołeczniony charakter tego dokumentu.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej gminy Wielka Nieszawka

Poniżej przedstawiono podstawowe uregulowania funkcjonowania Gminy Wielka Nieszawka.

Wójt jest organem wykonawczym. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności:

- opracowywanie strategii i programów rozwoju,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Radni gminy wybierani są w głosowaniu powszechnym przez mieszkańców. Tworzą Radę Gminy. Ich obowiązkiem jest kierowanie się dobrem wspólnoty samorządowej, utrzymywanie stałej więzi z mieszkańcami oraz ich organizacjami, przyjmowanie zgłaszanych przez nich postulatów i przedstawianie ich organom gminy do rozpatrzenia. Radni mają obowiązek brać udział w pracach Rady Gminy i jej komisji oraz innych instytucji samorządowych, do których zostali wybrani lub desygnowani. Nadzór nad działalnością gminną (m.in. działalnością Rady Gminy) sprawuje prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych regionalna izba obrachunkowa (art. 86 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym - Dz.U.2024.1465 t.j.). Gmina wykonuje swoje zadania głównie przy pomocy Urzędu Gminy w Wielkiej Nieszawce. Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień.

Ponadto Gmina wykonuje swoje zadania przy pomocy gminnych jednostek organizacyjnych takich jak: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawce, Szkoła Podstawowa w Cierpicach, Szkoła Podstawowa w Małej Nieszawce, Gminna Biblioteka Publiczna w Małej Nieszawce, Przedszkole w Małej Nieszawce, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małej Nieszawce i Gminny Ośrodek Zdrowia w Wielkiej Nieszawce.

1.1 Sytuacja społeczna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji społecznej gminy Wielka Nieszawka. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące demografii i rynku pracy. W dalszej części opisano infrastrukturę społeczną gminy w kontekście oświaty i wychowania, kultury i sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych. Opisano kwestię bezpieczeństwa publicznego, występujących problemów społecznych oraz cyfryzacji usług publicznych.

Demografia

Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Wielka Nieszawka w latach 2018-2024.

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2024 (do 30.06.2024 r.)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (I półrocze)
Liczba mieszkańców	5 176	5 238	5 075	5 158	5 197	5 206	5 202

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba mieszkańców gminy Wielka Nieszawka wynosi 5 202 osób (stan na 30.06.2024 r.).

Z powyższej tabeli wynika, że liczba mieszkańców gminy Wielka Nieszawka w latach 2018-2024 wzrosła o 26 osób. Gmina Wielka Nieszawka charakteryzuje się ujemnym bilansem demograficznym. Trend ten jest m.in. spowodowany migracjami, co potwierdzają dane dotyczące salda migracji w latach 2017-2023 w poniższej tabeli.

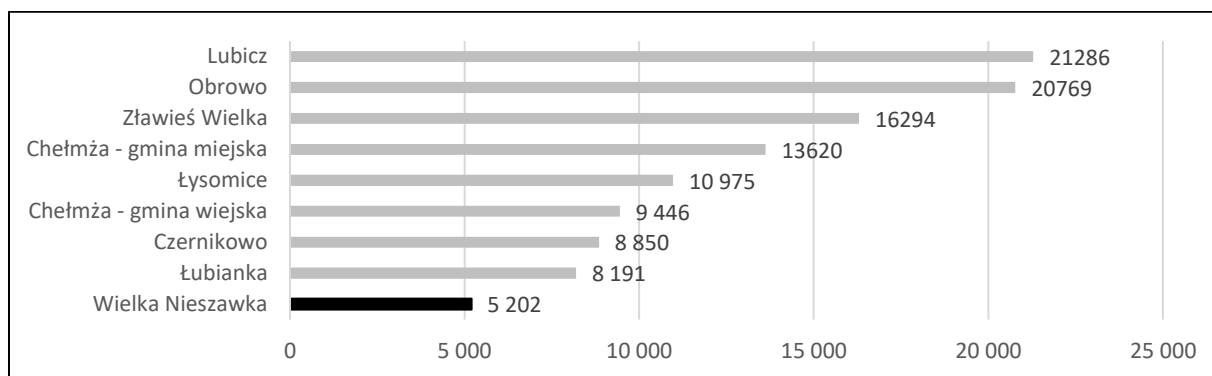
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Saldo migracji ogółem	59	126	92	74	91	64	27
Saldo migracji wewnętrznych	57	123	90	73	89	65	27
Saldo migracji zagranicznych	2	3	2	1	2	-1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono porównanie gminy Wielka Nieszawka z innymi gminami powiatu toruńskiego.

Wykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (stan na 30.06.2024 r.)

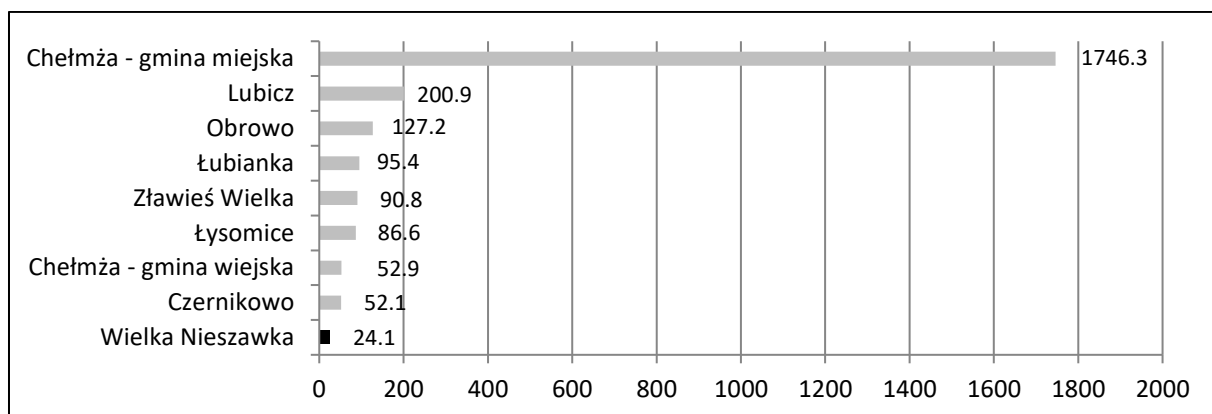

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Wielka Nieszawka jest najmniej zaludnioną gminą powiatu toruńskiego.

Poniżej przedstawiono porównanie gęstości zaludnienia gminy Wielka Nieszawka z innymi gminami powiatu toruńskiego.

Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (stan na 31.12.2023 r.) (osoby na km²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Wielka Nieszawka prezentuje najniższy wskaźnik gęstości zaludnienia wśród pozostałych gmin powiatu toruńskiego.

Poniżej przedstawiono strukturę ludności gminy Wielka Nieszawka w podziale na płeć.

Wykres 3 Ludność gminy Wielka Nieszawka w podziale na płeć na koniec czerwca 2024 r.

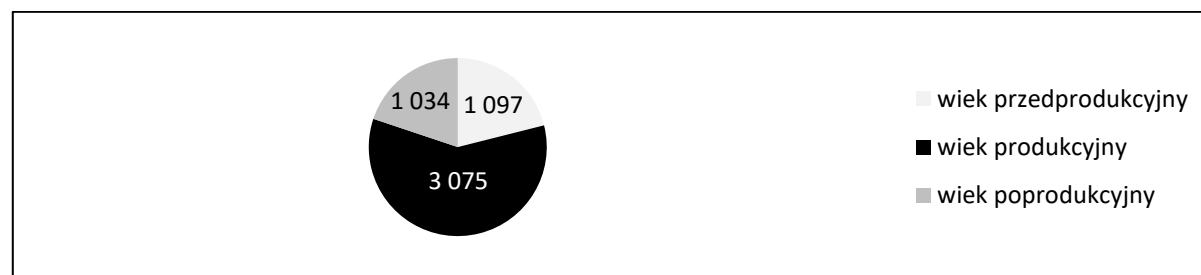

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Wielka Nieszawka na koniec czerwca 2024 r. występowała różnica w liczbie kobiet (1 430) i mężczyzn (1 482). Kobiety stanowiły 50,46% a mężczyźni 49,54%.

Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców gminy Wielka Nieszawka w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2023 r.).

Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Wielka Nieszawka w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Struktura wieku mieszkańców gminy w ujęciu procentowym przedstawia się następująco:

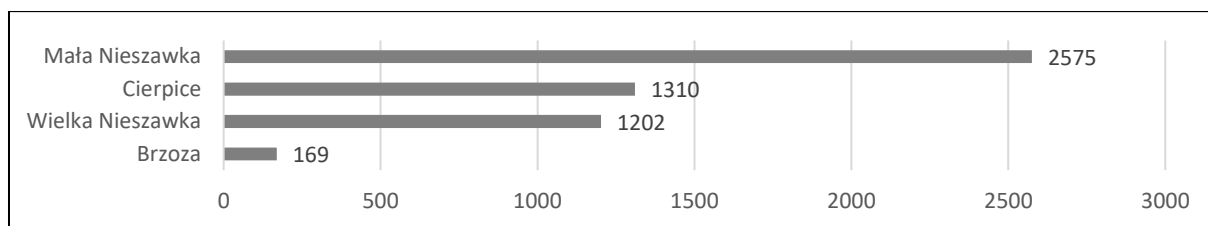
- wiek przedprodukcyjny: 21,07%,
- wiek produkcyjny: 59,07%,
- wiek poprodukcyjny: 19,86%.

Powyższa struktura wskazuje, że współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym (wskaźnik opisuje ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Wielka Nieszawka wynosi 33,6%, co jest wartością niższą niż współczynnik dla Polski (40,0%) i województwa kujawsko-pomorskiego (40,6%) za 2023 r. Wskaźnik potwierdza, że społeczeństwo gminy Wielka Nieszawka jest społeczeństwem starzejącym się. Ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego (wskaźnik opisuje stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Wielka Nieszawka wynosi 69,3 %, co jest wartością niższą niż współczynnik dla Polski (71,2%) i dla województwa pomorskiego (71,6%) za 2023 r.

Pod względem administracyjnym gmina Wielka Nieszawka składa się z 4 sołectw: Brzoza, Cierpice, Mała Nieszawka i Wielka Nieszawka.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział liczby mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Wielka Nieszawka.

Wykres 5 Liczba mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych gminy Wielka Nieszawka (stan na 31.12.2023 r.)

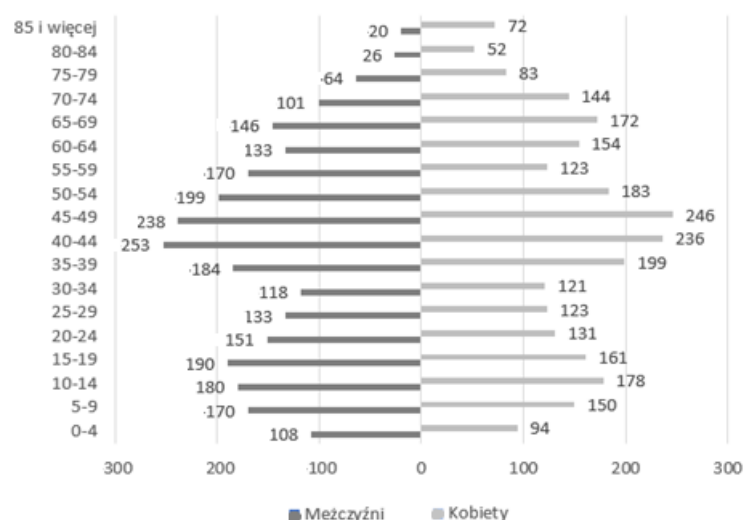

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Wielka Nieszawka za 2023 rok

Ludność gminy Wielka Nieszawka jest nierównomiernie rozmieszczona.

Poniżej przedstawiono strukturę wiekową gminy Wielka Nieszawka w 2023 r. zaprezentowaną w formie piramidy wieku. Piramida wieku to stosowane w demografii graficzne przedstawienie struktury płci i wieku ludności danego obszaru, polegające na zestawieniu diagramów słupkowych utworzonych dla poszczególnych roczników lub pięcioletnich grup wiekowych dla każdej płci oddzielnie.

Wykres 6 Piramida wieku gminy Wielka Nieszawka (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Piramida wieku pokazuje, że przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami dotyczy wieku 30-39, 45-49 i powyżej 60 roku życia.

Kształt piramidy wskazuje na typ struktury wiekowej społeczeństwa określany jako regresywny – niska liczba urodzeń oraz coraz bardziej starzejący się mieszkańcy. Poniżej przedstawiono jak w latach 2017-2023 kształtował się przyrost naturalny w gminie Wielka Nieszawka.

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Urodzenia	37	35	42	38	36	25	27
Zgony	46	67	63	68	56	47	69
Przyrost naturalny	-9	-32	-21	-30	-20	-22	-42

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Przyrost naturalny w gminie Wielka Nieszawka w analizowanym okresie był ujemny.

Oświata i wychowanie

Infrastruktura

Gmina Wielka Nieszawka jest organem prowadzącym dla następujących jednostek oświatowych: Szkoła Podstawowa w Cierpicach, Szkoła Podstawowa w Małej Nieszawce, Przedszkole w Małej Nieszawce.

Szkoły podstawowe dysponują salami lekcyjnymi wyposażonymi w pomoce dydaktyczne, pracownikami komputerowymi wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. Szkoły posiadają także sekretariat, bibliotekę, pokój nauczycielski, stołówkę, świetlicę. Placówki wyposażone są w sprzęt komputerowy i narzędzia informatyczne niezbędne do prowadzenia działalności edukacyjnej. Szkoły posiadają sale gimnastyczne. Zauważalna jest jednak konieczność doposażenia placówek oraz remontu infrastruktury.

Finansowanie

Poniżej zaprezentowano wydatki z budżetu gminy Wielka Nieszawka na oświatę i wychowanie w latach 2017-2023.

Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Wielka Nieszawka na oświatę i wychowanie w latach 2017-2023 (zł)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wydatki na oświatę (zł)	10 699 573,53	7 003 911,05	8 683 901,45	9 018 547,56	10 026 931,22	11 333 098,95	13 166 062,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wydatki z budżetu gminy Wielka Nieszawka na oświatę i wychowanie w analizowanym okresie wykazywały wzrost wartości wydatków od 2018 r. Wartość wydatków w 2023 r. w porównaniu do 2017 r. jest wyższa o blisko 3 mln złotych. Niepokojącym zjawiskiem od kilku lat występującym w gminie Wielka Nieszawka jest pogłębiający się niż demograficzny. Koszty zatrudnienia nauczycieli oraz bieżące koszty funkcjonowania szkół stale rosną. Ponadto bardzo duży problem (organizacyjny i finansowy) w małych, wiejskich szkołach to edukacja dzieci z różnego rodzaju deficytami, w tym z niepełnosprawnością, których niestety z roku na rok jest coraz więcej. Organy prowadzące pozyskują środki finansowe na prowadzenie aktywnej polityki w zakresie podniesienia kompetencji uczniów na różnym etapie rozwoju.

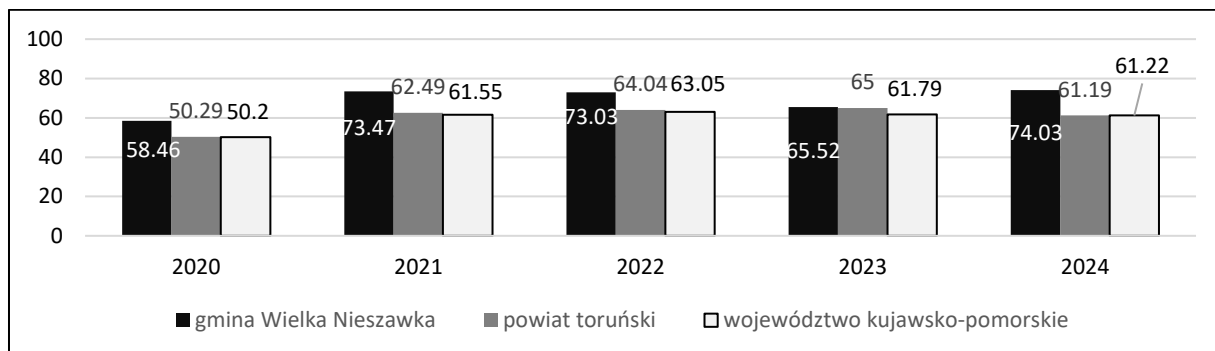
Poziom nauczania

Poziom nauczania w jednostkach prowadzonych przez Gminę przeanalizowano poprzez porównanie zdawalności egzaminu ósmoklasisty z wynikami dla powiatu i województwa.

Egzamin ósmoklasisty

Poniżej przedstawiono porównania wyników egzaminu ósmoklasisty w gminie Wielka Nieszawka, powiecie toruńskim i województwie kujawsko-pomorskim 2020-2024 w podziale na język polski, język angielski i matematykę.

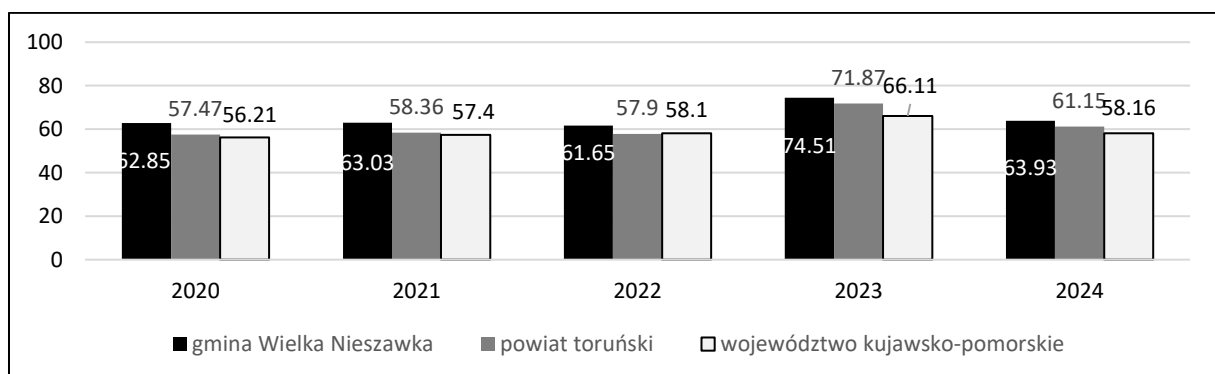
Wykres 7 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Wielka Nieszawka, powiecie toruńskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

W analizowanym okresie średni wynik z języka angielskiego dla gminy Wielka Nieszawka był wyższy niż dla powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.

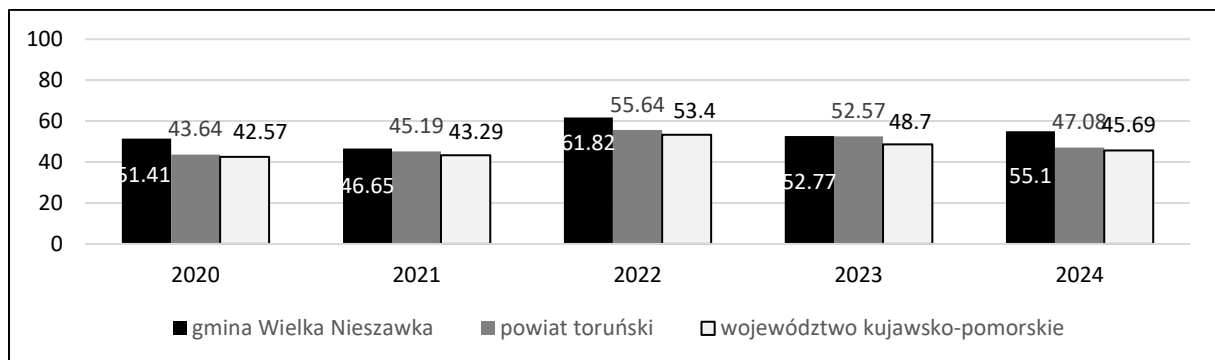
Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Wielka Nieszawka, powiecie toruńskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

W analizowanym okresie średni wynik z języka polskiego dla gminy Wielka Nieszawka był wyższy niż dla powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.

Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Wielka Nieszawka, powiecie toruńskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

W analizowanym okresie średni wynik z matematyki dla gminy Wielka Nieszawka był wyższy niż dla powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Zdrowia w Wielkiej Nieszawce. W gminie funkcjonują 2 punkty apteczne. Wszystkie dzieci i młodzież szkolna objęte są podstawową opieką zdrowotną lekarską (obejmującą również szczepienia). Pacjenci wymagający specjalistycznego leczenia kierowani są do innych ośrodków miejskich. Mieszkańcy gminy najczęściej korzystają z usług szpitali w Toruniu. Poniżej przedstawiono dane dotyczące wskaźnika liczby zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023.

Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba zgonów	9,09	13,01	12,07	13,42	10,98	9,08,	13,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba zgonów nie jest determinowana zakresem oraz skalą opieki zdrowotnej w gminie Wielka Nieszawka.

Opieka i pomoc społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawce. Do zadań własnych gminy realizowanych przez GOPS w zakresie pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym należą m.in.:

- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych i na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowym na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującym matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- prowadzenie i zapewnianie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych, prowadzenie i zapewnianie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki na dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Wielka Nieszawka w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2018-2023.

Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	38,1	31,2	32,8	29,8	22,4	24,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Obserwowany jest znaczący spadek wartości analizowanego wskaźnika w latach w 2023 r. w stosunku do 2018 r.

W przypadku ogólnej liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej obserwowana jest malejąca liczba osób, jednak w 2023 r. nastąpił niewielki wzrost w stosunku do 2022 r.

Tabela 7 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	196	163	166	152	116	127

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W przypadku liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci widoczny jest spadek wartości analizowanego wskaźnika w latach 2018-2023.

Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	99	80	65	59	54	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Trendy spowodowane są m.in. skuteczną działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawce i wzrostem zamożności społeczeństwa.

Kultura i sport

Kultura

Na terenie gminy działalność kulturalną prowadzi Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małej Nieszawce, placówki oświatowe, koła gospodyń wiejskich oraz świetlice wiejskie.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małej Nieszawce

GOKiS jest samorządową instytucją kultury utworzoną uchwałą nr XXXV/176/2017 Rady Gminy Wielka Nieszawka z dnia 20 listopada 2017 r. Przedmiotem działalności GOKiS w obszarze kultury jest:

- tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej,
- organizowanie imprez kulturalnych, w tym również przy współdziałaniu szkół gminnych,
- koordynowanie organizacji imprez kulturalnych na terenie gminy,
- współdziałanie z instytucjami i organizacjami społecznymi w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców,
- promowanie kultury.

Biblioteka Publiczna w Małej Nieszawce

Biblioteka w Małej Nieszawce została utworzona w roku 1949. Zgromadzony księgozbiór liczy obecnie ponad 14 tysięcy woluminów książkowych, w tym około 4 tysiące woluminów stanowi literatura dla dzieci i młodzieży. Ponadto czytelnicy mogą tu korzystać z innych materiałów bibliotecznych i 3 komputerów z siecią Internet. Celem Biblioteki Publicznej jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianie wiedzy. Biblioteka Publiczna organizuje szereg wydarzeń, m.in. spotkania autorskie, wydarzenia plenerowe i kulturalne, spotkania dyskusyjne dorosłych, wystawy książkowe i tematyczne.

Zauważalne są wahania liczby czytelników Biblioteki Publicznej w Małej Nieszawce w ciągu roku.

Tabela 9 Czytelnicy w Bibliotece Publicznej w Małej Nieszawce w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Czytelnicy w ciągu roku	488	365	387	491	507
Czytelnicy na 1000 mieszkańców	94	72	76	95	98

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Sport, turystyka i rekreacja

Jedną z największych atrakcji turystycznych Gminy jest Centrum Sportu i Rekreacji „Olender”, którego właścicielem jest Gmina Wielka Nieszawka. Centrum Sportu i Rekreacji zostało oddane do użytku w 2011 roku. W skład kompleksu wchodzi aquapark (największy w regionie kompleks wodny), trzygwiazdkowy hotel posiadający 30 kompleksowo wyposażonych pokoi, restauracja specjalizująca się również w organizacji imprez okolicznościowych, kawiarnia, centrum odnowy biologicznej, studio fitness, kręgielnia i strzelnica sportowo-bojowa.

Inną znaczącą atrakcją turystyczną jest Olenderski Park Etnograficzny w Wielkiej Nieszawce jest pierwszym w Polsce skansenem poświęconym osadnictwu olenderskiemu, rozwijającemu się od XVI w. Początkowo byli to osadnicy z Niderlandów i Fryzji – członkowie protestanckiej grupy menonitów, którzy w tolerancyjnym Królestwie Polskim mogli swobodnie wyznawać swoją wiarę. Zasiadali tereny zalewowe i nieużytki od Żuław w górę Wisły do Torunia i dalej aż na Mazowsze. Z biegiem czasu termin olender/olęder zaczął być używany w stosunku do innych osadników – Niemców (luteran), a także Polaków (katolików), którzy cieszyli się przywilejami opartymi na systemie prawnym wprowadzonym pierwotnie dla osadników z Niderlandów. Głównym celem założenia Parku jest odtworzenie fragmentu krajobrazu kulturowego nadwiślańskiej wsi z przełomu XIX i XX w. Na powierzchni ponad 5 ha, zrekonstruowano olenderską wieś o najbardziej charakterystycznym układzie, tzw. rzędówkę bagienną. Znajdują się tu 3 pełne zagrody składające się z 6 zabytkowych budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Dostępne na terenie gminy formy rekreacji i wypoczynku związane są przede wszystkim z kompleksami lasów oraz wieloma walorami historycznymi. Wody mają mniejsze znaczenie rekreacyjne. Jedynie Struga Zielona wpływa na polepszenie walorów turystycznych w dolinie Zielonej poprzez łagodzenie mikroklimatu oraz możliwości wędkowania.

Organizacje pozarządowe

Spółeczność gminna wykazuje coraz większe zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023.

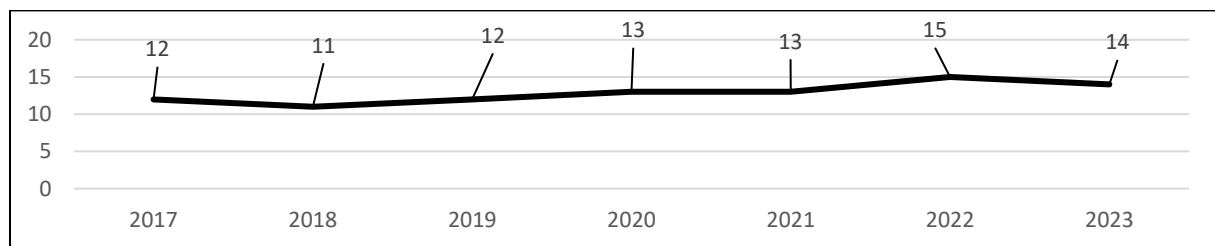
Tabela 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	2,36	2,13	2,29	2,56	2,71	2,89	2,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Zauważalny jest wzrost wskaźnika w stosunku do 2017 r., co spowodowane jest malejącą liczbą mieszkańców i nieznacznie zwiększającą się liczbą stowarzyszeń i organizacji społecznych, co obrazuje poniższy wykres.

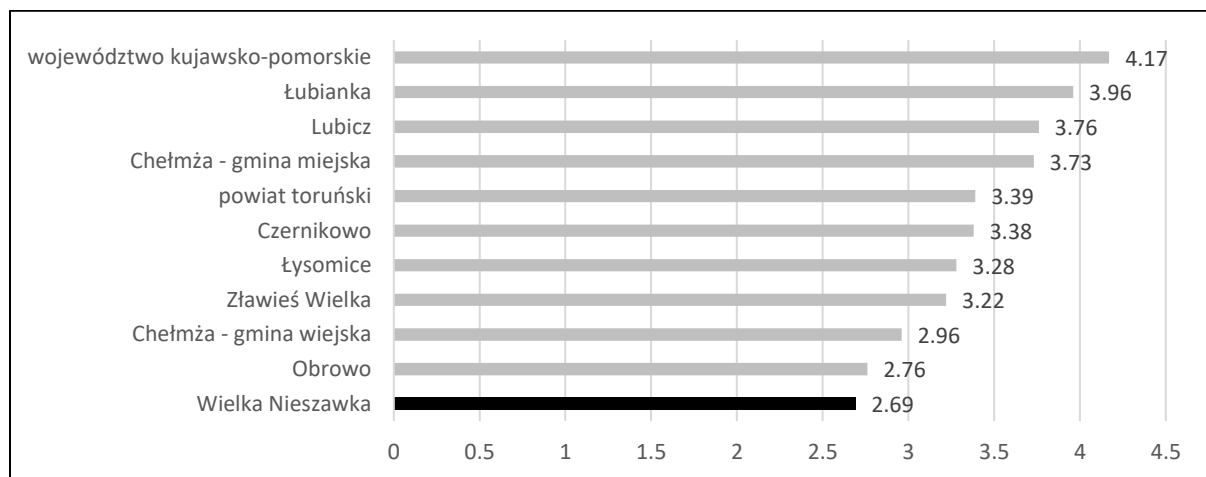
Wykres 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono porównanie analizowanego wskaźnika dla gminy Wielka Nieszawka z innymi gminami powiatu toruńskiego, powiatem toruńskim i województwem kujawsko-pomorskim.

Wykres 11 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu toruńskiego i gmin wchodzących w jego skład (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższego wykresu wynika, że gmina Wielka Nieszawka charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem wśród gmin powiatu toruńskiego i niższym niż dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Problemy społeczne

W gminie Wielka Nieszawka można zaobserwować typowe problemy społeczne dla gmin o podobnej charakterystyce – mowa tu w szczególności o ubóstwie, bezrobociu, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawności czy wykluczeniu społecznemu. Część z problemów społecznych jest rozwiązywana lub łagodzona poprzez działalność GOPS w Wielkiej Nieszawce. Gmina corocznie uchwała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Istotnym elementem działań prospołecznych w gminie jest aktywizacja, animacja, cyfryzacja i integracja dedykowana osobom starszym.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Wielka Nieszawka odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Toruniu, Komisariat Policji Toruń-Podgórz, Komenda Miejska Straży Pożarnej w Toruniu. W gminie nie działają ochotnicze straże pożarne. W powiecie toruńskim wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych (71,1%) jest znacznie niższy niż w przypadku województwa kujawsko-pomorskiego (79,1%) i Polski (74,4%).

Dostęp do usług publicznych

Celem ustawy z dnia 19.07.2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411 ze zm.) jest poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. Zgodnie z ustawą sektor publiczny jest zobowiązany do zapewnienia co najmniej minimalnej dostępności, która zagwarantuje dostępność podmiotu publicznego. Podmiot publiczny zapewnia dostępność przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Minimalne wymagania obejmują zapewnienie w instytucjach publicznych:

- dostępności architektonicznej: zarówno korytarze, jak i klatki schodowe powinny być wolne od barier i zapewniać możliwość poruszania się po nich m.in. osób na wózku, osób korzystających z kul, lasek i innych pomocy ortopedycznych, osób starszych, a także osób z wózkami dziecięcymi, mających różne problemy z poruszaniem się (windy, schody, korytarze, ciągi pieszne w budynku),
- dostępności cyfrowej: została ona kompleksowo uregulowana w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. 2023, poz. 1440).
- dostępności informacyjno-komunikacyjnej: zapewnienie informacji na temat tego, jakie zadania wykonuje dany podmiot w postaci nagrania w polskim języku migowym dla osób niesłyszących, informacji w tekście łatwym do czytania (ETR) - m.in dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, czy pliku odczytywalnego maszynowo, dzięki któremu taką informację może udzielić osoba niewidoma – dostępność w tym zakresie to także umożliwienie komunikacji z podmiotem w taki sposób, jaki jest dogodny dla osoby ze szczególnymi potrzebami np. poprzez SMS czy przy użyciu usługi tłumaczenia migowego online.

W instytucjach publicznych w gminie Wielka Nieszawka coraz większą uwagę przykładą się do dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej usług publicznych. Dotyczy to infrastruktury budynków publicznych, udogodnień, które mogą ułatwić komunikację osobom ze szczególnymi potrzebami i narzędzi informatycznych ułatwiających korzystanie ze stron internetowych. W Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce działa Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej tzw. e-PUAP. Jest to system, dzięki któremu można załatwić sprawy urzędowe

przez Internet. Funkcje platformy pozwalają na tworzenie i szybką obsługę dokumentów elektronicznych. Za pomocą profilu zaufanego można podpisywać swoją korespondencję i w szybkim tempie komunikować się z urzędem. Dostęp do usług świadczonych przez platformę e-PUAP nie ma ograniczeń geograficznych. Z platformy może korzystać każdy użytkownik, który ma dostęp do Internetu i posiada elektroniczny podpis kwalifikowany lub profil zaufany. W Urzędzie Gminy Wielka Nieszawka funkcjonuje usługa e-Doręczenia.

Zarządzanie kryzysowe

Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy jest wójt. Do zadań wójta w sprawach zarządzania kryzysowego należy kierowanie działaniami związanymi z monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy oraz realizacji zadań z zakresu planowania cywilnego. Wójt na terenie gminy jest również organem właściwym do zarządzania, organizowania i prowadzenia szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu reagowania na potencjalne zagrożenia oraz wykonywania przedsięwzięć wynikających z planu operacyjnego funkcjonowania gminy.

Wśród kompetencji Wójta można również wyróżnić przeciwdziałania skutkom zdarzeń o charakterze terrorystycznym oraz zadania z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej. Swoje zadania wójt wykonuje przy pomocy komórki organizacyjnej Urzędu Gminy w Wielkiej Nieszawce właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego. Organem pomocniczym wójta w zarządzaniu kryzysowym jest również Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego w Wielkiej Nieszawce. Zespół wykonuje na obszarze gminy zadania związane z oceną występujących i potencjalnych zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo publiczne, prognozowanie tych zagrożeń oraz przygotowanie propozycji działań. Ponadto przedstawia wójtowi wnioski dotyczące wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w gminnym planie zarządzania kryzysowego. Zespół przekazuje także do wiadomości publicznej informacje związane z zagrożeniami.

Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Gmina Wielka Nieszawka aktywnie współpracuje z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Gmina należy do:

- Stowarzyszenia „Europa Kujaw i Pomorza”,
- Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej,
- Stowarzyszenia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego MOFT,
- Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Podgrodzie Toruńskie”,
- Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze społecznej należy zaliczyć sieć szkół publicznych odpowiednią do potrzeb gminy, zapewnioną podstawową opiekę zdrowotną, wysoki poziom edukacji, stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, rosnącą liczbę mieszkańców, rozwiniętą bazę kulturalną i sportowo-rekreacyjną, dostęp do usług publicznych, przygotowanie Gminy w kwestiach zarządzania kryzysowego, dostęp do usług publicznych i rozwiniętą współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Jako niezadowolającą należy ocenić sytuację demograficzną (ujemny przyrost naturalny, starzejące się społeczeństwo), niewielką aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych, brak specjalistycznej opieki zdrowotnej i występujące problemy społeczne.

1.2 Sytuacja gospodarcza

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji gospodarczej gminy Wielka Nieszawka. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące podstawowych wskaźników obrazujących siłę gospodarczą gminy. Opisano charakter gospodarczy gminy, podejmowane działania w celu pozyskiwania inwestorów oraz scharakteryzowano główne podmioty gospodarcze z terenu gminy.

Podmioty gospodarcze i lokalny rynek

Charakter gospodarczy gminy

Gmina Wielka Nieszawka ma charakter leśny z uwagi na znaczący areał obszarów leśnych. Położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Torunia sprawia, że gmina charakteryzuje się wyższą niż typowe Gminy wiejskie aktywnością gospodarczą. Największą aktywnością gospodarczą charakteryzują się sołectwa Mała Nieszawka i Wielka Nieszawka. Najwięcej zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarczych należy do branż handlowych i usługowych. Do największych pracodawców działających na terenie gminy należą instytucje publiczne. Ponad 95% spośród zarejestrowanych podmiotów stanowią mikroprzedsiębiorstwa. Przemysł, jako dział gospodarki w gminie Wielka Nieszawka nie zajmuje znaczącej pozycji. Większość firm zarejestrowanych w gminie ma charakter rodzinny i zatrudnia do 9 pracowników, jednak tworzą one miejsca pracy dla niewielkiej liczby ogółu zatrudnionych. Poligon wojskowy zlokalizowany w gminie ma wpływ pozytywny (np. pośrednie przychody dla lokalnych firm, zatrudnienie) i ograniczający (brak możliwości wykorzystania terenów poligonu na cele np. turystyczne) na rozwój gospodarczy gminy.

Gmina Wielka Nieszawka rozwija się pod kątem turystycznym. Na jej terenie przedsiębiorcy tworzą i rozwijają bazę dla obsługi ruchu turystycznego, przede wszystkim w postaci obiektów gastronomiczno-noclegowych.

Walorami gminy są przede wszystkim lasy. Na bazie ich potencjału rozwija się gospodarka leśna. Gmina ma natomiast słabe warunki do rozwoju intensywnej gospodarki rolnej. Według klasyfikacji bonitacyjnej gleb, przedstawiającej przydatność różnych typów gleb, na obszarze gminy dominują gleby lekkie i średnie. Wskaźnik bonitacyjny dla użytków rolnych gminy wynosi 0,89, a średnią klasą bonitacyjną jest klasa V. Stosunkowo duży jest odsetek gruntów ornych V i VI klasy. Na obszarze gminy Wielka Nieszawka wśród kompleksów rolniczej przydatności gleb dominują kompleks pszenno-dobry, żytni bardzo słaby, żytni dobry i żytni bardzo dobry. Oznacza to, iż rolnictwo posiada na tych terenach niezbyt korzystne warunki dla wysokotowarowej produkcji rolnej.

Działalność gospodarcza w gminie

W formie tabelarycznej zaprezentowano rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów z gminy Wielka Nieszawka zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2020-2023.

Tabela 11 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Wielka Nieszawka w latach 2020-2023

SEKCJA PKD	2020	2021	2022	2023
A: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	21	21	21	21
B: Górnictwo i wydobywanie	1	1	1	1
C: Przetwórstwo przemysłowe	79	86	87	87

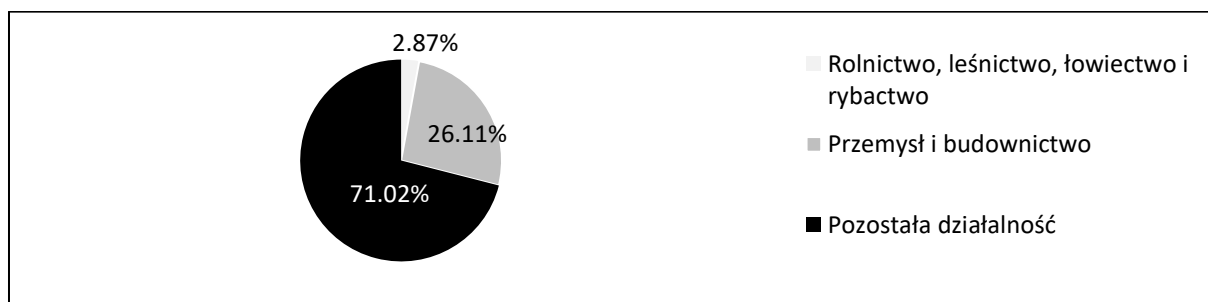
D: Wytwarzania i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0
E: Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	2	2	2
F: Budownictwo	95	100	104	110
G: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	115	123	123	136
H: Transport i gospodarka magazynowa	68	64	62	57
I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23	23	26	29
J: Informacja i komunikacja	14	14	19	18
K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	26	23	22	23
L: Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11	12	13	12
M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	70	73	82	87
N: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	24	30	36	35
O: Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2	2	2	2
P: Edukacja	16	18	19	22
Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	43	41	45	47
R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	18	20	20	20
S i T: Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	45	52	56	53
U: Organizacje i zespoły eksterytorialne	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższych danych wynika, że w obrazie gospodarczym gminy dominuje działalność z sekcji C, F, G, H, M oraz S i T.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział podmiotów gospodarczych z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, przemysłu i budownictwa oraz pozostałej działalności w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Wielka Nieszawka.

Wykres 12 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Wielka Nieszawka w 2023 r. (%)

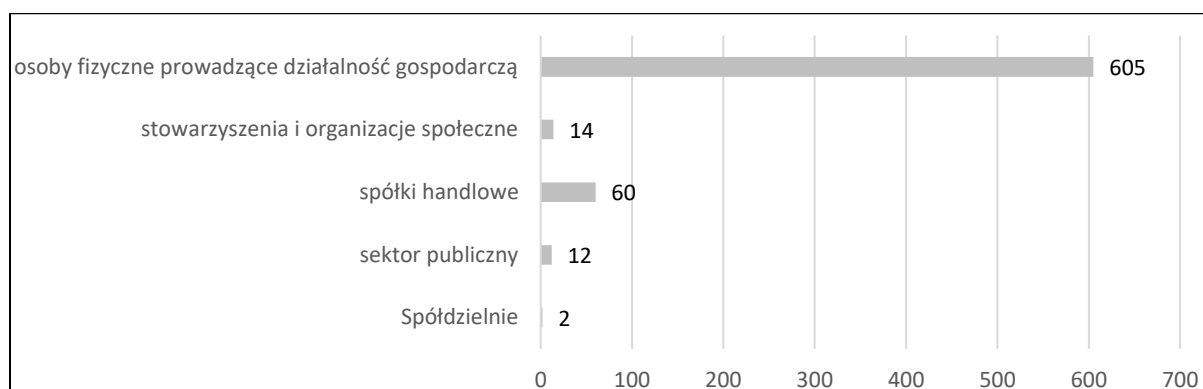

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres ten pokazuje, że zdecydowaną większość udziału w profilu gospodarczym gminy stanowi działalność inna niż rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo, przemysł i budownictwo.

Poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych w gminie Wielka Nieszawka w podziale na sektory własnościowe w 2023 r.

Wykres 13 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Wielka Nieszawka (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Powyższy wykres wyraźnie wskazuje, że gospodarka w gminie Wielka Nieszawka oparta jest w szczególności o osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Wskaźniki siły gospodarczej gminy

Poniżej przedstawiono podstawowe wskaźniki opisujące siłę gospodarczą gminy Wielka Nieszawka.

Tabela 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	124	133	137	143	147

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	97	104	108	112	116

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 14 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wielka Nieszawka w latach 2019-2023

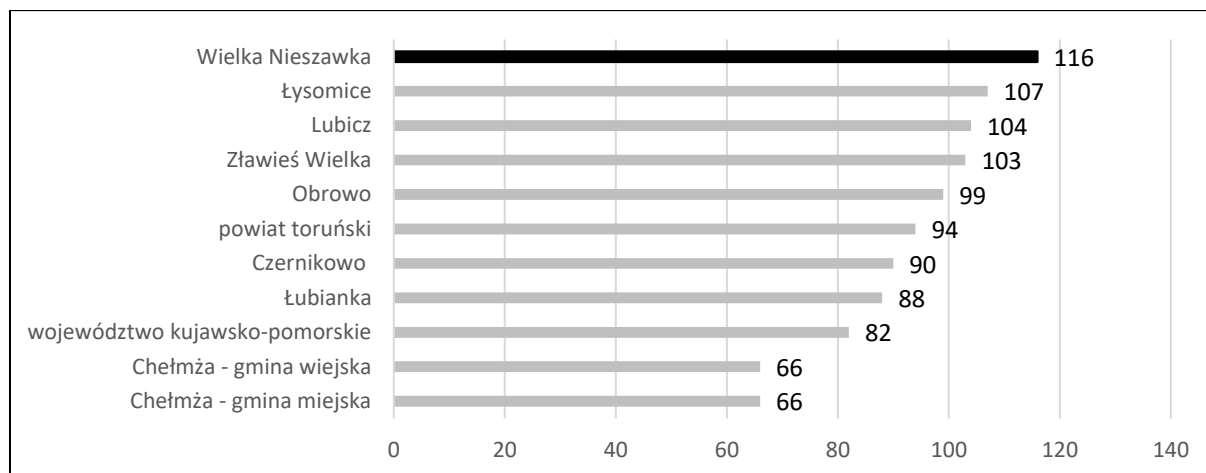
	2019	2020	2021	2022	2023
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	510	528	555	583	605

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dane w powyższych tabelach wskazują na wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą również w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat. Na rozwój podmiotów gospodarczych w gminie ma wpływ dostępność środków od zewnętrznych źródeł finansowania na ich powstanie i rozwój. Poniżej przedstawiono jak wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w

przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtuje się dla gminy Wielka Nieszawka na tle innych gmin powiatu toruńskiego i dla powiatu toruńskiego.

Wykres 14 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu toruńskiego i gmin wchodzących w jego skład (2023 r.)

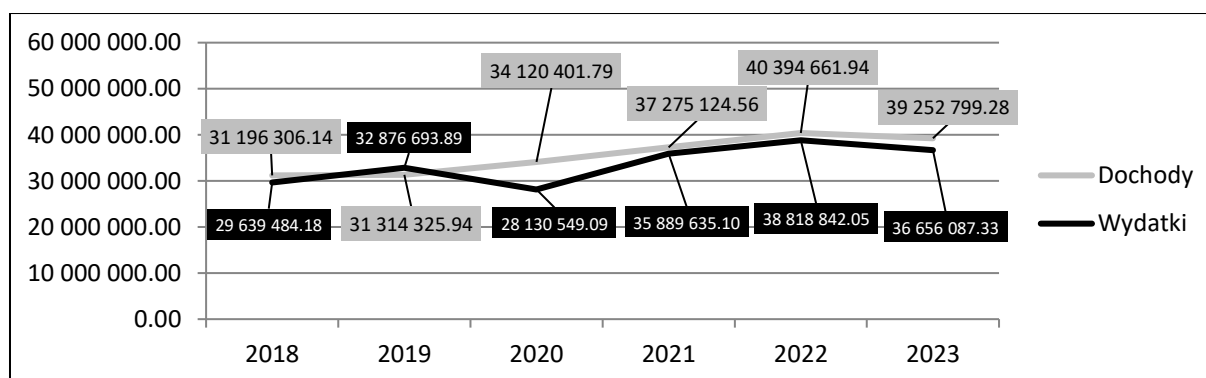
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Powyższy wykres wykazuje, że analizowany wskaźnik dla gminy Wielka Nieszawka jest najwyższym wskaźnikiem wśród gmin powiatu toruńskiego.

Finanse publiczne

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wysokości dochodów i wydatków gminy Wielka Nieszawka w latach 2018-2023.

Wykres 15 Dochody i wydatki ogółem gminy Wielka Nieszawka w latach 2018-2023 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres wskazuje, że dochody gminy Wielka Nieszawka były niższe niż wydatki z budżetu tylko w 2019 r.

Poniżej przedstawiono wskaźnik dochodów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2018-2023 oraz porównanie wartości za 2023 r. w stosunku do pozostałych gmin powiatu toruńskiego, powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.

Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody na 1 mieszkańca (zł)	6 059,89	6 000,06	6 733,85	7 308,85	7 808,75	7 557,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W powyższej tabeli zaobserwować można wzrost wysokości dochodów gminy Wielka Nieszawka w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. w porównaniu do 2018 r. Widoczny jest jednak spadek wartości wskaźnika w 2023 r. w stosunku do 2022 r.

Tabela 16 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wielka Nieszawka w 2023 w porównaniu do gmin powiatu toruńskiego, powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego

GINA	DOCHODY GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA (zł)
Czernikowo	8 557,49
Łubianka	8 526,95
Łysomice	7 738,57
Wielka Nieszawka	7 557,34
województwo kujawsko-pomorskie	7 388,48
Chełmża – gmina wiejska	7 004,47
Chełmża – gmina miejska	6 605,87
powiat toruński	6 435,55
Lubicz	5 445,30
Obrowo	5 333,65
Zławieś Wielka	5 189,73

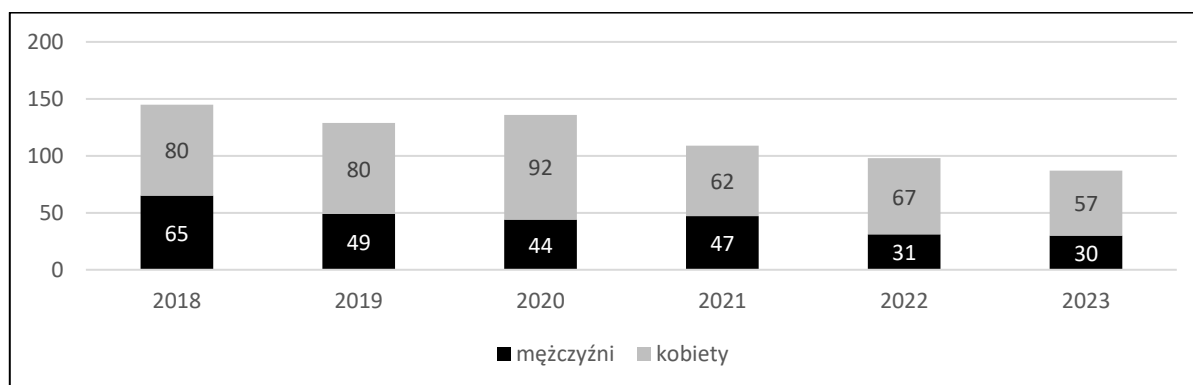
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Analizowany wskaźnik plasuje gminę Wielka Nieszawka na 4 miejscu wśród wszystkich gmin powiatu toruńskiego – wartość wskaźnika jest wyższa niż dla powiatu toruńskiego i wyższa niż dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Rynek pracy

Poniżej zaprezentowane dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023

Wykres 16 Liczba bezrobotnych w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Zauważalne jest malejące bezrobocie. W analizowanym okresie liczba bezrobotnych wśród kobiet była większa niż u mężczyzn. Poniżej przedstawiono dane dotyczące bezrobocia w gminie Wielka Nieszawka w porównaniu do innych gmin powiatu toruńskiego i dla powiatu toruńskiego (stan na 31.12.2023 r.).

Tabela 17 Dane dotyczące bezrobocia w gminach powiatu toruńskiego i w powiecie toruńskim – stan na 31.12.2023 r.

GMINA/POWIAT	UDZIAŁ LICZBY BEZROBOTNYCH W LICZBIE OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (%)
Czernikowo	6,1
Chełmża – gmina miejska	5,8
województwo kujawsko-pomorskie	4,7
Chełmża – gmina wiejska	4,5
powiat toruński	3,9
Obrowo	3,6
Lubicz	3,4
Łysomice	3,3
Wielka Nieszawka	3,2
Zławieś Wielka	3,2
Łubianka	3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wskaźnik procentowy udziału liczby osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym w gminie Wielka Nieszawka kształtuje się na poziomie jednym z najniższych wśród wszystkich gmin powiatu toruńskiego. Gmina Wielka Nieszawka współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Toruniu realizując programy mające na celu aktywizację osób bezrobotnych. Na stan bezrobocia bezpośredni wpływ ma stopień wykształcenia. Brak ofert dla osób bez kwalifikacji i doświadczenia powoduje, że realną szansą na przetrwanie stają się prace interwencyjne, w ramach robót publicznych, staże, prace społecznie użyteczne.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze gospodarczej należy zaliczyć wzrost przedsiębiorczości w gminie, poziom zamożności mieszkańców jeden z najwyższych spośród gmin powiatu toruńskiego, stabilną sytuację finansową gminy na przestrzeni lat, brak zakładów negatywnie oddziałujących negatywnie na środowisko, warunki do rozwoju turystyki, zmniejszający się poziom bezrobocia,

Jako niezadowalające należy zaliczyć ograniczone możliwości zmiany pracy oraz poziom budowania i promocji marki lokalnych produktów.

1.3 Sytuacja przestrzenna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji przestrzennej gminy Wielka Nieszawka. Opisano lokalizację gminy pod kątem komunikacyjnym i przedstawiającym charakter leśny gminy. Następnie przedstawiono kwestie gospodarki odpadami, infrastruktury technicznej, dóbr kulturowych i zagospodarowania przestrzennego.

Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna

Gmina Wielka Nieszawka zlokalizowana jest w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego w powiecie toruńskim. Gmina bezpośrednio sąsiaduje z Toruniem.

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Wielka Nieszawka na planie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: opracowanie własne

Gmina Wielka Nieszawka sąsiaduje z gminami Żławieś Wielka, Lubicz i Obrowo (z terenu powiatu toruńskiego), gminą miasto Toruń (miasto na prawach powiatu), Solec Kujawski (z terenu powiatu bydgoskiego), Rojewo i Gniewkowo (z terenu powiatu inowrocławskiego), wiejską Aleksandrów Kujawski (z terenu powiatu aleksandrowskiego).

Rysunek 2 Lokalizacja gminy Wielka Nieszawka na planie powiatu toruńskiego

Źródło: opracowanie własne

Najbliższym lotniskiem w okolicy Gminy Wielka Nieszawka jest Port Lotniczy Bydgoszcz S.A. (około 44 km).

Dziedzictwo kulturowe

Gmina Wielka Nieszawka posiada niewielką liczbę zabytków. Wśród najważniejszych zabytków nieruchomych znajdują się budynki i budowle użytku publicznego i prywatne domy. Zabytkowe obiekty są objęte wojewódzką ewidencją zabytków, prowadzoną przez Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a także gminną ewidencją zabytków prowadzoną przez Gminę – w ewidencji znajdują się 53 obiekty w Brzeczce, Brzozie, Cierpicach, Małej Nieszawce i Wielkiej Nieszawce. Zabytki o największej wartości historycznej są ponadto wpisane do rejestru zabytków, obejmującego 2 obiekty:

- kaplica mennonicka, ob. kościół parafialny, rzymsko-katolicki. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa z otoczeniem w Małej Nieszawce,
- cmentarz jeńców wojennych z II wojny światowej w Małej Nieszawce.
- ruiny zamku w Małej Nieszawce.

Część zabytków na terenie gminy Wielka Nieszawka znajduje się w złym stanie materialnym i wymaga przeprowadzenia prac konserwatorsko-remontowych. Zabytki, których właścicielami są osoby prywatne są przez nie zabezpieczane we własnym zakresie (właściciele zabytków mają możliwości uzyskania dofinansowania na renowację od Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków).

Gospodarka odpadami

W miejscowości Mała Nieszawka na działce nr 26/17, obok Gminnej Oczyszczalni Ścieków zlokalizowany jest Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Przyjmowane są tam od właścicieli nieruchomości posegregowane odpady komunalne takie jak:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny np. monitory telewizory, komputery, sprzęt AGD,
- zużyte opony,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- chemikalia np. farby, lakiery w oryginalnych opakowaniach,
- zużyte baterie i akumulatory,
- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne,
- odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów,
- papier i tektura,
- metale i tworzywa sztuczne,
- szkło,
- opakowania wielomateriałowe,
- przeterminowane leki ,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- odpady niebezpieczne.

Do gospodarki odpadami należy zaliczyć również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Dla gminy Wielka Nieszawka został opracowany Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Wielka Nieszawka na lata 2020-2032. Celem tego programu jest usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy, minimalizacja skutków dla zdrowia, minimalizacja skutków oddziaływania na środowisko.

Infrastruktura techniczna

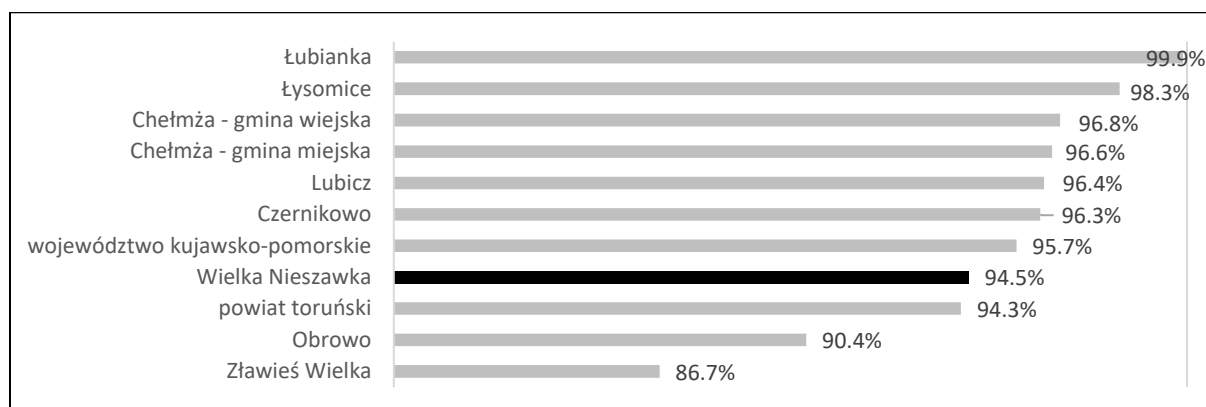
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gmina Wielka Nieszawka dysponuje czynną siecią rozdzielczą wodociągów oraz kanalizacyjną.

Sieć wodociągowa

System zaopatrzenia gminy w wodę oparty jest na jednej użytkowej stacji uzdatnia wody w Małej Nieszawce obsługiwanej przez Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o., studniach głębinowych oraz na sieci wodociągowej. Istniejąca sieć wodociągowa jest w różnym stanie technicznym. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej w gminie wynosi 77,2 km.

Wykres 17 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu toruńskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (2023 r.)

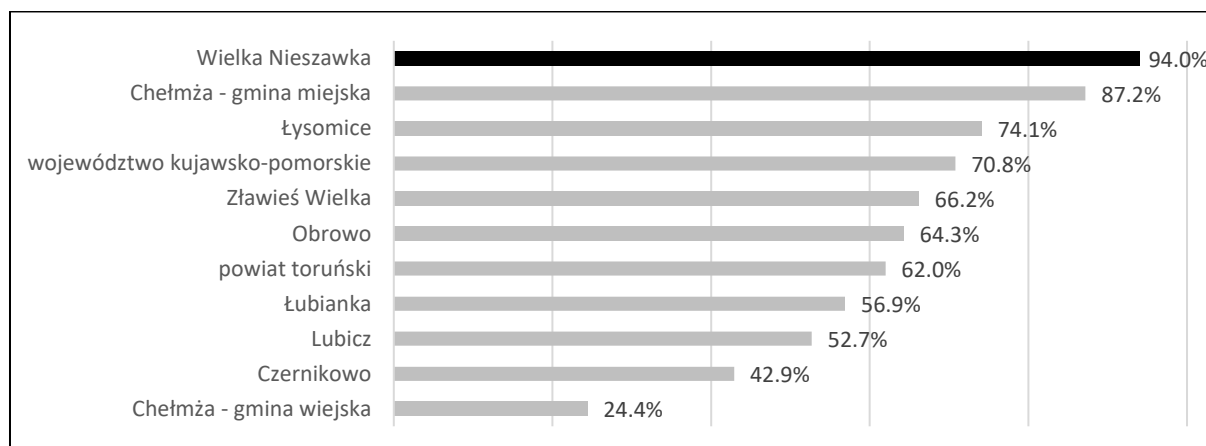
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dla gminy Wielka Nieszawka odnotowano 7 najniższy wskaźnik spośród wszystkich gmin powiatu toruńskiego. Wskaźnik jest wyższy niż dla powiatu toruńskiego i niższy niż dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Sieć kanalizacyjna

Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej w gminie wynosi 82,1 km.

Wykres 18 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie toruńskim, województwie kujawsko-pomorskim i w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Analizowany wskaźnik dla gminy Wielka Nieszawka jest najwyższy wśród wszystkich gmin powiatu toruńskiego.

Obserwuje się również inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków (m.in. dzięki współfinansowaniu inwestycji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oraz środków unijnych).

Oczyszczalnie ścieków

Na terenie gminy Wielka Nieszawka utworzono aglomerację Wielka Nieszawka na mocy uchwały nr XXVIII/144/2020 Rady Gminy Wielka Nieszawka z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Wielka Nieszawka wyznaczona została aglomeracja o łącznej liczbie mieszkańców 5 148. Aglomeracja obejmuje następujące miejscowości: Cierpice, Mała Nieszawkę, Wielką Nieszawkę z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Mała Nieszawka.

Zaopatrzenie w ciepło

Gmina Wielka Nieszawka nie posiada zcentralizowanego systemu ciepłowniczego. Zapotrzebowanie na ciepło wykorzystane do ogrzewania budynków oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej obiektów mieszkalnych i gospodarczych jest zaspokajane dzięki wykorzystaniu:

- kotłowni lokalnych opalanych węglem kamiennym, olejem opałowym oraz biomasą zaopatrujące w ciepło obiekty funkcjonalne wykorzystywane pod działalność gospodarczą,
- kotłowni zlokalizowanych na terenie obiektów użyteczności publicznej, w tym administracyjnych oraz placówek oświatowo-wychowawczych,
- indywidualnych źródeł ciepła funkcjonujących w obrębie mieszkalnictwa jednorodzinnego zasadniczo o mocy do 20 kW.

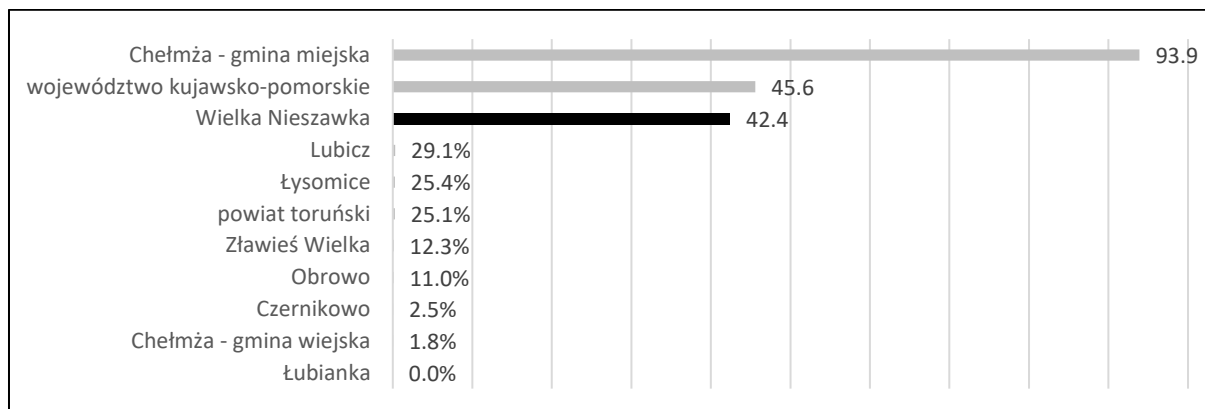
Na terenie gminy występują instalacje OZE produkujące ciepło. Są to kotły na biomasę (drewno) służące do produkcji ciepła na cele grzewcze i przygotowania ciepłej wody użytkowej, kolektory słoneczne do przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz pompy ciepła pracujące w zarówno w instalacjach centralnego ogrzewania jak i przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Sieć gazowa

Gmina Wielka Nieszawka jest zasilana gazem ziemnym ze stacji Toruń Rudak Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Gdańsku. Stacja stanowi punkt wyjściowy dla dystrybucji paliwa typu E. Przepustowość stacji gazowej i techniczna zdolność przesyłowa strefy pozwala zapewnić stabilne dostawy dla operatora dystrybucyjnego, a zatem pośrednio odbiorców końcowych. Na obszarze gminy Wielka Nieszawka operator eksploatuje gazociągi wysokiego ciśnienia. Operator zasilą przede wszystkim miejscowości: Cierpice, Mała Nieszawka oraz Wielka Nieszawka. Wykorzystanie gazu w tych obszarach związane jest z jego opłacalnością, opartą na dużym zagęszczeniu odbiorców przyłączonych zarówno gospodarstw domowych, jak i przemysłowych.

Poniżej zaprezentowano porównanie gmin powiatu toruńskiego, powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego pod kątem % mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2023 r.

Wykres 19 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu toruńskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wskaźnik dla gminy Wielka Nieszawka jest 2 najwyższym wskaźnikiem wśród gmin powiatu toruńskiego.

Sieć elektroenergetyczna

Obszar gminy Wielka Nieszawka jest zaopatrywany w energię elektryczną sieciami najwyższych napięć. Przez teren gminy przebiega linia o napięciu 220 kV relacji Grudziądz-Włocławek. Na terenie gminy znajdują się linie elektroenergetyczne napowietrzne i kablowe wysokich, średnich i niskich napięć. Ponadto na terenie gminy Wielka Nieszawka znajdują się stacje transformatorowe.

Infrastruktura teleinformatyczna

Dostępność mieszkańców gminy Wielka Nieszawka do infrastruktury telekomunikacyjnej systematycznie się poprawia. Sieć przewodowa telekomunikacyjna obejmuje teren całej gminy. Dzieje się tak za sprawą rozwoju telefonii komórkowej. Praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem wszystkich funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej. Rozwija się również rynek usług informatycznych, tj. transmisja danych i dostęp do sieci internetowej. Dalszy rozwój społeczeństwa informacyjnego na terenie gminy będzie uzależniony od ograniczenia bariery ekonomicznej w dostępie do Internetu oraz od efektywnego informatyzowania administracji publicznej na poziomie gminy. Procesowi temu powinny towarzyszyć działania związane z uświadamianiem i edukacją mieszkańców jak korzystać z usług i technologii informacyjnych, zwłaszcza w grupie wiekowej osób 50+. Stały dostęp do Internetu szerokopasmowego posiada cała gmina, a zwłaszcza placówki użyteczności publicznej.

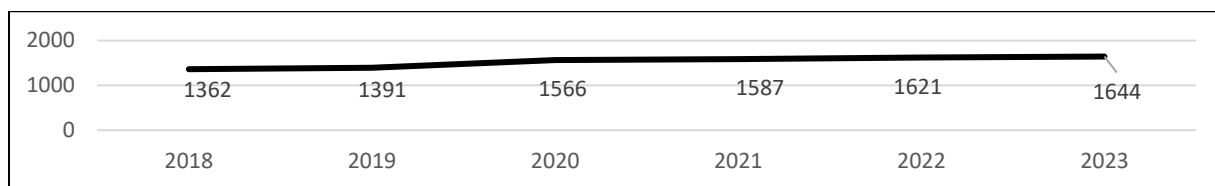
Zagospodarowanie przestrzenne

Kierunki zagospodarowania przestrzennego w gminie określa Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Nieszawka. Estetyka przestrzeni publicznej jest na stosunkowo wysokim poziomie. Gmina przystąpiła również do opracowania Planu Ogólnego.

Mieszkalnictwo

Na zasoby mieszkaniowe występujące na terenie gminy składa się łącznie 1644 mieszkania zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2023 r. Standardy średniej powierzchni użytkowej mieszkania są niższe niż dla powiatu toruńskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i Polski. W skład zabudowy mieszkalnej w gminie Wielka Nieszawka wchodzi m.in. obiekty, które wymagają znaczących remontów. Poniżej przedstawiono jak zmieniała się liczba mieszkań w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023.

Wykres 20 Liczba mieszkań w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023

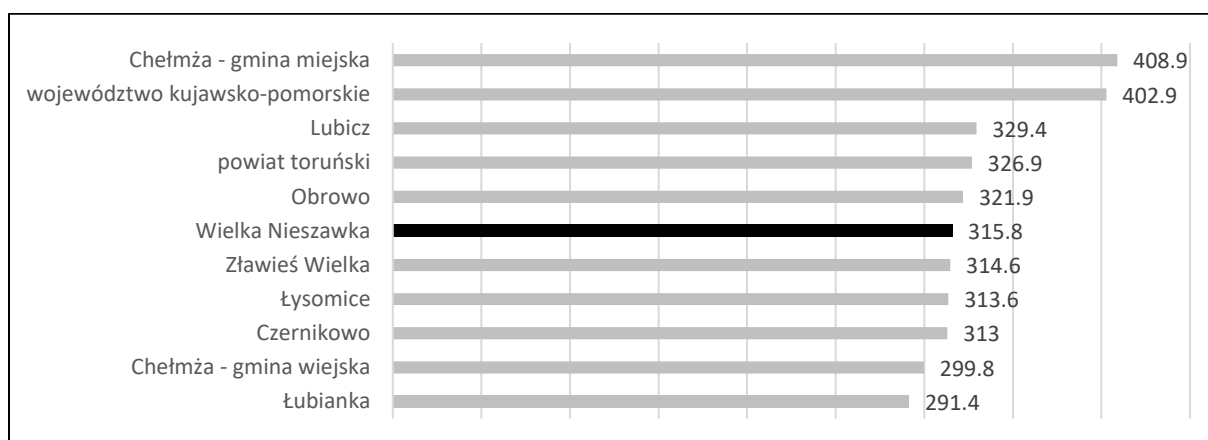

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Na przestrzeni lat 2019 - 2023 liczba mieszkań na terenie gminy zwiększyła się o 282 mieszkania.

Poniżej przedstawiono porównanie powiatu toruńskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i gmin powiatu toruńskiego pod względem liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Wykres 21 Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie toruńskim, województwie kujawsko-pomorskim i w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Gmina Wielka Nieszawka charakteryzuje się 4 najwyższym analizowanym wskaźnikiem spośród wszystkich gmin powiatu toruńskiego – wartość ta jest niższa niż dla powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.

Analizując ruch budowlany/mieszkaniowy w ujęciu regionalnym należy zauważyć, że wzmożony ruch budowlany obserwuje się w największych miastach województwa: Bydgoszczy i Toruniu. Wysokie wskaźniki nowo oddanych mieszkań występują także na terenach wiejskich, położonych w pobliżu najważniejszych ośrodków miejskich, czego dobrym przykładem jest gmina Wielka Nieszawka. Wskazuje to na rozlewanie się zabudowy mieszkaniowej na obszary wiejskie położone w sąsiedztwie głównych ośrodków miejskich.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy należy dobre połączenie komunikacyjne realizowane względem ośrodków miejskich wyższego rzędu (dostępność dróg, komunikacja autobusowa, linie podmiejskie realizowane przez Miejski Zakład Komunikacji w Toruniu Sp. z o.o.), funkcjonowanie linii kolejowych, bogate zasoby leśne, stosunkowo bogate zasoby kulturowe, rozwiniętą sieć wodociągową, kanalizacyjną, gazową, teleinformatyczną i elektroenergetyczną, uregulowaną gospodarkę odpadami, rozwiniętą sieć rzeczną, funkcjonujące oczyszczalnie ścieków, warunki do rozwoju OZE, estetykę przestrzeni publicznej na stosunkowo wysokim poziomie oraz dużą powierzchnię terenów objętych formami ochrony przyrody.

Jako niezadowolające należy wskazać występujący problem tzw. „niskiej emisji” na obszarach zabudowanych, stan dróg wymagający poprawy, wciąż stosunkowo niską dostępność mieszkań, niedobory w infrastrukturze turystycznej.

1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Wielka Nieszawka.

Ukształtowanie terenu, gleby, budowa geologiczna

Gmina Wielka Nieszawka leży w obrębie południowej części pradoliny Wisły – Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej na obszarze Kotliny Toruńskiej i Równiny Inowrocław, w makroregionie Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego. Charakterystycznym elementem tworzącym krajobraz obszaru gminy są Wydmy Kotliny Toruńskiej. Powstały one na rozległych piaszczystych powierzchniach terasowych i tworzą jeden z największych śródlądowych obszarów wydmywowych w Polsce. Wydmy należą do pola solecko-chrośnińskiego w części zachodniej od rzeki Zielonej, a we wschodniej do pola toruńsko-aleksandrowskiego. Większość obszaru gminy Wielka Nieszawka stanowią lasy, które są częścią Puszczy Bydgoskiej. Ponadto znajdują się też inne formy użytkowe tj. pastwiska oraz grunty orne.

Największą część powierzchni gminy (83%) stanowią lasy na siedliskach boru suchego oraz grunty leśne (jest to dwa razy więcej niż średnia całego kraju). Struktura gruntów pozwala określić charakter Wielka Nieszawka jako „leśny”. Dominują zdecydowanie drzewostany sosnowe młodszych klas wiekowych ze znacznie mniejszym udziałem gatunków liściastych, takich jak: brzozy i dęby. Na pozostałe grunty składają się użytki rolne, nieużytki i pozostałe grunty.

Złoże kopalne

Na terenie gminy Wielka Nieszawka wydobywane są piaski oraz żwiry na terenie miejscowości Kąkol (złóża: Kąkol i Rudak I-Polygon).

Wody

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Wielka Nieszawka leży na lewym brzegu Wisły. Znaczące zróżnicowanie budowy geologicznej znajduje odbicie w gęstości sieci hydrograficznej. Pod względem hydrograficznym, część obszaru gminy znajduje się w przyrzeczu Wisły, a część leży w zlewniach rzeki Tążyny oraz Strugi Zielonej. Na terenie gminy nie występują jeziora. Spotykane są natomiast sztuczne stawy, które służą rekreacji i wypoczynkowi oraz propagowaniu wędkarstwa.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące poszczególnych JCWP znajdujących się na terenie gminy Wielka Nieszawka:

A) RW20001229199 „Wisła od Zgłowiączki do Brdy”:

- status: silnie zmieniona część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 $\mu\text{S}/\text{cm}$]); pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wisła

w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wisła w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego),

- stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
 - działania podstawowe:
 - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych,
 - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta,
 - Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych,
 - działania uzupełniające:
 - Przebudowa tymczasowego progu stabilizującego poziom wody dolnej jazu i elektrowni pod kątem ułatwienia migracji ryb,
 - Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP;
- B) RW20001029148 „Kanał nieszawski”:
- status: silnie zmieniona część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
 - działania podstawowe:
 - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych,
 - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność,
 - Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami,
 - Działania renaturyzacyjne,
 - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami,
 - działania uzupełniające: Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami;
- C) RW200011279699 „Tążyń od Kan. Parchańskiego do ujścia”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
 - działania podstawowe:
 - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych,

- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - działania uzupełniające: nie zaplanowano,
- D) RW200010291453 „Kanał Zielona Struga do Dopływu w Osieczku”:
 - status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 $\mu\text{S}/\text{cm}$), IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Kanał Zielona Struga w obrębie JCWP (dla troci wędrownej) stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
 - działania podstawowe: nie zaplanowano,
 - działania uzupełniające: Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,
- E) RW20001129149 „Kanał Zielona Struga od Dopływu w Osieczku do ujścia”:
 - status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Kanał Zielona Struga w obrębie JCWP (dla troci wędrownej),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
 - działania podstawowe:
 - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych,
 - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność,
 - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50).
 - działania uzupełniające:
 - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,
 - Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami;

Stan JCWP w gminie Wielka Nieszawka oceniony został jako zły (tam gdzie dokonana została ocena).

Wody podziemne

Gmina Wielka Nieszawka leży w granicach jednolitej części wód podziemnych JCWPd:

- A) GW200045:
 - stan ogólny: dobry,
 - przypisane cele środowiskowe: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny,

- działania podstawowe:
 - ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP),
 - opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP),
 - działania uzupełniające: wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP,
- B) GW200044:
- stan ogólny: dobry,
 - przypisane cele środowiskowe: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny,
 - działania podstawowe:
 - ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP),
 - opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP),
 - działania uzupełniające:
 - wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP,
 - rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych,
 - weryfikacja zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych.
- C) GW200046:
- stan ogólny: dobry,
 - przypisane cele środowiskowe: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny,
 - działania podstawowe:
 - ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP),
 - opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP),
 - działania uzupełniające: wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP.

Obszar gminy Wielka Nieszawka jest położony w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 141.

Formy ochrony

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024r., poz. 1478 ze zm. ~~1-3~~) składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

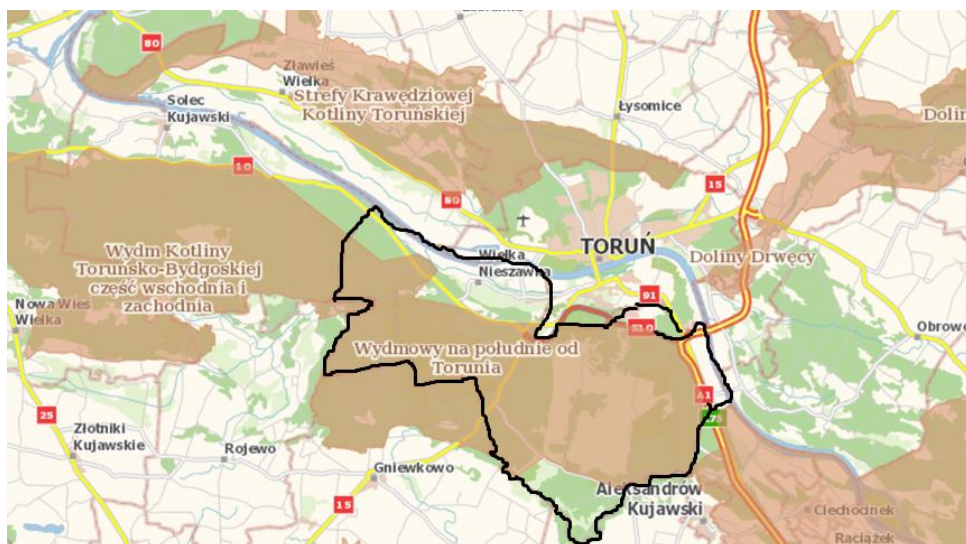
Poniżej przedstawiono lokalizację gminy względem różnych form ochrony przyrody występujących w gminie.

Obszary Chronionego Krajobrazu

Na terenie gminy Wielka Nieszawka znajduje się część obszaru chronionego krajobrazu:

- „Wydmy na południe od Torunia”,
- „Wydmy Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej część wschodnia i zachodnia”.

Rysunek 4 Położenie gminy Wielka Nieszawka względem obszarów chronionego krajobrazu

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Obszary specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000

Na terenie gminy Wielka Nieszawka znajduje się część obszaru specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 „Dolina Dolnej Wisły” (PLB040003).

Rysunek 5 Położenie gminy Wielka Nieszawka względem obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000

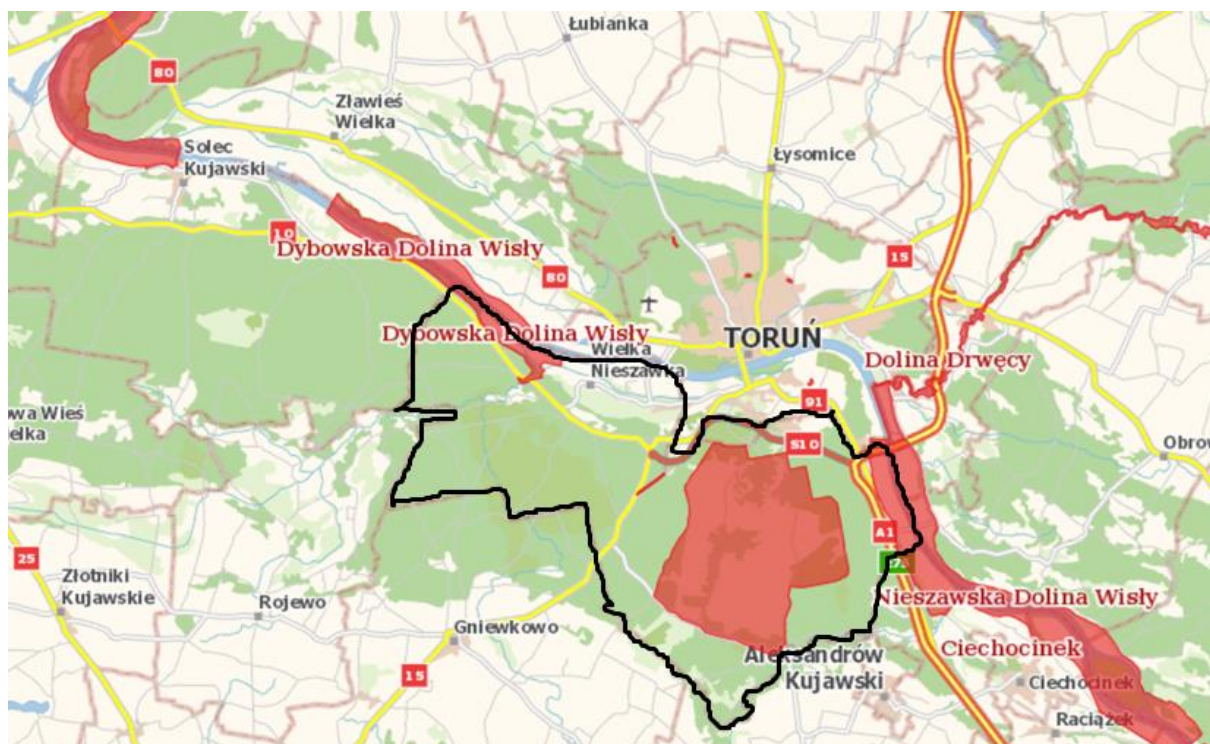
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Specjalne obszary ochrony siedlisk NATURA 2000

Na terenie gminy Wielka Nieszawka znajdują się specjalne obszary ochrony siedlisk NATURA 2000:

- PLH040011 „Dybowska Dolina Wisły”,
- PLH040012 „Nieszawska Dolina Wisły”,
- PLH040044 „Leniec w Chorągiewce”,
- PLH040041 „Wydmy Kotliny Toruńskiej”.

Rysunek 6 Położenie gminy Wielka Nieszawka względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Wielka Nieszawka zlokalizowane są 8 pomników przyrody.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Wielka Nieszawka zlokalizowane są 24 użytki ekologiczne.

Korytarze ekologiczne

Przez terytorium gminy Wielka Nieszawka przebiegają dwa następujące korytarze ekologiczne:

- Puszcza Bydgoska (GKPnC-14),
- Dolina Dolnej Wisły (GKPnC-10B).

Powyższe korytarze należą do Krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, pełniąc funkcję krajowych korytarzy ekologicznych.

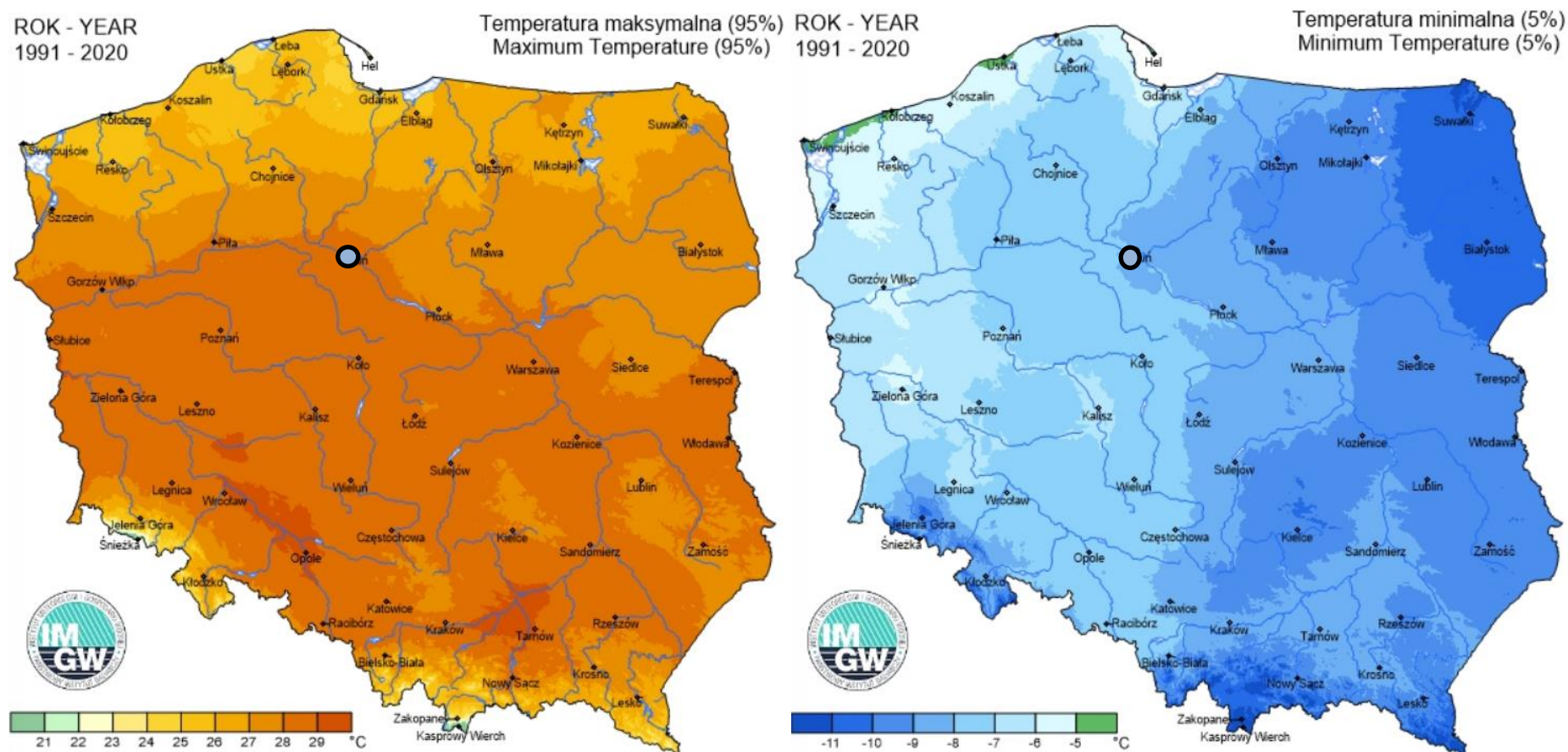
Powietrze

Największym zanieczyszczeniem powietrza na terenie gminy jest niska emisja. Problemem jest spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości. Sytuacja ta nasila się szczególnie w sezonie grzewczym i powoduje wyraźne okresowe pogorszenia stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Kolejnym znaczącym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy jest transport drogowy.

Warunki pogodowe

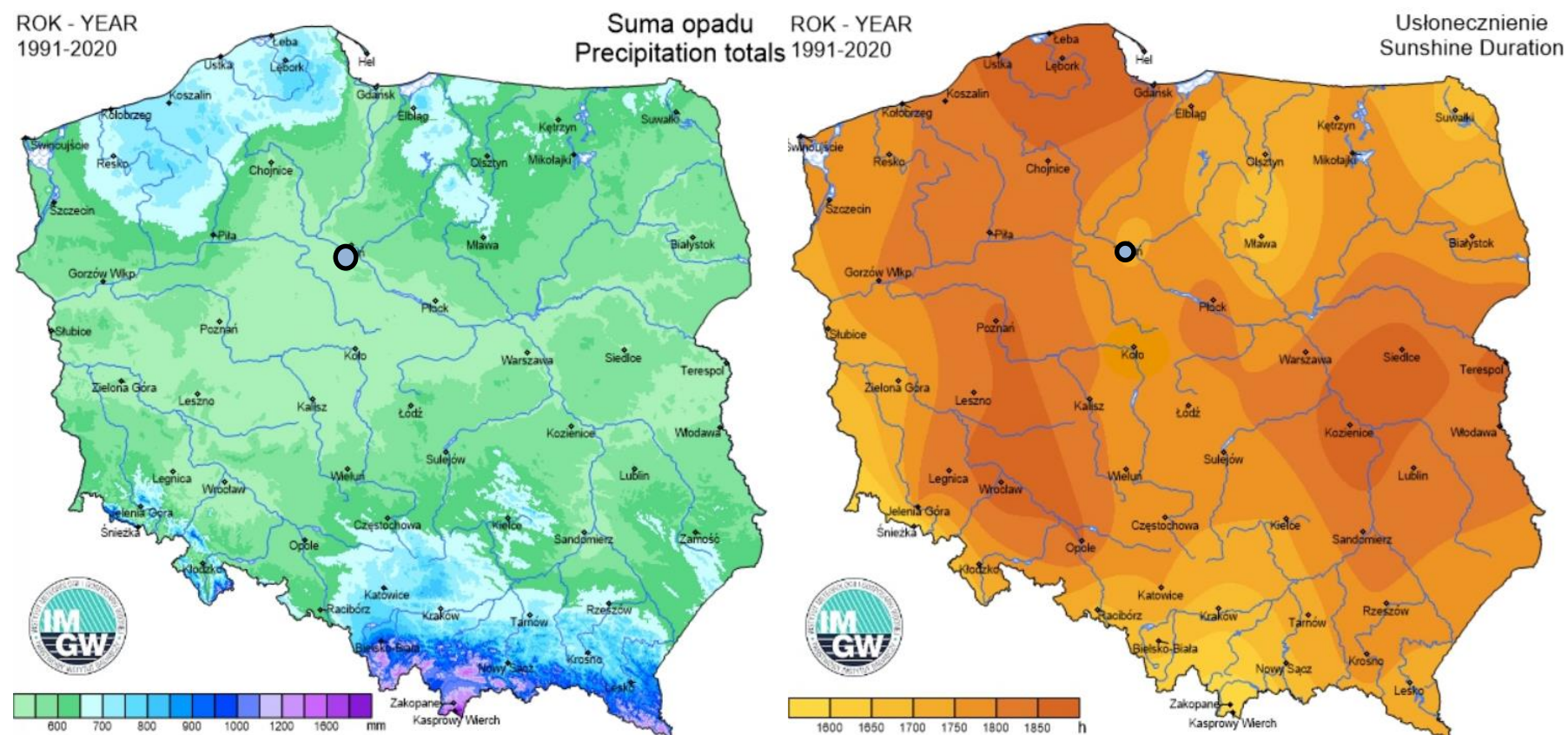
Poniżej zaprezentowano graficznie dane dla wielolecia 1991-2020 r. i zaznaczono lokalizację gminy Wielka Nieszawka.

Rysunek 7 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 1991-2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

Rysunek 8 Ekstremalne sumy opadów i ekstremalne usłonecznienie w Polsce w latach 1991-2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Wielka Nieszawka nie odnotowuje się ekstremalnych wartości temperatury, usłonecznienia i opadów w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich.

Wykres 22 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu toruńskiego (2024 r.)

Źródło: www.imgw.pl

Na powyższym wykresie widać, że wskaźnik wilgotności gleby w analizowanym okresie był niższy niż 40% w styczniu, maju i wrześniu, co mogło wskazywać na deficyt wody w strefie korzeniowej. Wartości wskaźnika rokrocznie prezentują podobne wartości.

Odnawialne źródła energii

Gmina Wielka Nieszawka leży w strefie korzystnej pod względem wykorzystania warunków energetycznych wiatru – występuje potencjał do działania elektrowni wiatrowych. Średnie nasłonecznienie w Polsce to ok. 1000 kWh/m² rocznie, natomiast w województwie kujawsko-pomorskich od 1050-1150 kWh/m² rocznie. Gmina Wielka Nieszawka położona jest w strefie 1100 kWh/m², co daje jej dość duży potencjał do rozwoju energetyki solarnej. Wykorzystanie energii słonecznej odbywa się na dwa główne sposoby:

- produkcja energii cieplnej przez kolektory słoneczne (konwersja fototermiczna),
- produkcja energii elektrycznej przez panele fotowoltaiczne (konwersja fotowoltaiczna).

W gminie następuje rozwój instalacji pomp ciepła oraz OZE wykorzystujących biomasę.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy należy rozwinięta sieć rzeczna, duże obszary leśne, warunki do rozwoju OZE oraz dużą powierzchnię terenów objętych formami ochrony przyrody.

Jako niezadowolający należy wskazać występujący problem tzw. „niskiej emisji” na obszarach zabudowanych.

1.5 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego

W październiku 2024 r. na potrzeby opracowania przedmiotowej Strategii przeprowadzono badanie ankietowe (dalej Badanie ankietowe) mające na celu zbadanie potencjału jakości życia w gminie. Ankieta w formie elektronicznej i papierowej została wypełniona przez 54 osoby. Badanie ankietowe obejmowało ocenę następujących kwestii:

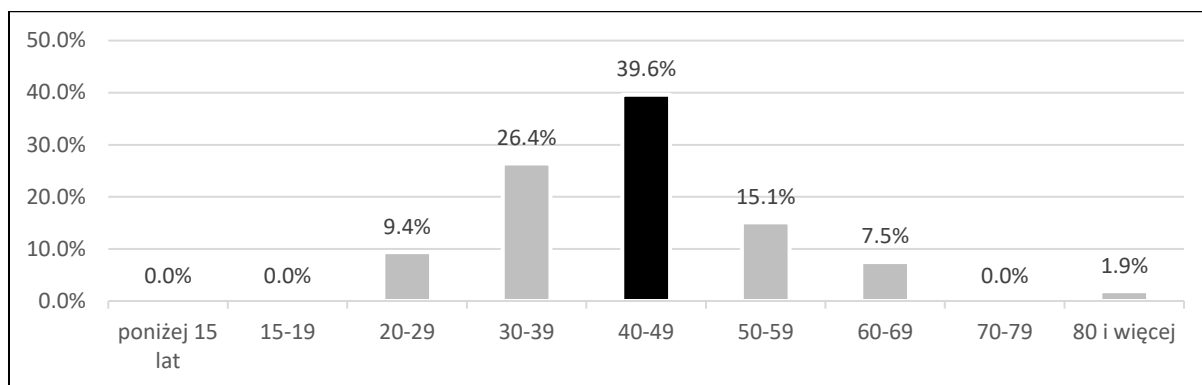
- ogólny standard życia,
- dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści),

- dostępność domów opieki i klubów seniora,
- poziom bezpieczeństwa publicznego,
- atrakcyjność oferty kulturalnej,
- dostępność świetlic wiejskich,
- oferta sportowo-rekreacyjna,
- dostępność mieszkań,
- dostępność żłobków i przedszkoli,
- poziom edukacji,
- dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej,
- poziom usług pomocy społecznej,
- poziom rozwiązywania problemów społecznych,
- poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych,
- dostępność komunikacyjna gminy,
- stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów),
- dostęp i stan podstawowych mediów,
- ceny nieruchomości,
- poziom dochodów mieszkańców,
- możliwość podjęcia/zmiany pracy,
- dostęp do nowoczesnych technologii (internet),
- czystość, porządek, estetyka gminy,
- poziom tożsamości lokalnej mieszkańców,
- poziom aktywności społecznej,
- lokalny patriotyzm, dziedzictwo i kultura,
- jakość usług administracji publicznej,
- poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców,
- możliwość prowadzenia działalności gospodarczej,
- warunki dla rolnictwa, prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego,
- atrakcyjność inwestycyjna gminy,
- poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze i edukacyjne, szlaki piesze i rowerowe, obszary chronione, zabytki),
- jakość terenów rekreacyjnych (parki, promenada, mała architektura),
- poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe),
- stan środowiska naturalnego,
- poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy,
- lokalne produkty, wyroby, usługi, z których znana jest gmina.

Przyjęto następujące oceny: bardzo źle, źle, średnio, dobrze i bardzo dobrze.

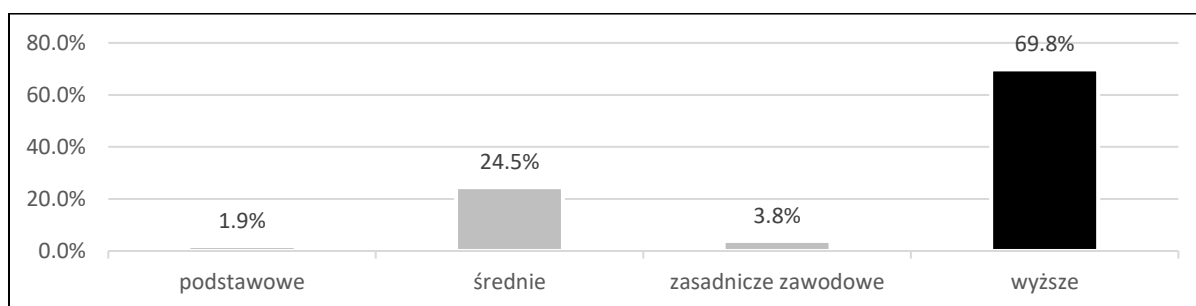
Poniżej przedstawiono dane (% odpowiedzi) w podziale na wiek, wykształcenie i status na rynku pracy ankietowanych osób.

Wykres 23 Liczba ankietowanych w podziale na wiek

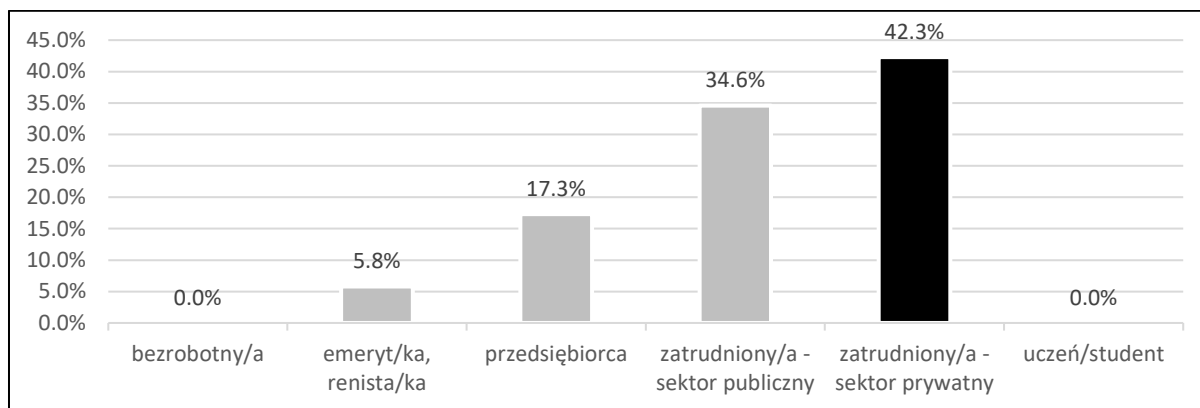
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 24 Liczba ankietowanych z podziałem na wykształcenie

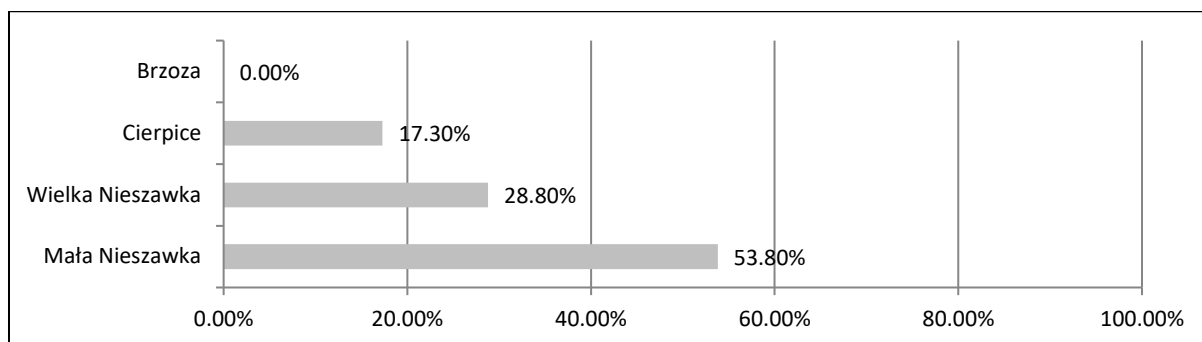
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 25 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 26 Ankietowani według miejsca zamieszkania

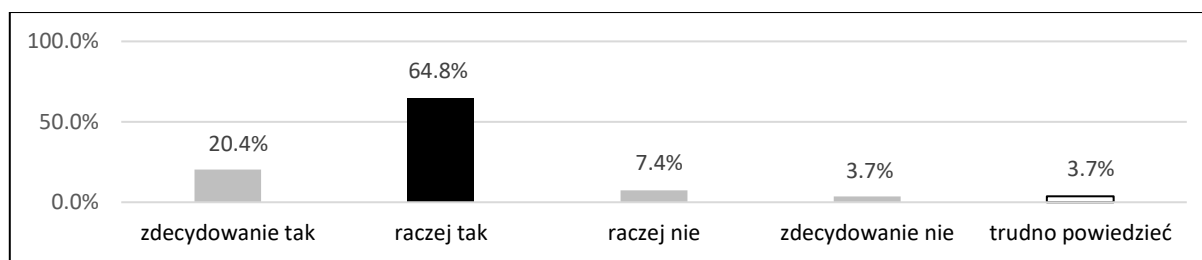

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wśród ankietowanych przeważały osoby w wieku 40-49 lat, z wykształceniem wyższym i zatrudnione w sektorze prywatnym.

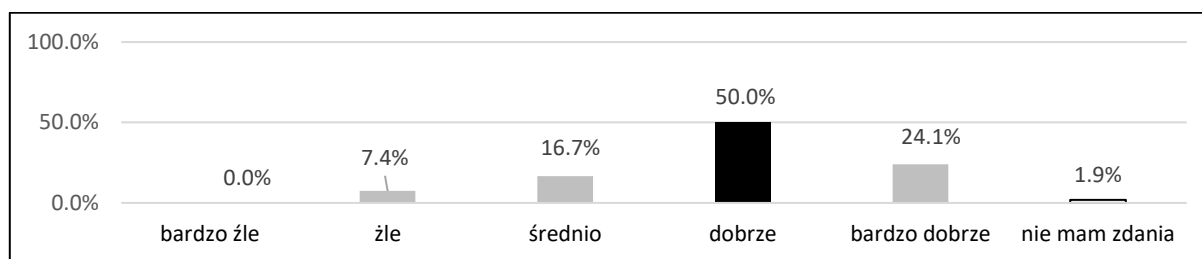
Poniżej przedstawiono graficzne podsumowanie badania ankietowego (kolorem czarnym oznaczono najczęstsze odpowiedzi).

Wykres 27 Odpowiedzi mieszkańców na pytanie: „Czy gmina Wielka Nieszawka jest dobrym miejscem do życia?” – wyniki badania ankietowego

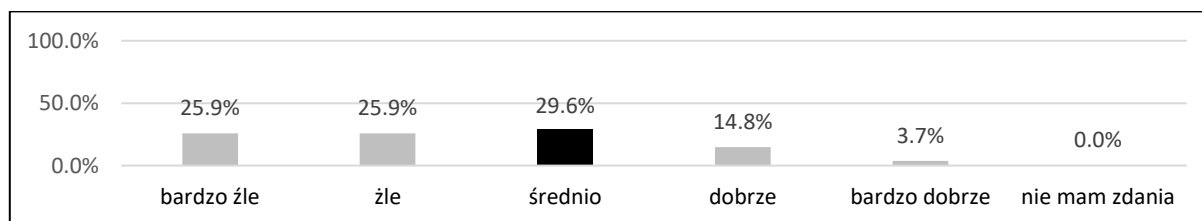
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 28 Ocena ogólnego standardu życia – wyniki badania ankietowego

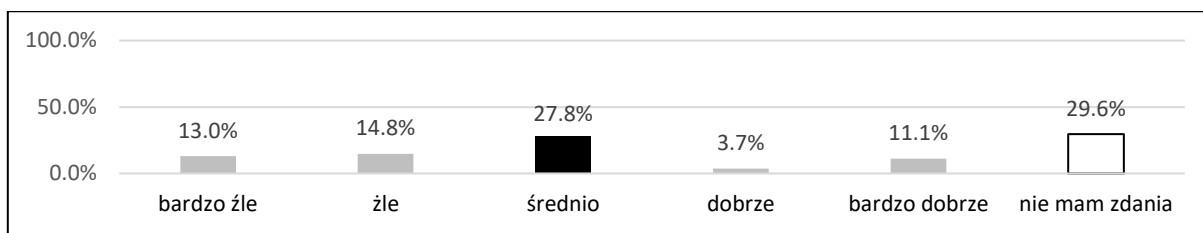
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 29 Ocena dostępności usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści) – wyniki badania ankietowego

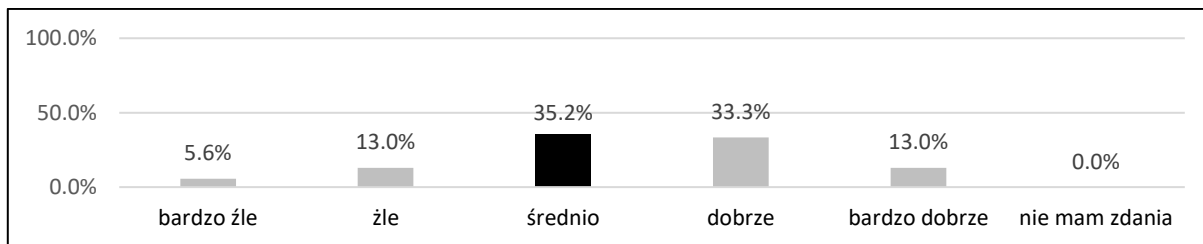
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 30 Ocena poziomu dostępności domów opieki i klubów seniora – wyniki badania ankietowego

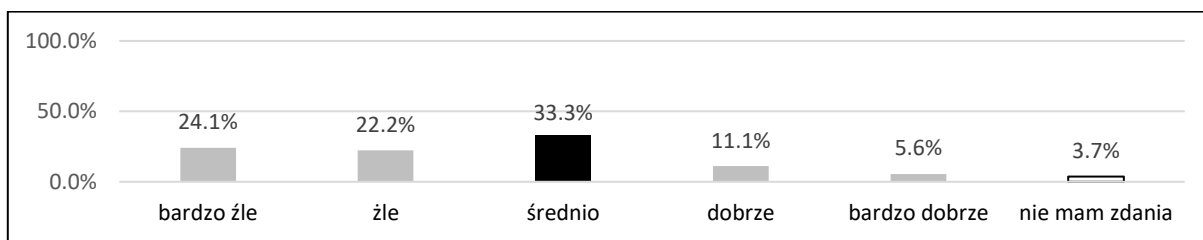
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 31 Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego – wyniki badania ankietowego

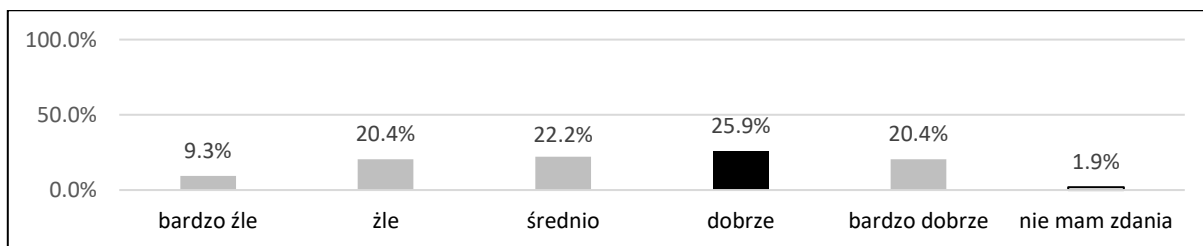
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 32 Ocena atrakcyjności oferty kulturalnej – wyniki badania ankietowego

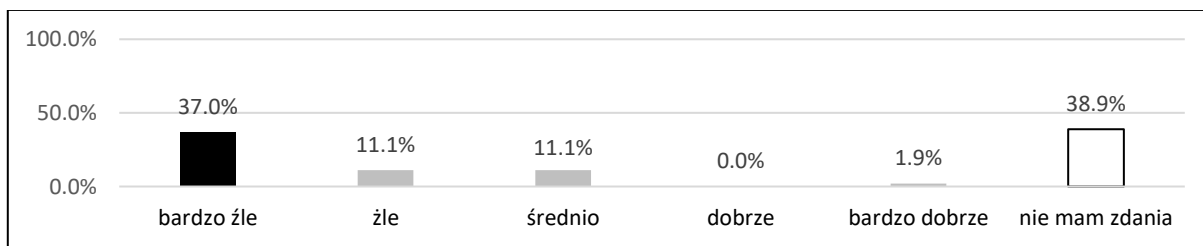
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 33 Ocena oferty sportowo-rekreacyjnej – wyniki badania ankietowego

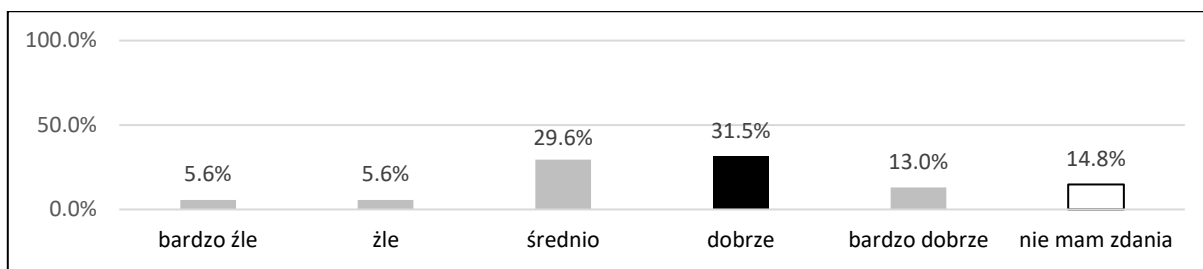
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 34 Ocena dostępności mieszkań – wyniki badania ankietowego

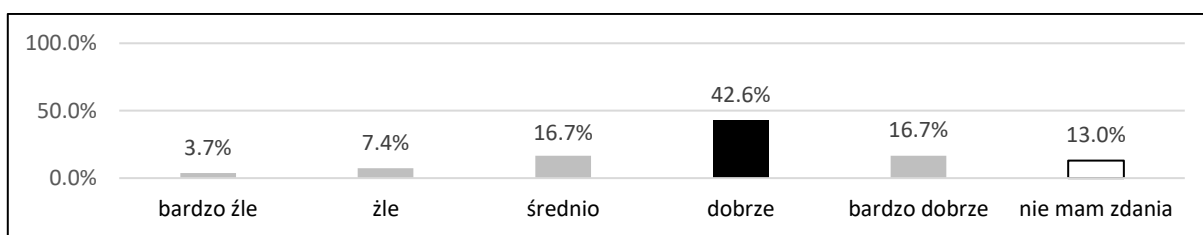
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 35 Ocena dostępności żłobków i przedszkoli – wyniki badania ankietowego

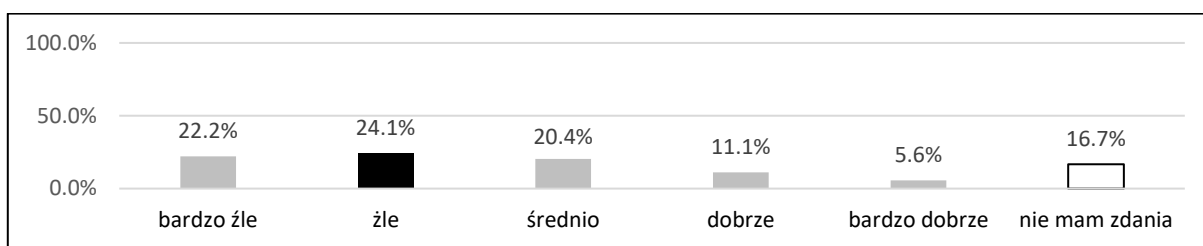
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 36 Ocena poziomu edukacji – wyniki badania ankietowego

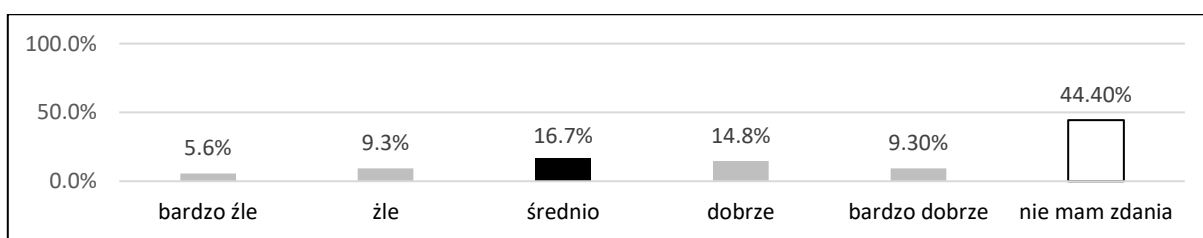
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 37 Ocena dostępności do pozaszkolnej oferty edukacyjnej – wyniki badania ankietowego

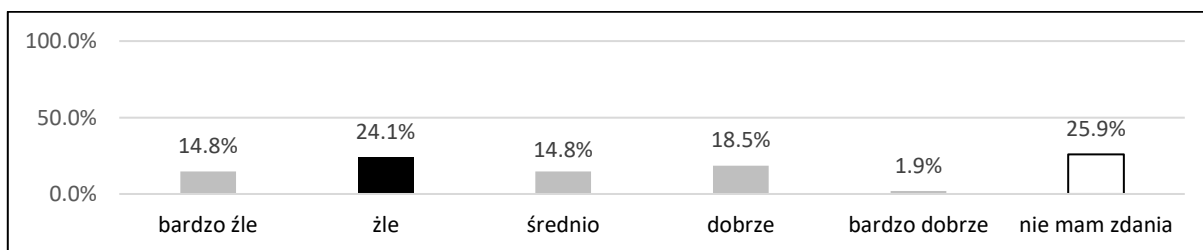
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 38 Ocena poziomu usług pomocy społecznej – wyniki badania ankietowego

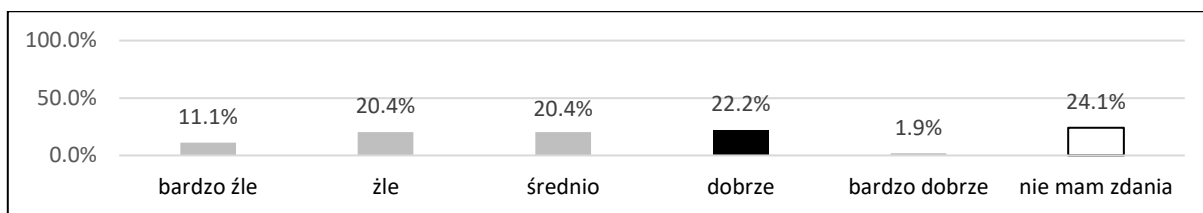
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 39 Ocena poziomu rozwiązywania problemów społecznych – wyniki badania ankietowego

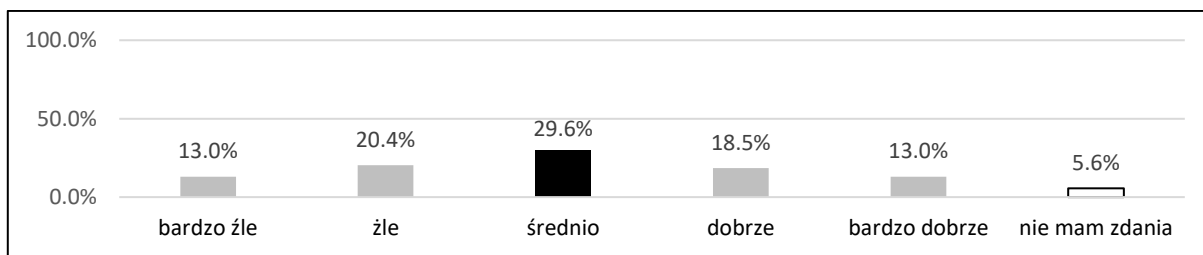
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 40 Ocena poziomu zarządzania w sytuacjach kryzysowych – wyniki badania ankietowego

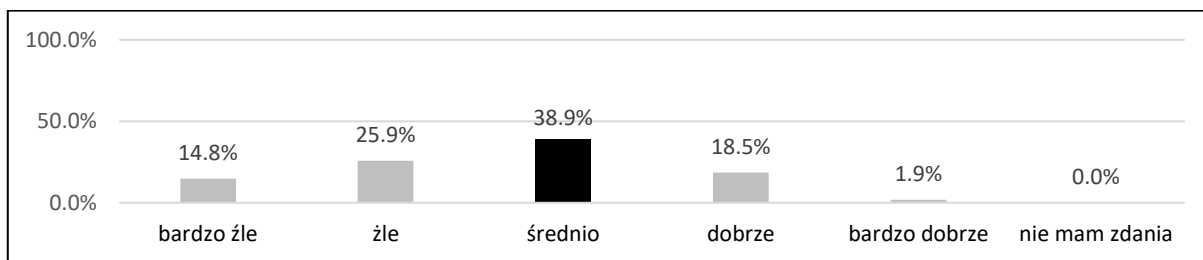
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 41 Ocena poziomu dostępności komunikacyjnej gminy – wyniki badania ankietowego

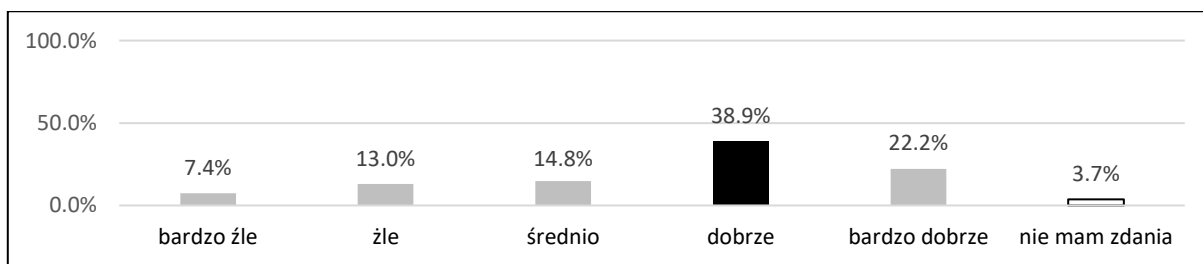
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 42 Ocena stanu infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów) – wyniki badania ankietowego

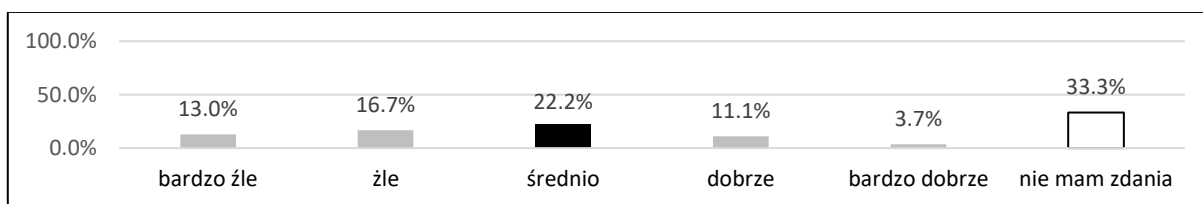
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 43 Ocena dostępu i stanu podstawowych mediów (wodociągi, kanalizacja) – wyniki badania ankietowego

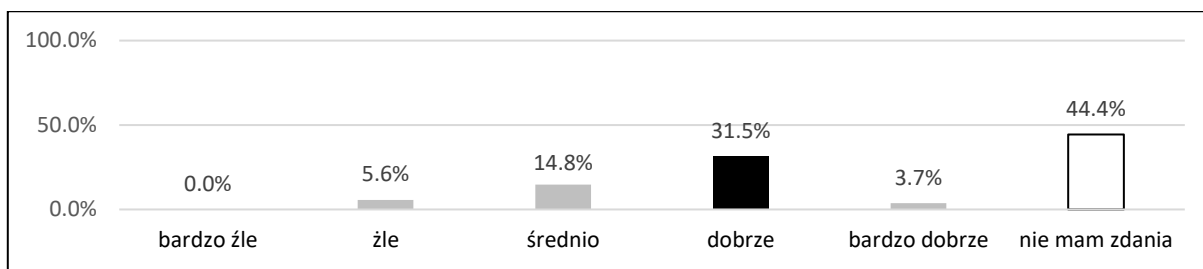
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 44 Ocena cen nieruchomości – wyniki badania ankietowego

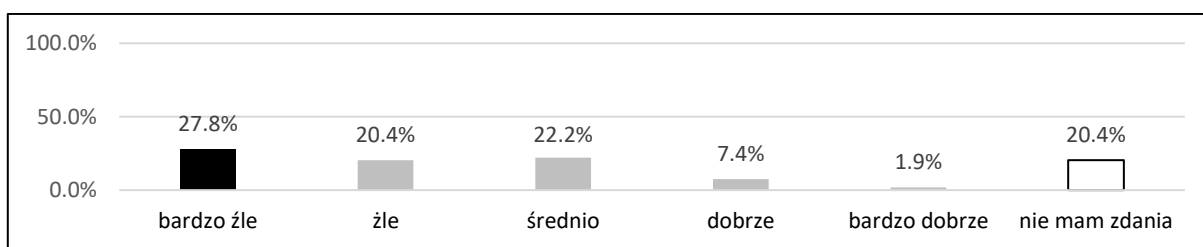
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 45 Ocena poziomu dochodów mieszkańców – wyniki badania ankietowego

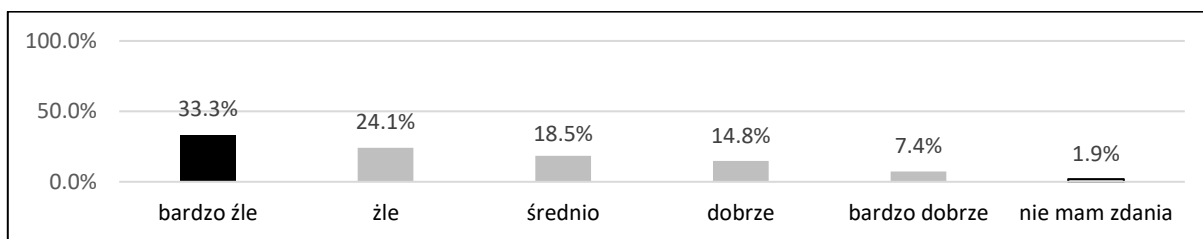
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 46 Ocena możliwości podjęcia/zmiany pracy – wyniki badania ankietowego

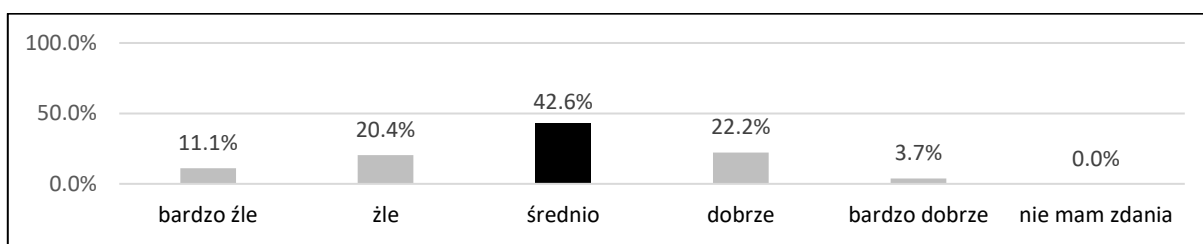
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 47 Dostęp do nowoczesnych technologii (internet) – wyniki badania ankietowego

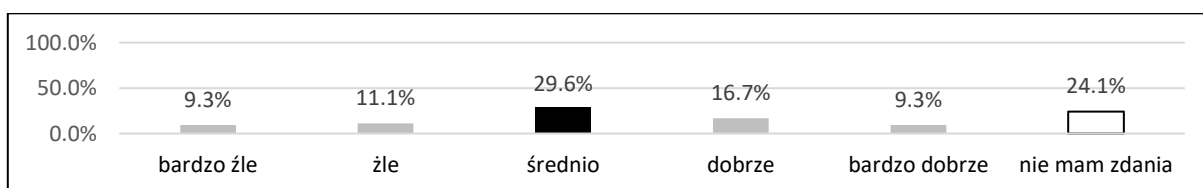
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 48 Ocena czystości, porządku, estetyki gminy – wyniki badania ankietowego

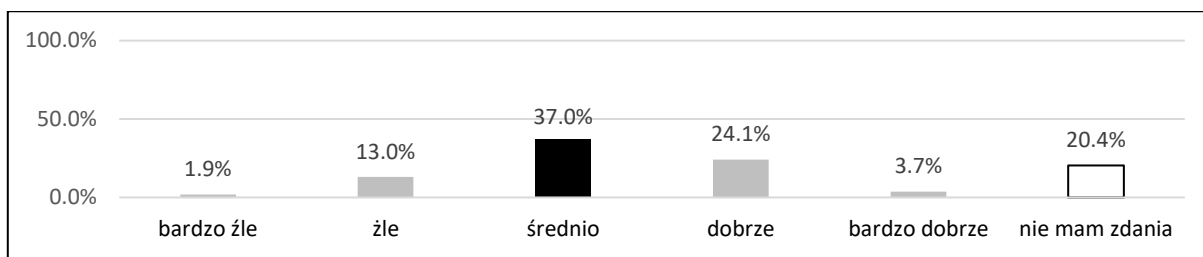
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 49 Ocena poziomu tożsamości lokalnej mieszkańców – wyniki badania ankietowego

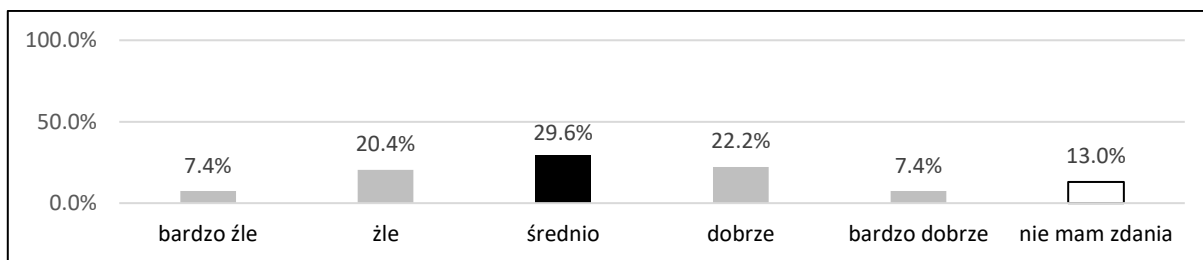
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 50 Ocena poziomu aktywności społecznej – wyniki badania ankietowego

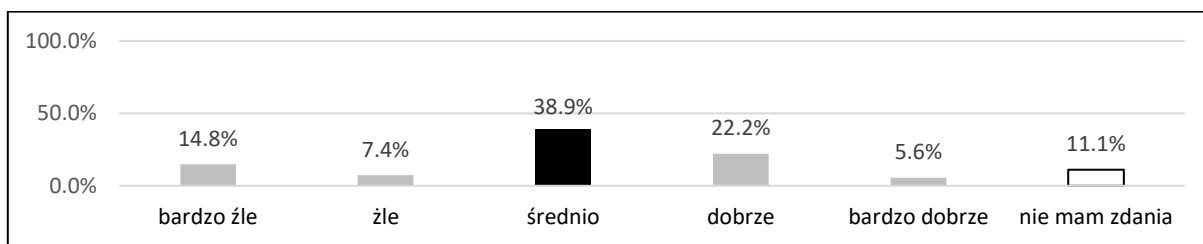
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 51 Ocena poziomu lokalnego patriotyzmu, dziedzictwa i historii – wyniki badania ankietowego

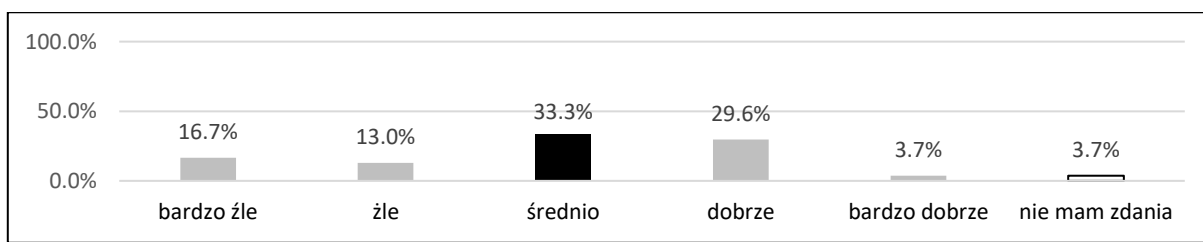
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 52 Ocena jakości usług administracji publicznej – wyniki badania ankietowego

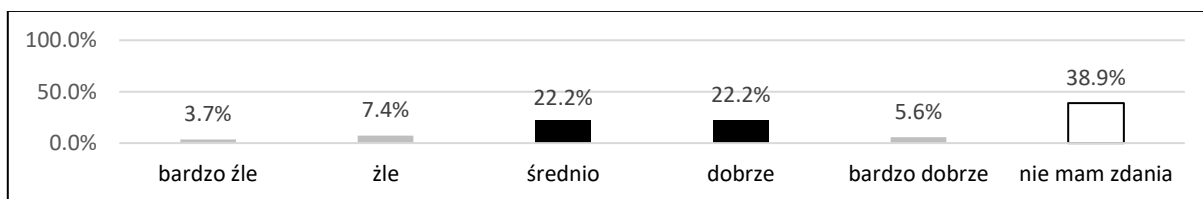
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 53 Ocena życzliwości społecznej wśród mieszkańców – wyniki badania ankietowego

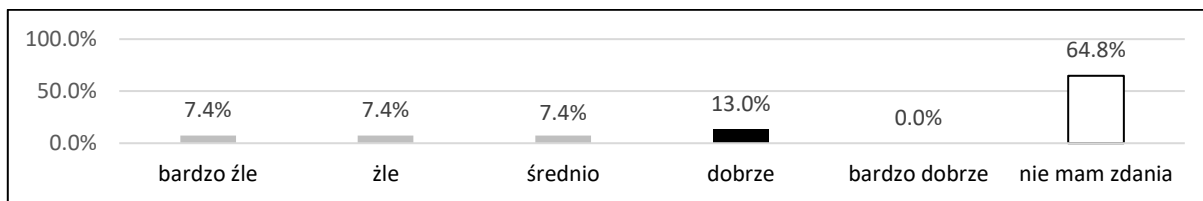
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 54 Ocena możliwości prowadzenia działalności gospodarczej – wyniki badania ankietowego

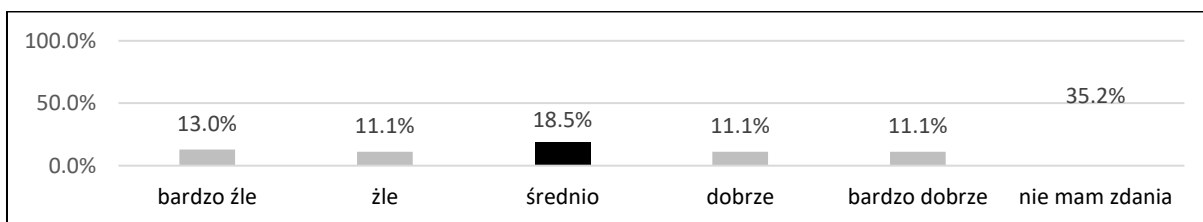
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 55 Ocena warunków dla rolnictwa, prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego – wyniki badania ankietowego

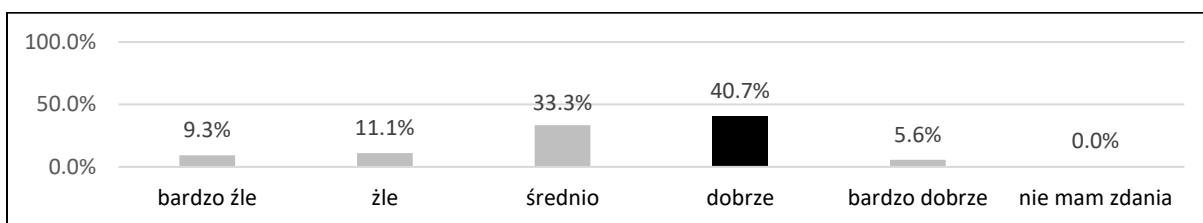
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 56 Ocena atrakcyjności inwestycyjnej gminy – wyniki badania ankietowego

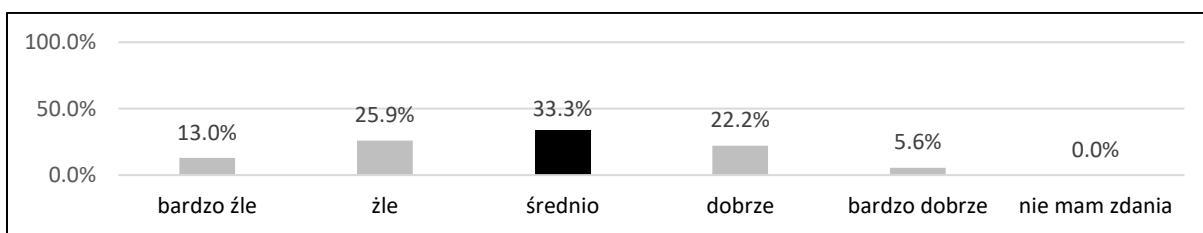
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 57 Ocena poziomu oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze i edukacyjne, szlaki piesze i rowerowe, obszary chronione, zabytki) – wyniki badania ankietowego

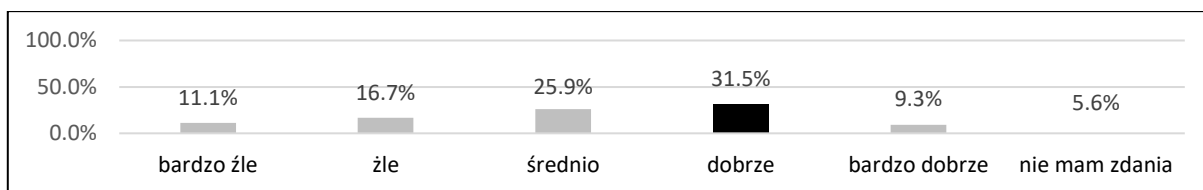
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 58 Ocena jakości terenów rekreacyjnych (parki promenada, mała architektura) – wyniki badania ankietowego

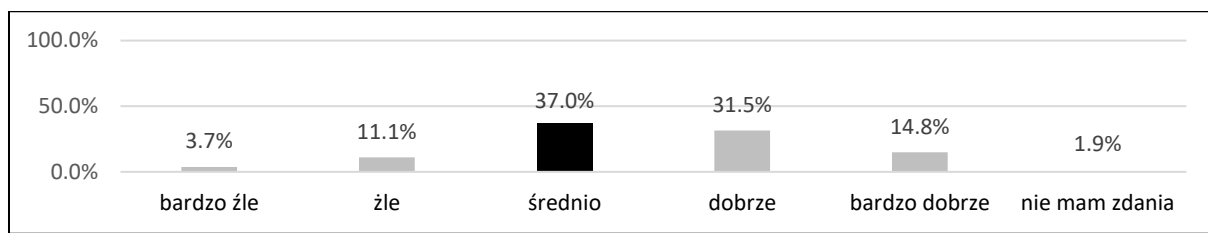
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 59 Ocena poziomu bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe) – wyniki badania ankietowego

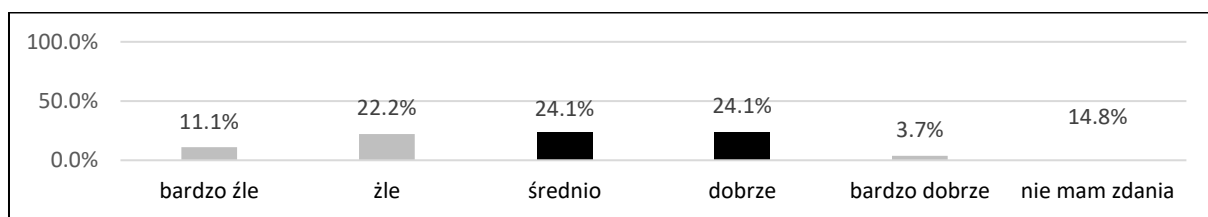
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 60 Ocena stanu środowiska naturalnego – wyniki badania ankietowego

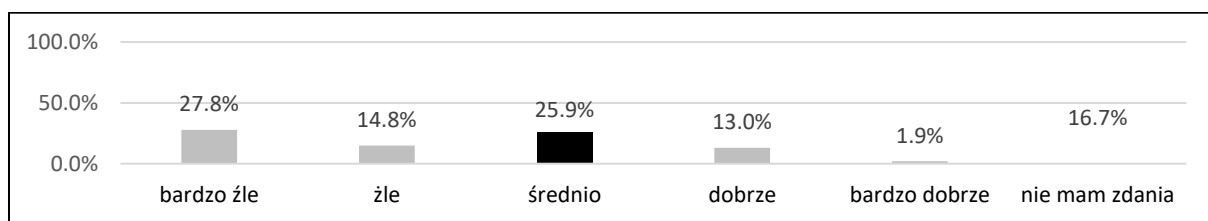
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 61 Ocena poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 62 Ocena lokalnych produktów, wyrobów usług, z których znana jest gmina – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Poniżej przedstawiono podsumowanie ocen z badania ankietowego wskazując najczęstsze odpowiedzi w poszczególnych obszarach tematycznych.

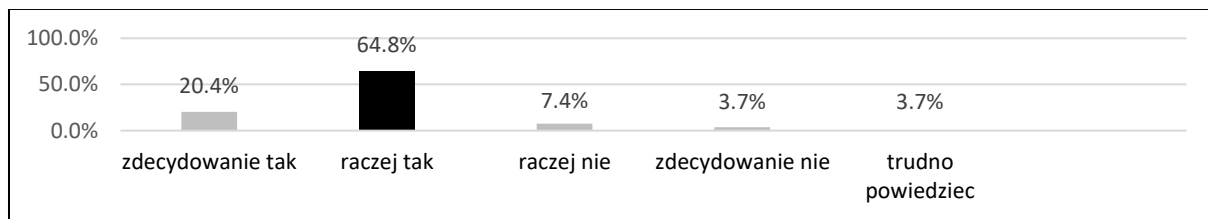
Tabela 18 Podsumowanie ocen z badania ankietowego

PRZEDMIOT OCENY	NAJCZĘSTSZA OCENA
ogólny standard życia	dobrze
dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)	źle
dostępność domów opieki i klubów seniora	średnio
poziom bezpieczeństwa publicznego	średnio
atrakcyjność oferty kulturalnej	średnio
oferta sportowo-rekreacyjna	dobrze
dostępność mieszkań	bardzo źle
dostępność żłobków i przedszkoli	dobrze
poziom edukacji	dobrze
dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej	źle
poziom usług pomocy społecznej	Średnio
poziom rozwiązywania problemów społecznych	Źle
poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych	Dobrze
dostępność komunikacyjna gminy	średnio
stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów)	średnio

dostęp i stan podstawowych mediów (wodociągi, kanalizacja)	dobrze
ceny nieruchomości	Średnio
poziom dochodów mieszkańców	Dobrze
możliwość podjęcia/zmiany pracy	Bardzo źle
dostęp do nowoczesnych technologii (internet)	Bardzo źle
czystość, porządek, estetyka gminy	Średnio
poziom tożsamości lokalnej mieszkańców	Średnio
poziom aktywności społecznej	średnio
lokalny patriotyzm, dziedzictwo i kultura	średnio
jakość usług administracji publicznej	średnio
poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców	Średnio/dobrze
możliwość prowadzenia działalności gospodarczej	Średnio/dobrze
warunki dla rolnictwa, prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	Dobrze
atrakcyjność inwestycyjna gminy	Średnio
poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze i edukacyjne, szlaki piesze i rowerowe, obszary chronione, zabytki)	Średnio/dobrze
jakość terenów rekreacyjnych (parki, promenada, mała architektura)	Średnio/źle
poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe)	Średnio/dobrze
stan środowiska naturalnego	Średnio/dobrze
poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	Średnio/dobrze
lokalne produktu wyroby, usług, z których znana jest gmina	źle

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 63 Czy Gmina Wielka Nieszawka jest Pani/a zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju? – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Tabela 19 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej

PRZEDSIĘWZIĘCIE	% ODPOWIEDZI
Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, studia, staże, praktyki)	20,4
Tworzenie nowych miejsc pracy	31,5
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia	27,8
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju gospodarstw rolnych (<i>doradztwo, gospodarka wodą, infrastruktura transportowa</i>)	11,1
Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.	53,7
Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań	16,7
Aktywniejsza polityka prorodzinna: realne wsparcie dla rodzin, dzieci, matek (przedszkola, żłobki, itp.)	31,5
Podniesienie, jakości i poszerzenie oferty usług komunalnych (czystość, woda, odpady komunalne, itp.)	20,4
Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego	38,9
Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej: chodniki, przystanki, ścieżki, rowerowe, obiekty sportowe	40,7

Stworzenie przez samorząd oferty dla młodych: stypendia, granty, staże, ulgi, inkubatory, doradztwo zawodowe	24,1
Poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni, czystość powietrza, jezior, rzek, itd.	42,6
Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej	16,7
Lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrych skojarzeń	33,3
Budowanie lokalnego patriotyzmu, tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lokalnych wartości	24,1
Poprawa bezpieczeństwa (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.)	31,5
Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego	44,4
Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	44,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

1.1 Wnioski z diagnozy

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wielka Nieszawka w przedmiotowym punkcie zaprezentowano wnioski z ww. analiz. Wnioski zostały zdefiniowane w układzie przedstawionym poniżej.

Rysunek 9 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wielka Nieszawka

Źródło: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wnioski z diagnozy sytuacji w gminie Wielka Nieszawka zgodnie z powyższym układem w podziale na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną i klimatyczno-środowiskową.

Tabela 20 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Wielka Nieszawka

SFERA SPOŁECZNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Rosnąca liczba mieszkańców	Dalsza intensyfikacja działań zachęcających do osiedlania się rodzin na terenie gminy, rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
Rozwinięta współpraca Gminy z innymi jednostkami	Dalszy rozwój działalności Gminy w partnerstwach, związkach, stowarzyszeniach itp.
Starzejące się społeczeństwo	Prowadzenie działań zachęcających mieszkańców do zakładania rodzin i osiedlania się rodzin na terenie gminy
Sieć szkół publicznych odpowiednia do potrzeb gminy	Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych, realizacja programów edukacyjnych
Zapewniona podstawowa opieka zdrowotna	Dalsza działalność przychodni i aptek
Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej	Rozszerzenie oferty zdrowotnej
Spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej	Utrzymanie skutecznej działalności GOPS
Stosunkowo niska aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych	Aktywizacja mieszkańców w kwestii społeczeństwa obywatelskiego, współpraca Gminy i sołectw z organizacjami pozarządowymi

Strategia Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033

Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	Działania edukacyjne na rzecz piętnowania zachowań łamiących normy społeczne
Rozwinięta baza kulturalna i sportowo-rekreacyjna	Utrzymanie stanu obiektów kulturowych i sportowo-rekreacyjnych, realizacja programów grantowych
Występujące problemy społeczne	Realizacja programów zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych (Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii), aktywizacja osób starszych i ich integracja społeczna
Dostęp do usług publicznych	Dalsze zapewnianie usług publicznych w tym e-usług
Przygotowanie Gminy w kwestiach zarządzania kryzysowego	Dalsze usprawnianie pracy w kwestiach zarządzania kryzysowego

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Wielka Nieszawka

SFERA GOSPODARCZA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Wzrost przedsiębiorczości w gminie	Dalsze działania mające na celu wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej w gminie
Malejący poziom bezrobocia	Pozyskiwanie nowych inwestorów
Stabilna sytuacja finansowa gminy	Racjonalne gospodarowania środkami publicznymi
Poziom zamożności mieszkańców jeden z wyższych wśród gmin powiatu toruńskiego	Podejmowanie dalszych działań w celu pozyskania inwestorów, dalsza aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców
Brak dużych zakładów pracy	Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów, rozwój oferty inwestycyjnej
Niewystarczający poziom budowania i promocji marki lokalnych produktów	Promocja lokalnych produktów
Warunki do rozwoju agroturystyki	Wspieranie inicjatyw przedsiębiorczych, tworzenie warunków infrastrukturalnych i administracyjnych do rozwoju branż

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Wielka Nieszawka

SFERA PRZESTRZENNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Dogodne połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu ((dostępność dróg, komunikacja autobusowa, kolejowa, linie podmiejskie realizowane przez Miejski Zakład Komunikacji w Toruniu Sp. z o.o.),)	Modernizacja dróg, zapewnienie transportu zbiorowego z dużymi ośrodkami miejskimi
Jakość dróg wymagająca niewielkich modernizacji	Dalsza modernizacja istniejących dróg i infrastruktury towarzyszącej
Występujące złoża surowców mineralnych	Właściwe wykorzystanie złóż
Duże zasoby leśne	Wykorzystanie terenów leśnych do celów turystycznych
Zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej	Pielęgnowanie zasobów kulturowych jako lokalnych zabytków
Brak systemu ciepłowniczego	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne
Stosunkowo duży zasięg sieci gazowej	Modernizacja i rozbudowa sieci
Rozbudowana sieć kanalizacyjna	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji
Rozbudowana sieć wodociągowa	Dalsza modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej
Uregulowana gospodarka odpadami	Dalsza realizacja działań w zakresie gospodarki odpadami
Funkcjonujące oczyszczalnie ścieków	Bieżąca modernizacja oczyszczalni ścieków
Funkcjonujące linie kolejowe	Wykorzystanie połączeń kolejowych, integracja transportu kolejowego i autobusowego
Wciąż niski wskaźnik dostępności mieszkań	Przeznaczanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, pozyskiwanie inwestorów
Nierozwinięta infrastruktura turystyczna	Budowa miejsc o przeznaczeniu turystycznym i okołoturystycznym
Dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej	Bieżąca konserwacja sieci elektroenergetycznej, modernizacja sieci do wysokich parametrów
Estetyka przestrzeni publicznej na zadowalającym poziomie	Dalsze prace pielęgnacyjne, edukacja mieszkańców

Niewystarczające środki na renowację obiektów zabytkowych	Pozyskiwanie finansowanie
---	---------------------------

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Wielka Nieszawka

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Występujący problem tzw. „niskiej emisji”	Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne (wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców)
Rozwinięta sieć rzeczna	Wykorzystanie zasobów wodnych do celów turystycznych
Wzrost wykorzystania OZE w gminie	Zachęcanie mieszkańców i przedsiębiorców do korzystania z OZE
Duże obszary leśne	Pielęgnacja obszarów leśnych
Duża powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody	Działania pielęgnacyjne terenów, starania na rzecz objęcia nowych terenów formami ochrony przyrody

Tak sformułowane wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Wielka Nieszawka stanowiły podstawę do analizy SWOT/TOWS i identyfikacji determinantów rozwoju gminy a następnie celów rozwojowych.

2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej

2.1 Analiza SWOT /TOTS

Pogłębiona analiza stanu i uwarunkowań rozwoju gminy Wielka Nieszawka pozwala na dokonanie bilansu strategicznego gminy. Sporządzono go w oparciu o analizę SWOT, która polega na szczegółowym zestawieniu mocnych i słabych stron oraz określeniu szans i zagrożeń rozwoju gminy. Analiza została dokonana w podziale na 4 poniższe obszary:

- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- sfera przestrzenna,
- sfera klimatyczno-środowiskowa.

Analiza SWOT – sfera społeczna

Poniżej analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze społecznej.

Tabela 24 Analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– rosnąca liczba mieszkańców – spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej – zapewnione podstawowe usługi zdrowotne – zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych – rozwinięta baza kulturalna i sportowa – sieć szkół odpowiednia do potrzeb gminy – stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – dostęp do usług publicznych – odpowiednie zarządzanie kryzysowe – rozwinięta współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	– starzejące się społeczeństwo – występujące problemy społeczne – brak specjalistycznej opieki zdrowotnej – nierozwinięta baza rekreacyjna i turystyczna – stosunkowo niska aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027) na działania zwiększające przedsiębiorczość mieszkańców, rozwiązujące problemy społeczne, inwestycje gminne zwiększające atrakcyjność gminy zwłaszcza dla młodych ludzi	– niekorzystne prognozy demograficzne (dalszy odpływ mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy związane są przede wszystkim z rosnącą liczbą mieszkańców, spadkiem liczby osób korzystających z pomocy społecznej, rozbudowaną bazą kulturalną i sportową, bezpieczeństwem

publicznym, dostępem do usług publicznych i odpowiednim zarządzaniem kryzysowym oraz rozwiniętą współpracą z innymi jednostkami samorządu terytorialnego i stosunkowo aktywną działalność organizacji pozarządowych. Słabe strony dotyczą czynników demograficznych (ujemny przyrost naturalny, starzejące się społeczeństwo), występowania problemów społecznych, dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych, infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej niedostosowanej do potrzeb mieszkańców. Jako szanse należy wskazać fundusze zewnętrzne a jako zagrożenie definiowane są jako niekorzystne prognozy demograficzne.

Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Poniżej analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze gospodarczej.

Tabela 25 Analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze gospodarczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– widoczny wzrost przedsiębiorczości w gminie – stabilna sytuacja finansowa gminy – poziom zamożności mieszkańców jeden z wyższych wśród gmin powiatu toruńskiego – potencjał do rozwoju agroturystyki – malejący poziom bezrobocia	– niewystarczający poziom budowania i promocji marki lokalnych produktów – ograniczona możliwość zmiany pracy
SZANSE	ZAGROŻENIA
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 – pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych	– niestabilność przepisów prawa dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy wiążą się przede wszystkim z wzrostem przedsiębiorczości w gminie, poziomem zamożności mieszkańców, potencjałem do rozwoju agroturystyki czy stabilną sytuacją finansową gminy. Szansą dla gminy w omawianej sferze są fundusze zewnętrzne. Jako słabe strony zdefiniowano niewystarczający poziom budowania i promocji marki lokalnych produktów oraz małą elastyczność lokalnego rynku pracy. Zagrożenia to głównie niekorzystne prognozy demograficzne = oraz niestabilność prawa dotyczącego prowadzenia działalności gospodarczej.

Analiza SWOT – sfera przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze przestrzennej.

Tabela 26 Analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– dogodne połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu (dostępność dróg, komunikacja autobusowa, kolejowa, linie podmiejskie realizowane przez Miejski Zakład Komunikacji w Toruniu Sp. z o.o.),) – duże zasoby leśne – dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej – rozwinięta sieć rzeczna	– jakość dróg wymagająca remontów i modernizacji – występujący problem tzw. „niskiej emisji” na obszarach zabudowanych – brak systemu ciepłowniczego – wciąż niski wskaźnik dostępności mieszkań i brak mieszkań socjalnych – niewystarczające środki na renowację obiektów zabytkowych

– zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej – rozbudowana sieć kanalizacyjna, wodociągowa i gazowa – tereny objęte formami ochrony przyrody – funkcjonujące oczyszczalnie ścieków – estetyka przestrzeni publicznej na zadowalającym poziomie – wzrost wykorzystania OZE w gminie – uregulowana gospodarka odpadami	
SZANSE – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów	ZAGROŻENIA – niska świadomość ekologiczna mieszkańców – mnogość kosztownych potrzeb inwestycyjnych, których realizacja musi być rozłożona w czasie

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą dostępności komunikacyjnej gminy, dobrego stanu sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej, atrakcyjnych zasobów kulturowych, rozbudowanej sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej, uregulowanej gospodarki odpadami, bogatych zasobów kulturowych, estetyki publicznej, funkcjonujących oczyszczalni ścieków. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano jakość dróg wymagającą poprawy, niską dostępność mieszkań oraz małą skalę renowacji obiektów zabytkowych. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Analiza SWOT – sfera klimatyczno-przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze klimatyczno-przestrzennej.

Tabela 27 Analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze klimatyczno-przestrzennej

MOCNE STRONY – rozwinięta sieć rzeczna – wzrost wykorzystania OZE w gminie – duża powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody – duże obszary leśne	SŁABE STRONY – występujący problem tzw. „niskiej emisji”
SZANSE – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne prośrodowiskowe – pozyskiwanie inwestorów	ZAGROŻENIA – niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą wzrostu wykorzystania OZE w regionie, rozwiniętej sieci rzecznej, dużych obszarów leśnych i powierzchni terenów objętych formami ochrony przyrody. Jako szanse dla rozwoju

gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano występujące zjawisko tzw. „niskiej emisji”. Zagroženiem dla rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy

Na podstawie powyższych analiz zidentyfikowano czynniki w największym stopniu mogące determinować rozwój gminy Wielka Nieszawka. Wskazując na rozwój skupiono się przede wszystkim na rozwoju gospodarczym.

Przed wszystkim, gmina znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Torunia, jednego z największych miast w regionie. Ta lokalizacja stwarza ogromne możliwości dla rozwoju mieszkalnictwa, ponieważ gmina może pełnić funkcję zaplecza mieszkaniowego dla osób, które pracują w Toruniu, ale preferują mieszkać w spokojniejszym, podmiejskim otoczeniu. Zwiększone zapotrzebowanie na nieruchomości w okolicach dużych miast, takich jak Toruń, sprawia, że gmina ma szansę na dynamiczny rozwój nowych osiedli mieszkaniowych. Mieszkańcy Wielkiej Nieszawki mogliby korzystać z uroków życia na wsi, jednocześnie mając szybki dostęp do pracy, edukacji oraz szerokiej infrastruktury miejskiej.

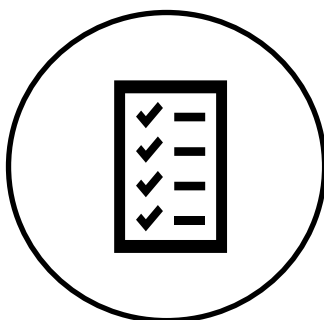
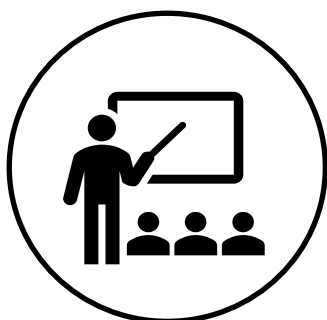
Jednym z największych atutów gminy jest jej doskonała komunikacja. Przez teren gminy przebiega autostrada A1, droga ekspresowa S10 oraz linie kolejowe, co zapewnia wygodne połączenie z Toruniem i innymi większymi miastami w regionie. Ponadto prowadzone są przewozy w ramach linii podmiejskich realizowane przez Miejski Zakład Komunikacji w Toruniu Sp. z o.o. Tak rozbudowana infrastruktura transportowa sprawia, że gmina jest atrakcyjna zarówno dla osób poszukujących mieszkań, jak i dla inwestorów planujących budowę magazynów, hal produkcyjnych czy centrów logistycznych. Bliskość do głównych arterii komunikacyjnych sprawia, że gmina ma również duży potencjał w zakresie rozwoju sektora transportowego i przemysłowego.

Wielka Nieszawka to także obszar, z dominującą powierzchnią lasów. Lasy te stanowią nie tylko cenny element krajobrazowy, ale także stanowią ważny atut w kontekście rozwoju turystyki. Gmina może stać się atrakcyjnym miejscem do wypoczynku, oferującym możliwości uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, a także sportów na świeżym powietrzu. Z uwagi na bliskość natury, rozwój agroturystyki i infrastruktury turystycznej (np. szlaków turystycznych, ośrodków wypoczynkowych) mogłaby przyciągnąć turystów szukających spokojnego wypoczynku w pobliżu dużego miasta. Dodatkowo, Wisła przepływająca przez gminę to nieoceniony walor, który może stanowić fundament dla rozwoju turystyki wodnej, wędkarstwa czy sportów wodnych. Stworzenie przystani, ścieżek rowerowych czy terenów rekreacyjnych nad rzeką mogłoby przyciągnąć wielu odwiedzających. Rzeką Wisłą to także doskonała baza do rozwoju infrastruktury rekreacyjnej, która może przyciągać zarówno mieszkańców, jak i turystów. Miejsca wypoczynkowe nad rzeką mogłyby stać się atrakcją dla rodzin, osób uprawiających sport czy osób szukających ciszy i kontaktu z naturą.

Pomimo dużych możliwości rozwoju, gmina Wielka Nieszawka musi jednak zachować równowagę między rozwojem infrastrukturalnym a ochroną środowiska. Większość jej powierzchni to tereny leśne, dlatego tak ważne będzie, by wszelkie inwestycje były realizowane z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, które pozwolą na zachowanie walorów przyrodniczych tego regionu. Ochrona terenów leśnych, rozwój ekologicznego budownictwa czy wprowadzanie działań proekologicznych będzie miało kluczowe znaczenie w długofalowym rozwoju gminy.

Potencjał gminy do rozwoju mieszkaniowego, turystycznego i przemysłowego jest ogromny, zwłaszcza biorąc pod uwagę jej korzystną lokalizację oraz dostęp do sprawnej infrastruktury komunikacyjnej. Wielka Nieszawka ma szansę stać się jednym z ważniejszych obszarów rozwoju w regionie, oferując mieszkańcom i inwestorom atrakcyjne warunki do życia, pracy i odpoczynku, przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

3 Wizja, misja i cele Strategii

W przedmiotowym punkcie opisano wizję Strategii i misję Gminy Wielka Nieszawka oraz przedstawiono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wraz z wskaźnikami osiągnięcia celów. Ponadto opisano zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.1 Wizja i misja

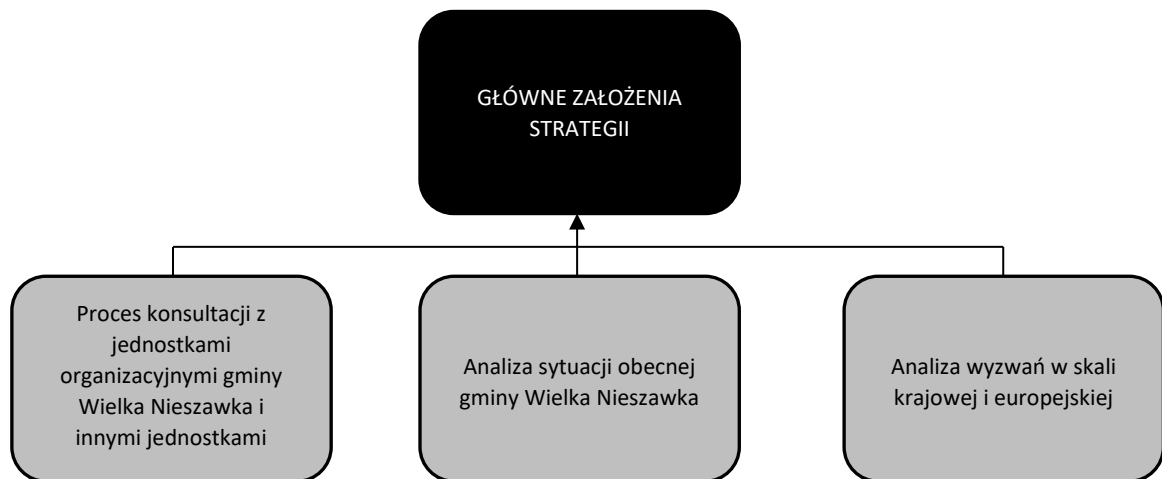
W przedmiotowym punkcie przedstawiono proces formułowania głównych założeń Strategii wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w tym procesie.

Główne założenia Strategii zostały opracowane w oparciu o analizy wskazane w niniejszej Strategii oraz w wyniku procesu konsultacji z jednostkami organizacyjnymi Gminy Wielka Nieszawka i innymi jednostkami. Poniżej wymieniono jednostki zaangażowane w proces definiowania najważniejszych założeń Strategii:

- Gmina miejska Chełmża,
- Gmina wiejska Chełmża,
- Gmina Czernikowo,
- Gmina Lubicz,
- Gmina Łubianka,
- Gmina Łysomice,
- Gmina Obrowo,
- Gmina Zławieś Wielka,
- Powiat Toruński,
- Województwo Kujawsko-Pomorskie,
- szkoły z terenu gminy Wielka Nieszawka,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawce,
- organizacje pozarządowe z terenu gminy Wielka Nieszawka,
- mieszkańcy gminy,
- Dyrektor Regionalny Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Toruniu.

Szeroki katalog podmiotów zaangażowanych w proces definiowania głównych założeń Strategii zagwarantował możliwość zebrania opinii z różnych środowisk. Poniżej zaprezentowano ścieżkę formułowania głównych założeń Strategii.

Rysunek 10 Proces formułowania głównych założeń Strategii

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono wizję i misję gminy.

Wizja

Wizja przyszłości gminy jest podstawą określenia głównych celów i programów działania w ramach strategii rozwoju. Wizja pełni funkcję swoistego stabilizatora działań, przez określenie ogólnych ram, zapewniających spójność celów i programów. Wizja wyraża generalne dążenia władz i społeczeństwa gminy w postaci obrazu jego przyszłości.

Rozbudowana treść pojęcia “wizja gminy” uwzględniać powinna:

- determinanty geograficzne,
- wyzwania cywilizacyjne,
- pryncypia ustrojowe,
- wewnętrzne różnicowania strukturalne,
- dynamikę przeobrażeń,
- oczekiwane efekty.

Determinanty geograficzne są najbardziej trwałym elementem wizji, wynikającym z konsekwencji położenia określonego cechami środowiska przyrodniczego i bezpośredniego sąsiedztwa z innymi gminami. Wizja przyszłości budowana w tym kontekście, ma na celu podniesienie znaczenia gminy i wykorzystania możliwości wynikających z relacji z otoczeniem.

Wyzwania cywilizacyjne mierzone są dystansem w poziomie rozwoju cywilizacyjnego, dotyczącym głównie potencjału intelektualnego, poziomu wykształcenia, stopnia postępu naukowo-technicznego i jego zastosowania w produkcji, rozwoju systemów komunikacji i telekomunikacji. Wizja wynikająca z tych uwarunkowań wyznaczać powinna realny kierunek dążeń do podniesienia poziomu życia.

Pryncypia ustrojowe, w tym ogólne postanowienia konstytucyjne i deklaracje polityczne, jak demokracja parlamentarna, pluralizm polityczny, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego – konkretyzują się w postaci decentralizacji władzy i samorządności terytorialnej. Pryncypia te w odniesieniu do konkretnej gminy określają mechanizm postępu i perspektywy otwarcia na przyszłość, wykorzystania aktywności i przedsiębiorczości społecznej.

Wewnętrzne różnicowania społeczne pozwalają na określenie stopnia jednorodności bądź różnicowania przestrzennego gminy, stwarzając w ten sposób możliwość interpretacji celów ogólnych

i odmiennej ich hierarchizacji w odniesieniu do wyróżnionych obszarów. Kryteria zróżnicowania są z reguły odmienne dla poszczególnych sfer. W sferze społecznej wyróżnić można obszary koncentracji potencjału społecznego i gospodarczego oraz stanu posiadania z jednej strony, a obszary ubóstwa i regresu gospodarczego z drugiej strony. W sferze ekologicznej obszary o wybitnych walorach mogą kontrastować z obszarami degradacji środowiska. W sferze produkcyjnej wyróżnić można np. obszary nowoczesnej produkcji przemysłowej i rolniczej oraz obszary zacofane, wymagające restrukturyzacji i modernizacji. W infrastrukturze technicznej mogą to być obszary o dobrej dostępności i zasilaniu w różne media oraz tereny pozbawione odpowiedniego wyposażenia. Zróżnicowania przestrzenne wzbogacają wizję i nadają jej cech realności.

Dynamika przeobrażeń odgrywa istotną rolę w kształcie wizji gminy. Znajduje swój wyraz w tempie przeobrażeń, wyznaczanym napięciami między tendencjami do przyspieszenia zmian, a oporami statycznych struktur i przyzwyczajęń. Świadomość wchodzenia w nową fazę rozwoju uwarunkowana jest poczuciem tożsamości oraz stopniem aktywności i przedsiębiorczości społeczeństwa. Dynamice przeobrażeń określonej przez główne siły motoryczne gminy, towarzyszyć będzie zawsze tendencja do stabilizacji i gwarancji niezbędnych zabezpieczeń w sferze społecznej, kulturowej i ekologicznej.

Reasumując, wizja gminy to docelowy odległy w czasie obraz gmin – cel, dla osiągnięcia którego podejmowane są starania władz, podmiotów gospodarczych, organizacji, instytucji i osób prywatnych – wszystkich sił i środowisk działających w gminie. Wizja przyszłości gminy jest równocześnie wyrazem wiary we własne siły i możliwości rozwoju, mających swe źródło w uświadomionych atutach i szansach, jakie są możliwe do wykorzystania w długiej perspektywie oraz słabościach i zagrożeniach, które należy przezwyciężyć lub przynajmniej złagodzić intensywność ich oddziaływania.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą wizję gminy Wielka Nieszawka:

Gmina Wielka Nieszawka rozwija się w sposób zintensyfikowany i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku, estetycznej i przyjaznej przestrzeni publicznej oraz zapewnione czyste środowisko i poczucie bezpieczeństwa publicznego, w tym bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. Lokalny kapitał społeczny i wysoki poziom usług publicznych, gwarantują stały rozwój demograficzno-gospodarczy gminy.

Misja

Trafność budowy strategii rozwoju gminy w istotnym stopniu zależy od określenia jej misji i wizji, a następnie od możliwości sprecyzowania celów i kierunków rozwoju gminy. Misja bywa różnie tłumaczona i ujmowana przez różnych autorów: od ujęć bardzo ogólnych, zawierających syntetyczną formułę celów działania, do szczegółowych akcentujących specyficzną rolę gminy i jej funkcje w otoczeniu.

Misję gminy należy formułować w kategoriach służenia społeczeństwu i pomnażania korzyści, jakie ono będzie odnosić w wyniku sprawnego i efektywnego działania gminy, opartego na wdrażanej strategii rozwoju.

Syntetycznie ujmując misja gminy to:

- przedmiot trwałych jej aspiracji,
- cel usystematyzowanych, długookresowych dążeń, wyznaczających i akcentujących jej społeczne funkcje i jej postannictwo,

- najbardziej ogólnie sformułowany cel istnienia i działalności gminy.

Misja, to równocześnie forma samookreślenia gminy w zakresie takich elementów, jak:

- po co istnieje i do czego dąży?
- co ma zamiar osiągnąć?
- na jakim obszarze chce działać?
- czyje potrzeby zaspokajać i jak to robić?

Gmina realizuje swoją misję poprzez zaspokojenie dążeń i potrzeb miejscowego społeczeństwa. Zaspokajanie tych potrzeb na społecznie akceptowanym poziomie stanowi konieczny warunek istnienia gminy, uzasadnia jego byt.

Misja określa zatem rolę jaką spełnia gmina na rzecz „swojego” społeczeństwa. Rolę nadzwyczajną tj. taką, którą nie jest w stanie pełnić żadna inna organizacja, instytucja, urząd itp. Misja określa zakres działań Gminy, kształtuje jej odbiór w społeczeństwie i otoczeniu zewnętrznym, co jest szczególnie istotne dla powodzenia realizacji danej strategii rozwoju. Sformułowanie misji pomaga koncentrować wysiłki na realizacji wspólnych kierunków działań, służy ogólnej racjonalności alokacji posiadanych zasobów i środków, czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces gminy.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą misję Gminy Wielka Nieszawka:

Gmina Wielka Nieszawka jako istotna część rozwoju powiatu toruńskiego. Gmina jest miejscem zapewniającym zaspokojenie wszystkich potrzeb życia codziennego oraz promującym rozwój człowieka, z zachowaniem **lokalnej** i regionalnej tożsamości i kultury, a także miejscem otwartym na osoby przyjezdne. Gmina kieruje swoje działania na zwiększenie atrakcyjności życia, wspieranie innowacyjności i podejmowanie wyzwań, rozwój edukacji i przedsiębiorczości, turystyki i aktywności społecznej, troska o środowisko naturalne, dbałość o zdrowie, bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich mieszkańców, wzmacnianie współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej

3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Osiągnięcie celów przyczyni się do zrealizowania wizji Strategii. Wszystkie działania podejmowane w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu powinny być zgodne z określoną misją Strategii.

Poniżej w ujęciu graficznym zaprezentowano cele strategiczne Strategii. Następnie w układzie tabelarycznym przedstawiono również cele operacyjne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych. Cele zdefiniowano na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy sprecyzowanych w punkcie 1.4 niniejszej Strategii.

Rysunek 11 Cele strategiczne Strategii

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW
1. Warunki odpowiednie dla rozwoju społecznego gminy Wielka Nieszawka	1.1 Tworzenie sieci powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz upowszechnianie e-usług	1.1.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci telekomunikacyjnych zwiększających dostęp do szerokopasmowego Internetu 1.1.2 Rozwój i promocja e-usług	- liczba mieszkańców mogących korzystać z szerokopasmowego internetu - liczba wprowadzonych e-usług publicznych
	1.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych oraz profilaktyka zdrowia	1.2.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną dostosowaną do zidentyfikowanych potrzeb i trendów demograficznych 1.2.2 Rozwój infrastruktury całodobowej opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym 1.2.3 Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia oferty i poprawy jakości podstawowych usług zdrowotnych 1.2.4 Działania na rzecz utworzenia oferty specjalistycznej opieki zdrowotnej 1.2.5 Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zdrowego stylu życia oraz promocja profilaktyki zdrowia	- liczba prowadzonych punktów całodobowej opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym - liczba przeprowadzonych inwestycji w infrastrukturę zdrowotną - liczba przeprowadzonych kampanii na rzecz zdrowego stylu życia oraz profilaktyki zdrowia - liczba nowych specjalistycznych usług zdrowotnych świadczonych w gminie
	1.3 Podniesienie jakości kształcenia	1.3.1 Budowanie programów edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy 1.3.2 Rozszerzenie oferty edukacji pozaszkolnej 1.3.3 Rozwój poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego na każdym etapie kształcenia 1.3.4 Wprowadzenie szkoleń, doradztwa oraz innych form podwyższania kwalifikacji dla nauczycieli i pracowników pedagogicznych 1.3.5 Modernizacja infrastruktury i wyposażenie placówek edukacyjnych wraz z obiektami sportowymi	- liczba programów edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych - liczba dzieci korzystająca z rozszerzonej oferty edukacji pozaszkolnej - liczba wdrożonych nowych form i programów nauczania z zastosowaniem nowatorskich rozwiązań programowych i organizacyjnych - liczba zrealizowanych godzin poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego - liczba nauczycieli i pracowników pedagogicznych, którzy podnieśli swoje kwalifikacje - liczba zmodernizowanych i/lub wyposażonych placówek edukacyjnych
	1.4 Wspieranie działań na rzecz włączenia społecznego	1.4.1 Usprawnianie współpracy między pracodawcami, organizacjami pozarządowymi a instytucjami pomocy społecznej w zakresie wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 1.4.2 Rozwój usług pomocy środowiskowej 1.4.3 Upowszechnianie aktywnych i twórczych metod spędzania wolnego czasu 1.4.4 Zachęcanie społeczeństwa do współuczestniczenia w życiu publicznym, wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej 1.4.5 Aktywizacja osób starszych	- liczba kampanii na rzecz aktywnych i twórczych metod spędzania wolnego czasu - liczba kampanii na rzecz zachęcania społeczeństwa do współuczestniczenia w życiu publicznych - liczba wspartych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
	1.5 Wspieranie sektora organizacji pozarządowych	1.5.1 Wsparcie organizacji pozarządowych 1.5.2 Promocja i upowszechnianie wolontariatu	- liczba wspartych organizacji pozarządowych - liczba kampanii na rzecz promocji i upowszechnienia wolontariatu
	1.6 Rozwój oferty kulturalnej	1.6.1 Wspieranie działalności jednostek działających w obszarze kultury 1.6.2 Organizacja wydarzeń kulturalnych na terenie gminy	liczba zrealizowanych przedsięwzięć kulturalnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym
2. Podniesienie konkurencyjności gminy Wielka Nieszawka	2.1 Rozwój przedsiębiorczości	2.1.1 Projekty i inwestycje przedsiębiorstw 2.1.2 Integracja przedsiębiorców oraz wspieranie wymiany doświadczeń i wiedzy 2.1.3 Wprowadzenie udogodnień dla nowopowstałych przedsiębiorstw, w szczególności dla przedsiębiorstw z potencjałem rozwojowym 2.1.4 Wspieranie instytucji otoczenia biznesu i profesjonalizacja usług 2.1.5 Wsparcie szkoleniowo-doradcze na rzecz tworzenia nowych przedsiębiorstw i samozatrudnienia 2.1.7 Aktywizacja mieszkańców w celu zwiększenia aktywności i mobilności zawodowej 2.1.8 Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w lokalnej gospodarce	- liczba przedsiębiorstw, które zrealizowały projekty i inwestycje, w tym B+R - liczba wdrożonych narzędzi doradczo-szkoleniowych i mentorskich na rzecz rozwoju lokalnych przedsiębiorstw - liczba wprowadzonych udogodnień dla nowopowstałych przedsiębiorstw - liczba kampanii na rzecz aktywizacji mieszkańców w celu zwiększenia aktywności i mobilności zawodowej - liczba osób zatrudnionych w lokalnej gospodarce, które podniosły swoje kwalifikacje
	2.2 Racjonalne wykorzystanie walorów gospodarczych gminy	2.2.1 Uzbieranie terenów inwestycyjnych 2.2.2 Optymalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych 2.2.3 Opracowanie spójnego systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej 2.2.4 Wzmocnienie oferty inwestycyjnej i zapewnienie wysokiej jakości obsługi inwestora 2.2.5 Wspieranie rozwoju agroturystyki	- powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych - liczba wybudowanych hal produkcyjnych - liczba kampanii na rzecz promocji gospodarczej i inwestycyjnej gminy - liczba stanowisk w administracji samorządowej zajmujących obsługą inwestora - liczba nowopowstałych przedsiębiorstw agroturystycznych
	2.3 Budowa i modernizacja systemów infrastruktury zapobiegającej zagrożeniom	2.4.1 Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odporności na skutki zmian klimatu 2.4.2 Zwiększenie bezpieczeństwa i ciągłości dostaw energii elektrycznej i innych mediów energetycznych 2.4.3 Wspieranie działań policji, straży pożarnej i innych służb w celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców gminy	- liczba zrealizowanych przedsięwzięć na celu zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego - liczba wykrytych przestępstw - liczba wyposażonych jednostek OSP i innych służb
	2.4 Rozwój różnych form rolnictwa	2.4.1 Promocja lokalnych producentów rolniczych, produktów regionalnych	liczba nowopowstałych rolniczych mikroprzedsiębiorstw

Strategia Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033

		2.4.2 Edukacja rolników w zakresie korzyści wynikających z łączenia małych gospodarstw rolnych z usługami agroturystycznymi 2.4.3 Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz wdrożenie i przestrzeganie Dobrej Praktyki Rolniczej w postaci nawożenia i składania nawozów i kiszonek w pobliżu cieków	- liczba kampanii na rzecz promocji i wsparcia rozwoju rolnictwa wysokiej jakości w gminie - liczba rolników, którzy podnieśli wiedzę na temat łączenia małych gospodarstw rolnych z usługami agroturystycznymi - liczba kampanii promocyjnych lokalnych produktów
	2.5 Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej oraz rozwój infrastruktury sportowej	2.5.1 Tworzenie oferty turystycznej gminy oraz dostosowanie jej do wymagań odbiorców 2.5.2 Modernizacja i ewidencjonowanie szlaków turystycznych 2.5.3 Promowanie oferty turystycznej gminy Wielka Nieszawka z wykorzystaniem nowoczesnej informacji turystycznej 2.5.4 Wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw zwiększających aktywność fizyczną, zapobiegającą patologiom społecznym, wykluczeniu osób niepełnosprawnych i zjawisku otyłości poprzez budowę i modernizację obiektów sportowo-rekreacyjnych	- liczba zewidencjonowanych i zmodernizowanych szlaków turystycznych - liczba kampanii na rzecz promowania oferty turystycznej gminy - liczba wspartych przedsięwzięć i inicjatyw zwiększających aktywność fizyczną - liczba zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych
3. Poprawa jakości przestrzeni gminy Wielka Nieszawka i zrównoważony rozwój	3.1 Zintegrowane działania rewitalizacyjne w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym, przyrodniczym, społecznym, gospodarczym i technicznym	3.1.1 Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji 3.1.2. Prowadzenie działań w zakresie optymalnego wykorzystania specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów gminy Wielka Nieszawka 3.1.3 Opracowanie Planu ogólnego gminy i realizacja jego założeń 3.1.4 Działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu w gminie	- powierzchnia terenów objętych planami zagospodarowania przestrzennego - powierzchnia gminy objęta gminnym programem rewitalizacji - liczba wsi, w których zapewniono nowe połączenia komunikacyjne
	3.2 Rozwój funkcji społecznie użytecznych, włączenie społeczne, walka z ubóstwem	3.2.1 Rozwój infrastruktury opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym 3.2.2 Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej 3.2.3 Rozwój inicjatyw lokalnych, w tym poprzez włączenie się w porządkowanie przestrzeni publicznych	- liczba wspartych obiektów opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym - liczba obiektów użyteczności publicznej, w których usunięte zostały bariery architektoniczne utrudniające korzystanie z tych obiektów przez osoby ze szczególnymi potrzebami
	3.3 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego	3.3.1 Ochrona i zachowanie obiektów zabytkowych i zasobów kultury 3.3.2 Przeprowadzenie prac konserwatorskich obiektów zabytkowych i użyteczności publicznej 3.3.3 Dostosowanie i adaptacja na cele kulturalne i turystyczne obiektów dziedzictwa historycznego lub kulturowego 3.3.4 Poprawa walorów estetycznych gminy	- liczba wspartych obiektów zabytkowych i zasobów kultury - liczba obiektów dziedzictwa historycznego i kulturowego, które zostały dostosowane na cele kulturalne i turystyczne - liczba obiektów użyteczności publicznej, których stan techniczny został poprawiony - liczba przedsięwzięć na rzecz poprawy walorów estetycznych gminy
	3.5 Rozbudowa infrastruktury technicznej oraz wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska	3.4.1 Budowa, modernizacja i poprawa bezpieczeństwa infrastruktury drogowej w pasach dróg gminnych 3.4.2 Wspieranie rozbudowy, modernizacji, poprawy bezpieczeństwa i rozwoju infrastruktury towarzyszącej w pasach dróg powiatowych i dróg wojewódzkich na terenie gminy 3.4.3 Budowa dróg rowerowych na terenie gminy 3.4.4 Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej 3.4.5 Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej 3.4.6 Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury niezbędnej do odprowadzania wód opadowych, retencji wód opadowych i zagospodarowywania w miejscu powstawania wód opadowych na terenie gminy 3.4.7 Rozwój infrastruktury PSZOK 3.4.8 Działania na rzecz rozbudowy sieci gazowej 3.4.9 Uzbrojenie wyznaczonych terenów pod budownictwo mieszkalne i wspieranie działań na rzecz tworzenia i rozwoju zasobów mieszkaniowych, w tym budowa mieszkań socjalnych 3.4.10 Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej oraz promocja nowych technologii grzewczych i odnawialnych źródeł energii 3.4.11 Monitoring przestrzeni publicznej	- liczba kilometrów nowych dróg gminnych - liczba kilometrów dróg gminnych poddanych modernizacji - liczba kilometrów nowych dróg rowerowych - liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów odprowadzania i oczyszczania ścieków - liczba obiektów niezbędnych do odprowadzania, retencji i zagospodarowywania wód opadowych, które zostały wybudowane lub przebudowane - liczba kilometrów zmodernizowanej sieci wodociągowej - powierzchnia terenów wyznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe - powierzchnia obiektów, z których usunięte zostały materiały azbestowe - liczba kilometrów nowej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej - liczba kilometrów wybudowanej sieci gazowej - powierzchnia nowopowstałych obiektów zbiorników wodnych - liczba zmodernizowanych PSZOK - powierzchnia gminy objęta monitoringiem
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Wielka Nieszawka	4.1 Wspieranie i promocja efektywności energetycznej i strategii niskoemisyjnych	4.1.1 Prowadzenie działań na rzecz inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i w sektorze mieszkaniowym 4.1.2 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych	- liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych modernizacji energetycznej - liczba obiektów mieszkalnych poddanych modernizacji energetycznej - liczba nowych inwestycji OZE
	4.2 Wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska	4.2.1 Usuwanie azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz usuwanie Barszczu Sosnowskiego 4.2.2 Zwiększenie retencji wodnej terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. budowę zbiornika retencyjnego, prawidłowe retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych 4.2.3 Działania na rzecz utrzymania obecnych form ochrony przyrody i ustanowienia nowych obszarów/form	- liczba obiektów niezbędnych do odprowadzania, retencji i zagospodarowywania wód opadowych, które zostały wybudowane lub przebudowane - powierzchnia obiektów, z których usunięte zostały materiały azbestowe - powierzchnia nowopowstałych obiektów zbiorników wodnych - liczba ustanowionych nowych form ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne

3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumentami wykonawczymi dla Strategii Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033 są obowiązkowe i fakultatywne plany lub programy funkcjonujące na jej terenie. Stanowią one zbiór szczegółowych rozwiązań i kierunków interwencji, które w dokumencie nie mogły zostać zamieszczone. Część ze wskazanych dokumentów jest aktualna w momencie przygotowania Strategii. Konieczność ich aktualizacji jest analizowana pod kątem całego okresu obowiązywania tego dokumentu. W poniższym zestawieniu znajdują się zarówno opracowania obowiązkowe, jak i dokumenty o charakterze fakultatywnym, których implementacja ma wpływ na realizację celów strategii rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033

Tabela 29 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

OBSZAR TEMATYCZNY	DOKUMENTY NA POZIOMIE LOKALNYM	WYTYCZNE
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Nieszawka	Studium zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, który określony został w Strategii. Aktualizacja Studium dokonywana jest w przypadku zmiany zagospodarowania gruntów na cele m.in. gospodarcze, osiedleńcze czy rekreacyjne. Zapisy studium nie powinny pozostawać w sprzeczności z zapisami Strategii. Zapisy zostaną aktualne do momentu przyjęcia Planu Ogólnego Gminy.
	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego dokonywana jest w wyniku aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w przypadku zmiany zagospodarowania gruntów na cele m.in. gospodarcze, osiedleńcze czy rekreacyjne. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na budowlane będą dokonywane na wniosek właściciela działki. Zapisy Planu nie powinny pozostawać w sprzeczności z zapisami Strategii. Zapisy zostaną aktualne do momentu przyjęcia Planu Ogólnego Gminy.
	Plan ogólny gminy	Dokument planistyczny o zasięgu całej gminy. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako dokument, z którym badana będzie zgodność planów miejscowych, ale także decyzji o warunkach zabudowy. Decyzje o warunkach zabudowy będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Plan ogólny będzie zawierał ustalenia dotyczące funkcji terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokumenty te będą musiały zachowywać zgodność. Plan ogólny Gminy opracowywany jest na podstawie kierunków rozwoju w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie określonych w Strategii.
Gospodarka Komunalna	Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wielka Nieszawka	Zapisy Regulaminu powinny być zgodne z kierunkami działań dotyczącymi czystości, porządku i estetyki w gminie określonymi w Strategii.
	Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wielka Nieszawka	Treść rocznej Analizy dotycząca przewidywanych prac powinna być zgodna z kierunkami działań dotyczącymi gospodarki odpadami w gminie określonymi w Strategii.
Ochrona Środowiska i adaptacji do zmian klimatu	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2020+	Aktualizacja Planu – w tym wpisanie nowych planowanych zadań do Planu – oraz ewentualne opracowanie nowego Planu powinny uwzględniać kierunki rozwoju dotyczące budynków mieszkalnych i publicznych, jakości powietrza określonych w Strategii.
	Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Wielka Nieszawka	Aktualizacja Programu (lub opracowanie nowego Programu) powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące stanu budynków mieszkalnych i publicznych, jakości środowiska naturalnego określone w Strategii.
Polityka Społeczna	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2025	Aktualizacja programu powinna uwzględniać kierunki działań dotyczące rozwiązywania problemów społecznych określonych w Strategii.
Rozwój Lokalny	Program współpracy Gminy Wielka Nieszawka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o	Rokroczne programy powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące wsparcia organizacji pozarządowych określonych w Strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033

	wolontariacie (Dz.U. z 2024r., poz. 1491 ze zm. t.j.)	
Finanse Publiczne	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Wielka Nieszawka, Uchwały budżetowe	Prognoza powinna uwzględniać inwestycje wpisane literalnie do Strategii.

Źródło: opracowanie własne

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono dokumenty strategiczne, z którymi zgodność powinny wykazywać działania w ramach przedmiotowej Strategii. Dokumenty podzielono na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny. W zestawieniu ujęto obowiązujące dokumenty.

Tabela 30 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny

POZIOM EUROPEJSKI	POZIOM KRAJOWY	POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Instrument na rzecz odbudowy	Krajowy Plan Odbudowy	Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Nieszawka
Wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, EFMR	Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Program współpracy na 2025 rok Gminy Wielka Nieszawka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi działalność pożytku publicznego (Dz.U.2024.1491 ze zm.)
Europejski Zielony Ład	Średniookresowa Strategia rozwoju kraju	Program Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027	Strategia Rozwoju Powiatu toruńskiego na lata 2021-2030
		Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2020+
		Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2025
		Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wielka Nieszawka na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031
		Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia	Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Wielka Nieszawka na lata 2020-2032

Źródło: opracowanie własne

Działania realizowane w ramach Strategii powinny wykazywać zgodność z ww. dokumentami strategicznymi i dokumentami dotyczącymi programów finansowych. Efektem zachowania zgodności Strategii może być m.in. zwiększenie szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027.

W ujęciu zgodności Strategii z innymi dokumentami na poziomie europejskim, Strategia powinna być zgodna w szczególności z dokumentami i instrumentami finansowymi dotyczącymi możliwości dofinansowania działań na terenie gminy, co w ujęciu krajowym sprowadza się zwłaszcza do Krajowego

Programu Odbudowy i programów funduszy strukturalnych. Ponadto w ujęciu krajowym Strategia w szczególności powinna być zgodna z najważniejszymi strategiami rozwoju kraju.

Poziom lokalny

W ujęciu lokalnym kluczowe dla przedmiotowej Strategii są inne dokumenty strategiczne i sektorowe dotyczące bezpośrednio terenu gminy.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Wielka Nieszawka na lata 2020-2032

Strategia uwzględnia działania na rzecz usunięcia z terenu gminy wyrobów azbestowych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Nieszawka

Strategia przewiduje działania (w tym te określone jako priorytetowe) zgodne z ww. celami i działaniami wskazanymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielka Nieszawka.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2020+

W Planie wskazano, że zostały wyznaczone następujące cele:

- Cel główny: „Poprawa jakości środowiska naturalnego gminy Wielka Nieszawka dzięki działaniom na rzecz redukcji emisji dwutlenku węgla”,
- Cel strategiczny nr 1 : zakładana redukcja emisji dwutlenku węgla wyniesie 1 440,35 tCO₂ czyli 3,84% w stosunku do roku bazowego. Poziom emisji w roku bazowym wynosił 30 657,86 tCO₂, w roku docelowym powinno wynieść 29 481,29 tCO₂,
- Cel strategiczny nr 2 : zakładana redukcja zużycia energii wyniesie 1 978,66 MWh, czyli 1,29% w stosunku do roku bazowego. Poziom zużycia energii w roku bazowym wynosił 85 286,70 MWh, w roku docelowym powinno wynieść 84 186,59 MWh,
- Cel strategiczny nr 3 : nastąpi wzrost wykorzystania OZE w ogólnym bilansie Gminy o 2,51% w roku 2020, do poziomu 18,46%. Wykorzystanie OZE w roku bazowym wyniosło 13 605,27 MWh, w roku docelowym powinno wynieść 15 543,65 MWh.

Przedmiotowa Strategia przewiduje działania na rzecz zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza w gminie m.in. poprzez działania termomodernizacyjne, wymianę źródeł ciepła na mniej emisyjne czy rozwój OZE.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wielka Nieszawka na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031

Program obejmuje następujące zadania:

- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- Poprawa klimatu akustycznego,
- Poprawa zaopatrzenia w wodę,
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodnościekowej,
- Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami,
- Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych,
- Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi,
- Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych,
- Montaż instalacji fotowoltaicznej na potrzeby gminnej oczyszczalni ścieków,
- Budowa sieci dróg dla rowerów,

- Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego (energooszczędne lampy, wykorzystanie OZE),
- Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Cierpicach,
- Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg,
- Przebudowa dróg,
- Współpraca z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w zakresie edukacji producentów rolnych w tematyce gospodarowania wodami,
- Rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków,
- Rozbudowa gminnej sieci wodociągowej,
- Rozbudowa gminnej sieci kanalizacyjnej,
- Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych,
- Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest,
- Działania edukacyjne - Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami (np. w zakresie ograniczenia ilości powstających odpadów, segregacji odpadów) – przekazywanie informacji na stronie internetowej gminy tablicach ogłoszeń, na zebraniach, ulotki, plakaty, itp.,
- Nasadzenia roślinności,
- Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego,
- Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej.

Strategia przewiduje działania spójne z ww. zadaniami Programu.

Program współpracy w 2025 rok Gminy Wielka Nieszawka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ~~prowadzącymi działalność pożytku publicznego~~ (Dz.U.2024.1491 ze zm. t.j.).

Strategia przewiduje rozwój współpracy Gminy Wielka Nieszawka z organizacjami społecznymi, co zostało uwzględnione w kierunkach działań.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2025

Program przewiduje działania na rzecz rozwiązania problemów społecznych związanych z alkoholizmem i narkomanią. Strategia przewiduje działania w ww. obszarze.

Strategia rozwoju powiatu toruńskiego na lata 2021-2030

Strategia rozwoju powiatu toruńskiego określa następujące cele:

- 1 „Cel główny: „Zrównoważony rozwój powiatu toruńskiego do 2030 r.” i cele strategiczne:
 - Wsparcie lokalnego rynku pracy na terenie powiatu toruńskiego do 2030 roku
 - Rozbudowa i poprawa standardu infrastruktury transportowej, drogowej na terenie powiatu toruńskiego do 2030 roku,
 - Ograniczenie skali wykluczenia społecznego na terenie powiatu toruńskiego do 2030 roku,
 - Unowocześnienie bazy edukacyjnej na terenie powiatu toruńskiego do 2030 roku,

- Aktywizacja mieszkańców i promocja powiatu toruńskiego do 2030 roku,
- Rozwój ochrony zdrowia na terenie powiatu toruńskiego do 2030 roku,
- Poprawa standardu usług świadczonych przez Starostwo Powiatowe w Toruniu do 2030 roku.

Przedmiotowa Strategia poprzez swoje cele i kierunki działań wpisuje się w ww. cele i priorytety (z wyjątkiem celu ostatniego z uwagi na zakres celu odnoszący się do Starostwa Powiatowego w Toruniu).

Poziom regionalny

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) to forma współpracy, w ramach której partnerstwa miast i otaczających je gmin oraz władze województwa wspólnie przeprowadzają projekty finansowane z Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021-2027. W województwie kujawsko-pomorskim funkcjonuje 5 ZIT:

- ZIT Bydgoszczy,
- ZIT Torunia,
- ZIT Włocławka,
- ZIT Inowrocławia,
- ZIT Grudziądz.

Gmina Wielka Nieszawka została włączona do ZIT Torunia.

Rysunek 12 Lokalizacja gminy Wielka Nieszawka w granicach ZIT Torunia

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii terytorialnej Partnerstwa Międzywojewódzkiego – Obszar Funkcjonalny Żuław

W Strategii wskazano inwestycje, które będą realizowane m.in. na terenie gminy Wielka Nieszawka. Poniżej wskazano poszczególne projekty

- „Budowa ścieżki rowerowej łączącej os. Kąkol w Cierpicach z istniejącą ścieżką rowerową wzdłuż ul. Ogrodowej w Cierpicach (ok. 1,5 km)”,
- „Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Sosnowej w Cierpicach od os. Stokrotka (przy zakładzie Andrewex) do Szkoły Podstawowej w Cierpicach (ok. 1,7 km)”,
- „Odnowa przestrzeni publicznych na terenie Gminy Wielka Nieszawka”.

Ponadto część projektów (w szczególności działania nie inwestycyjne) dotyczą całego ZIT Torunia bez wskazanej lokalizacji.

Strategia Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033 uwzględnia powyższe przedsięwzięcia.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

W ujęciu regionalnym dokumentem strategicznym o podstawowym i nadrzędnym znaczeniu jest Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+. Przesądza ona o kierunkach prowadzonej przez samorząd województwa polityki województwa, a także przenoszący na poziom regionalny ustalenia dokumentów krajowych i unijnych i ustanawiający ramy do tworzenia bardziej szczegółowych dokumentów na poziomie regionu. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz przenosi na poziom regionalny zapisy dokumentów przyjętych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Europejską.

Strategia stanowi punkt odniesienia dla pozostałych regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych i wykonawczych w województwie, w tym dla Strategii Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033. Pozostałe istotne dokumenty planistyczne o znaczeniu lokalnym dotyczą przede wszystkim zagospodarowania przestrzennego, współpracy międzygminnej. W Strategii przyjęto cel nadrzędny określony jako „Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich” oraz następujące cele główne w poszczególnych obszarach tematycznych:

- obszar SPOŁECZEŃSTWO:
 - „Skuteczna edukacja”,
 - „Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo”,
- obszar GOSPODARKA: „Konkurencyjna gospodarka”,
- obszar PRZESTRZEŃ: „Dostępna przestrzeń i czyste środowisko”,
- obszar SPÓJNOŚĆ: „Spójne i bezpieczne województwo”.

Strategia swoimi założeniami jest zgodna z ww. celami i działaniami Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+. Przewiduje bowiem wspieranie infrastruktury energetycznej, działania prośrodowiskowe, rozwój kapitału społecznego, rozwój infrastruktury transportowej, działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i oferty kulturalnej, turystycznej – te aspekty zostały ujęte również w działaniach w ramach ww. celów Strategii Przyspieszenia 2030+.

Gmina Wielka Nieszawka nie została zaliczona do wykazu gmin województwa kujawsko-pomorskiego zakwalifikowanych do Obszaru negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej zidentyfikowanego na poziomie regionalnym.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W Planie wskazano cel główny określony jako „zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych wzmacniających pozycję regionu oraz zapewniających wysoką jakość warunków życia jego mieszkańcom” oraz poniższe cele szczegółowe rozwoju przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego:

- „Wysoka jakość przestrzeni dla mieszkańców”,
- „Przestrzeń atrakcyjna dla gospodarki”,
- „Właściwie ukształtowane systemy transportowe i infrastrukturalne”,
- „Chronione zasoby i wysoka jakość środowiska”,
- „Bezpieczeństwo oraz zminimalizowane zagrożenia i konflikty przestrzenne”,
- „Wykorzystane potencjały w obszarach funkcjonalnych”

Strategia przewiduje szereg działań (w tym wpisanych jako przedsięwzięcia priorytetowe), które są zgodne z ww. celami i kierunkami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

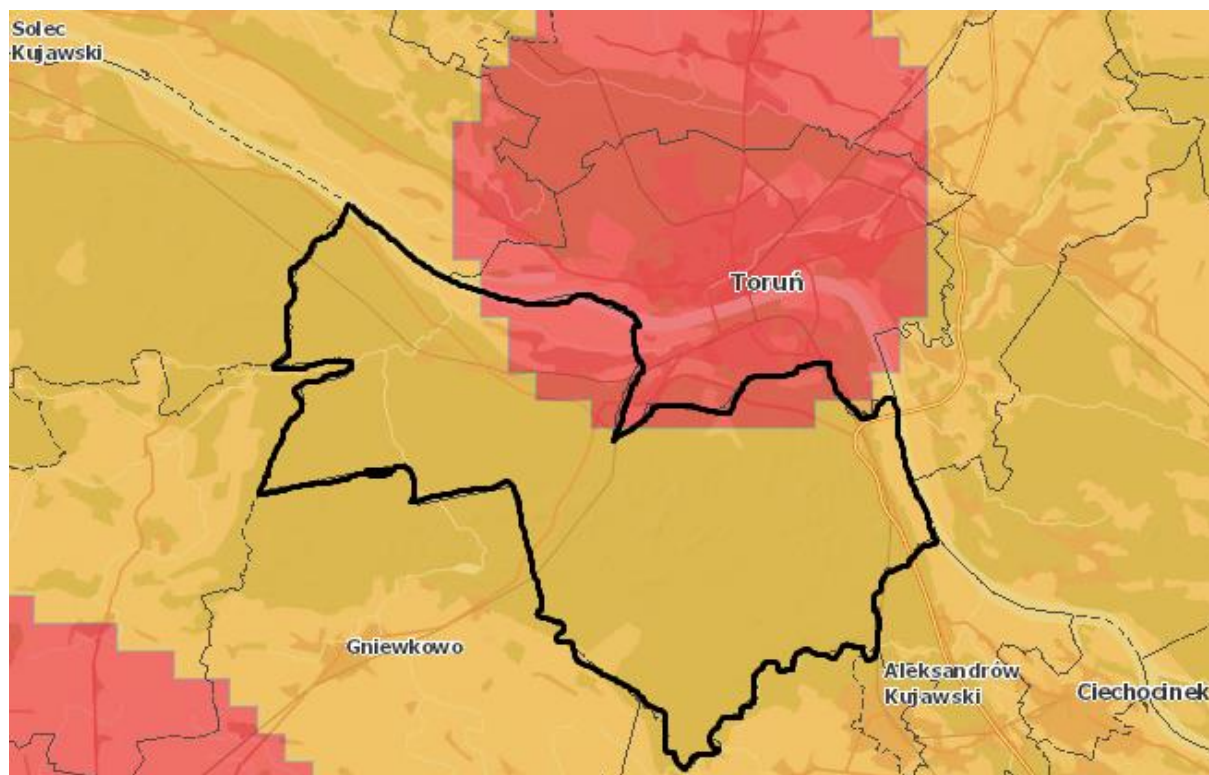
Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy

Plan Przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021r. poz. 1615) jest najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie przeciwdziałania suszom. Poniżej przedstawiono w jakim stopniu tereny gminy Wielka Nieszawka są zagrożone poszczególnymi rodzajami suszy (rolniczą, atmosferyczną, hydrologiczną i hydrogeologiczną). Stopnie zostały przypisane do poniższych kolorów:

- klasa I – słabo zagrożone
- klasa II – umiarkowanie zagrożone
- klasa III – silnie zagrożone
- klasa IV – ekstremalnie zagrożone

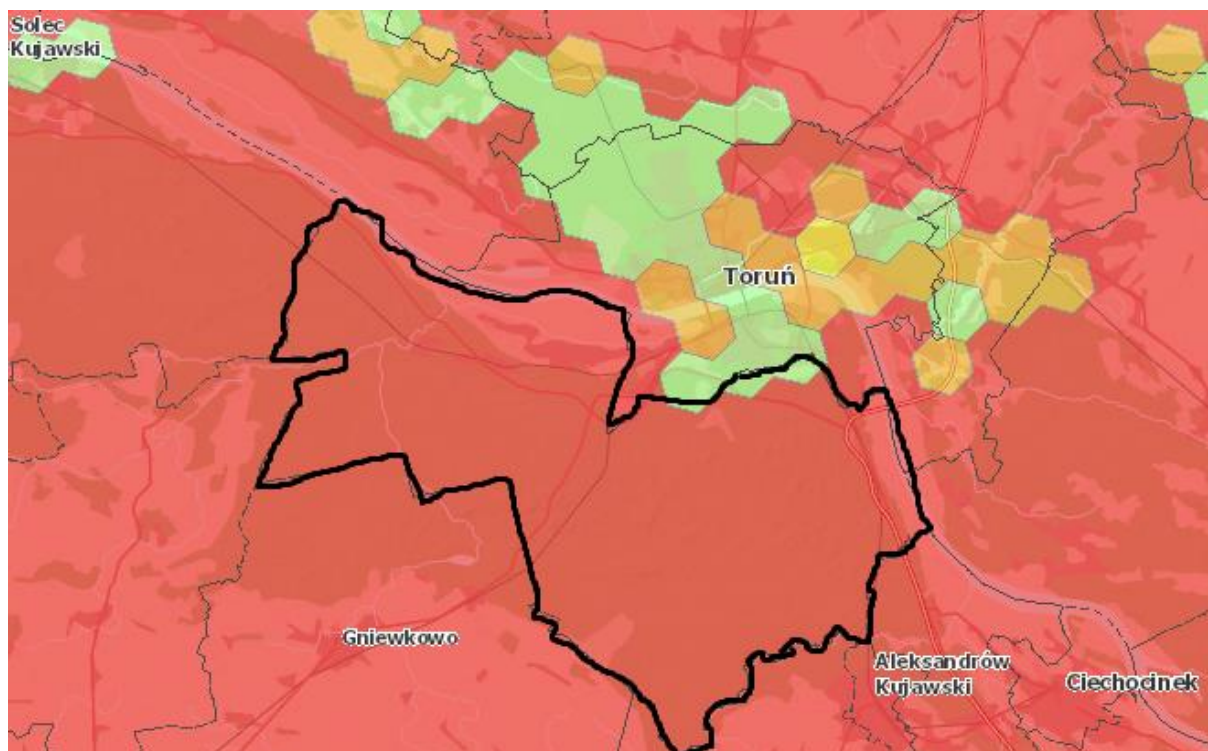

Rysunek 13 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną

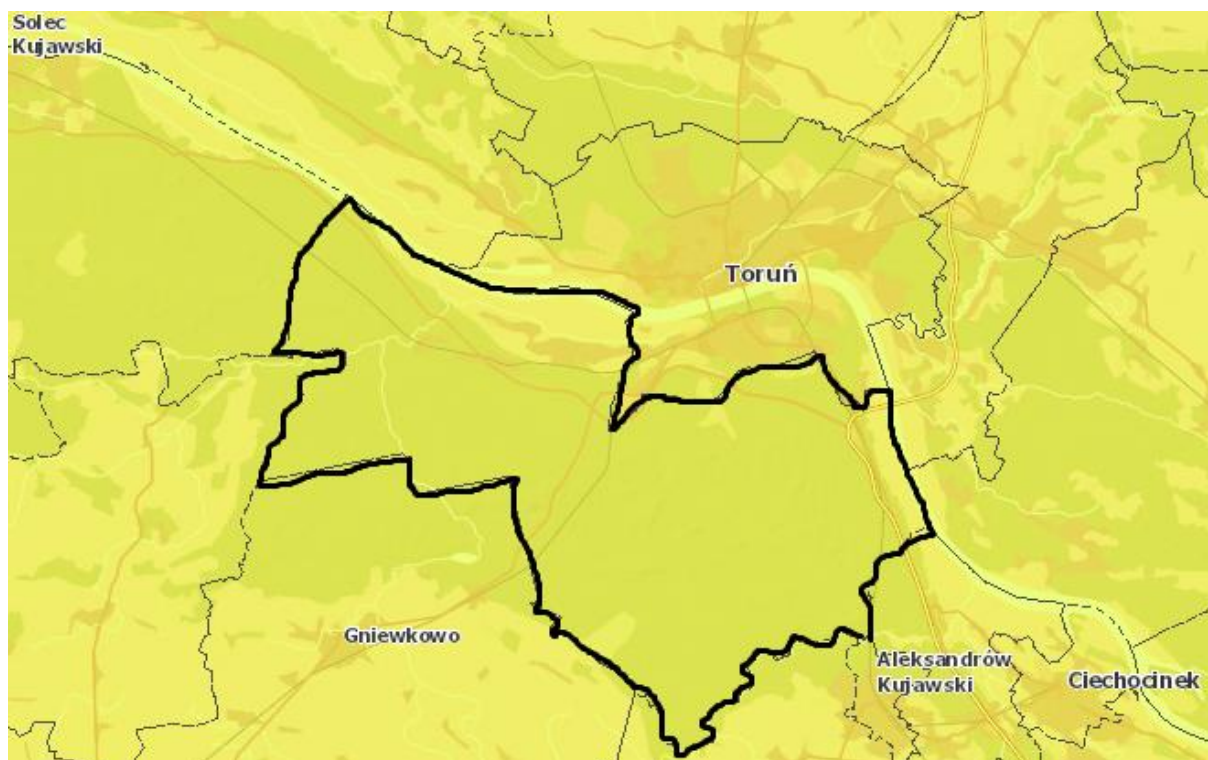
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą rolniczą

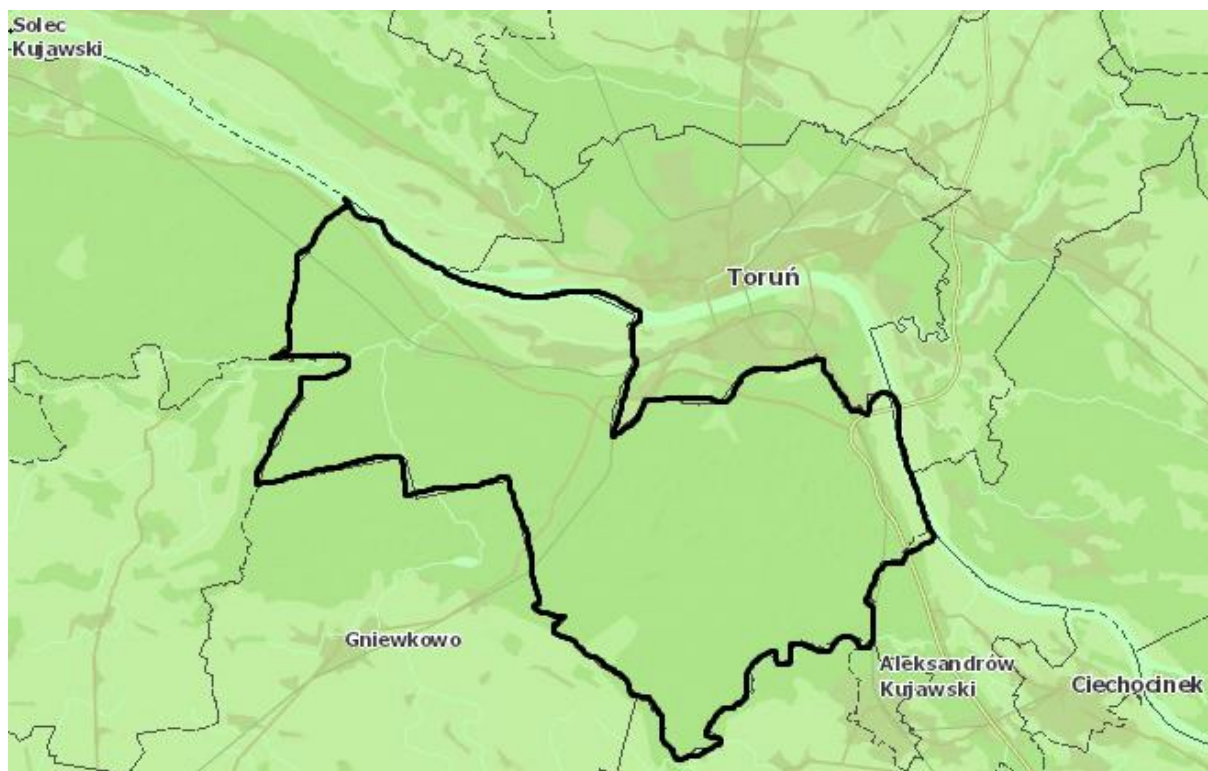
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną

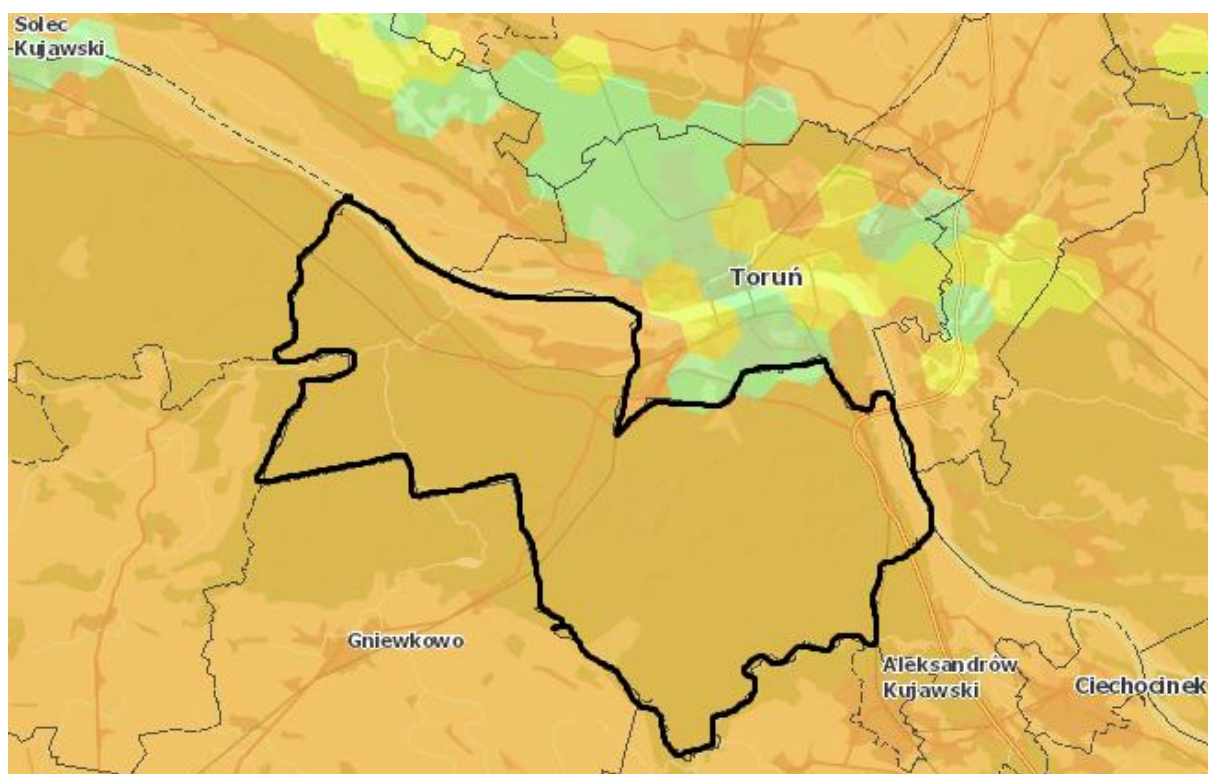
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 17 Mapa łącznego zagrożenia suszą

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Powyższe mapy wskazują, że tereny gminy Wielka Nieszawka są ekstremalnie zagrożone suszą rolniczą i częściowo suszą atmosferyczną, częściowo silnie zagrożone suszą atmosferyczną i przy szacowaniu łącznego zagrożenia suszą.

W Planie w katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy wskazano:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- podpiętrzanie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy,
- analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i o bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.

Przedmiotowa Strategia przewiduje w ramach celu operacyjnego 3.5 „Rozbudowa infrastruktury technicznej oraz wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska” m.in. zwiększenie retencji wodnej terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. prawidłowe retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Istotne znaczenie – biorąc pod uwagę obecne i przyszłe zmiany klimatu – przy wdrażaniu Strategii ma jej zgodność z dokumentami dotyczącymi gospodarowania wodami, przeciwdziałania suszy i zarządzania ryzykiem powodziowym. Z uwagi na charakter gospodarczy gminy oraz jej położenie, silny nacisk powinien być położony na wsparcie działań mających na celu zwiększeniu retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, co powinno następować poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozryjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

W Planie jako jedno z działań mających na celu adaptację do zmian klimatu wskazano retencję i zagospodarowanie wód opadowych. Ponadto Plan wskazuje na konieczność m.in. gospodarowania wodami roztopowymi, aby przeciwdziałać skutkom występowania susz. W Planie wskazano, że retencjonowanie wody ma nastąpić m.in. przez zwiększenie naturalnej i sztucznej retencji dolin rzecznych z zachowaniem dobrego stanu ekologicznego terenu.

Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje budowę rozwiązań retencyjnych.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym stanowi strategiczny dokument służący właściwemu zarządzaniu ryzykiem powodziowym. W Planie (przyjętym na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U.2022 poz. 2739), jako jedno z głównych działań przeciwdziałających zagrożeniu powodziowemu wskazano zbiorniki retencyjne. W dokumencie wskazuje się, że niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w obszarach zagrożenia powodziowego rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna

szczegółowe polityki podzielone na działania. Strategia wykazuje zgodność z poniższymi celami szczegółowymi:

- cel 1: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych,
- cel 2: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej,
- cel 6: Rozwój odnawialnych źródeł energii,
- cel 7: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji,
- cel 8: Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

Poziom europejski

Europejski Zielony Ład

Europejski zielony ład to pakiet inicjatyw politycznych, którego celem jest skierowanie UE na drogę transformacji ekologicznej a ostatecznie – osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Pakiet inicjatyw wyznacza kierunki, w których zmierzać powinna Europa:

- świeże powietrze, czysta woda, zdrowe gleby i różnorodność biologiczna,
- energooszczędne budynki (nowe i wyremontowane),
- zdrowa i przystępna cenowo żywność,
- wzrost znaczenia transportu publicznego,
- czystsza energia i najnowsze ekologiczne innowacje technologiczne,
- przyszłościowe miejsca pracy i umiejętności niezbędne do transformacji,
- odporny przemysł.

Europejski Zielony Ład ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto,
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów,
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Strategia przewiduje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy – pod tym kątem należy rozpatrywać zgodność Strategii z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu.

3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny

Punkt został opracowany w oparciu o obowiązujące „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielka Nieszawka” oraz przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Strategia będzie podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunkową wizję rozwoju gminy i stanowić będzie podstawę do opracowania planu ogólnego gminy. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej powinien przyczyniać się do koordynacji przestrzennej planowanych działań z uwzględnieniem zagadnień środowiskowych i ładu przestrzennego. W gminie Wielka Nieszawka proces taki ma miejsce przy wykorzystaniu instrumentów do kreowania polityk przestrzennych w postaci ogólnego dokumentu, którym obecnie jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Do czasu opracowania Planu Ogólnego Gminy, zapisy Studium w ww. zakresie pozostają aktualne.

Obszary Strategicznej Interwencji w województwie kujawsko-pomorskim

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne. Jeśli chodzi o obszary strategicznej interwencji to na poziomie krajowym wyznaczono dwa główne typy terytoriów stanowiących OSI: obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Obszary te wspierane będą z poziomu kraju oraz regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów. Gmina Wielka Nieszawka nie została zaliczona do żadnego z ww. OSI. Ponadto gmina nie znajduje się na terenie Obszarów Funkcjonalnych wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Strategii Przyspieszenia 2030+.

Model funkcjonalno-przestrzenny gminy Wielka Nieszawka

Model z założenia stanowi ilustrację założeń ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego w tym przypadku gminy Wielka Nieszawka. Przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy, wynikającą z uwarunkowań związanych z jej położeniem, trendami rozwojowymi (zarówno globalnymi, np. demograficznymi, klimatycznymi czy technologicznymi, jak i specyficznymi dla gminy) oraz kierunki zmian oczekiwanych w wyniku realizacji strategii. Prezentuje cele jakościowe i ilościowe w kontekście przestrzennym. Model wskazuje (na podstawie m.in. wniosków z diagnozy, analizy uwarunkowań) obszary kluczowe dla osiągnięcia celów (np. obszary problemowe, obszary z potencjałem rozwojowym, obszary o określonych funkcjach czy specjalnej roli) oraz rodzaje powiązań występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami (powiązania funkcjonalne). Niekiedy obszarem problemowym dla rozwoju gminy jest obszar całej gminy. Model ma za zadanie nakreślić stan docelowy obszarów z uwzględnieniem relacji między nimi. Na podstawie modelu wskazywane są obszary strategicznej interwencji. Podsumowując, w praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy,
- obszary kluczowe dla rozwoju gminy,
- ogólne zasady gospodarowania konkretnymi strefami/obszarami wskazanymi w modelu,
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

W przedmiotowej Strategii przyjęto następujący zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej w gminie Wielka Nieszawka:

- kierunki zmian w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju gminy oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z dokumentów wojewódzkich i krajowych,
- elementy struktury osadniczej,
- dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe,
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy,
- schemat powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych,
- potencjalne konflikty przestrzenne.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Rola gminy Wielka Nieszawka w rozwoju regionu

Gmina Wielka Nieszawka położona jest w powiecie toruńskim, w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego. Najbliżej położone miasta to Toruń (bezpośrednie sąsiedztwo gminy), Bydgoszcz w odległości ok. 55 km, Aleksandrów Kujawski w odległości ok. 10 km i Inowrocław w odległości ok. 20 km. Przez gminę przebiega autostrada, droga ekspresowa, drogi wojewódzkie i krajowe.

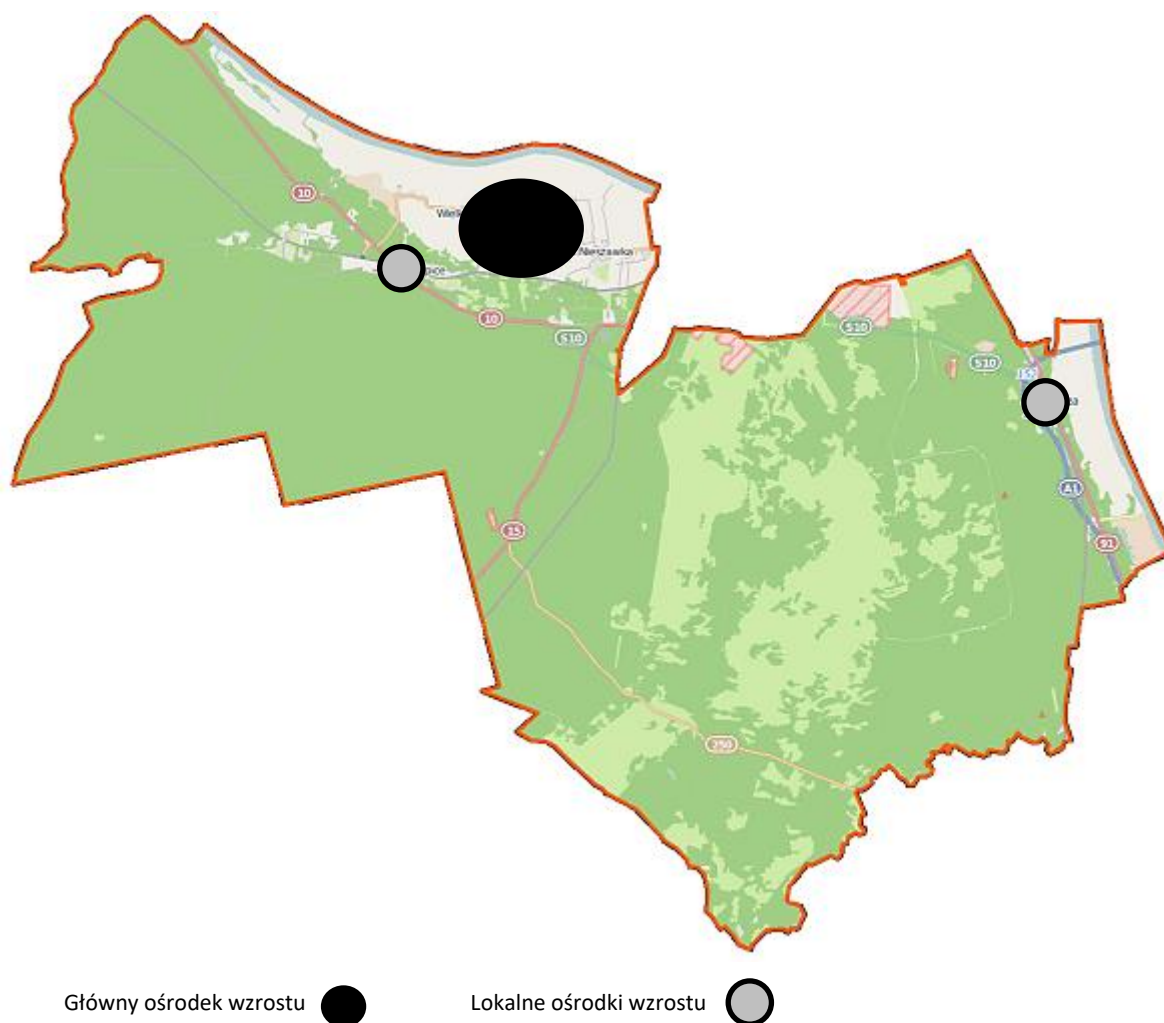
Gmina ma charakter leśny, pozostaje w zasięgu wpływu Torunia, który stanowi dla niej ośrodek koncentrujący usługi i administracyjne dla mieszkańców na poziomie ponadlokalnym.

Rola i hierarchia jednostek osadniczych

Zauważalne jest oddziaływanie Wielka Nieszawka na inne miejscowości z racji najważniejszych obiektów gminnych zlokalizowanych właśnie w Wielka Nieszawka, które determinują lub mogą determinować rozwój całej gminy.

Poniżej przedstawiono podział gminy na ośrodki wzrostu. Ponadto wskazano inne powiązania funkcjonalno-przestrzenne.

Rysunek 19 Ośrodki wzrostu w gminie Wielka Nieszawka

Źródło: opracowanie własne

Wielka Nieszawka oraz Mała Nieszawka (obszar powiązany funkcjonalnie i przestrzennie) jest głównym ośrodkiem wzrostu determinującym rozwój całej gminy. W gminie zauważalny jest znaczący wpływ dróg krajowych na rozwój gospodarczy gminy.

Oprócz Wielkiej Nieszawki i Małej Nieszawki również Brzoza i Cierpice są ośrodkami o lokalnej sile oddziaływania na rozwój gminy, co wynika z liczby mieszkańców ww. miejscowości oraz siłą gospodarczą jednostek. Te miejscowości zdefiniowano jako lokalne ośrodki wzrostu, które uzupełniają działanie głównego ośrodka wzrostu. Inne mniej znaczące ośrodki (wsie, osady) nie mają wpływu na rozwój gminy.

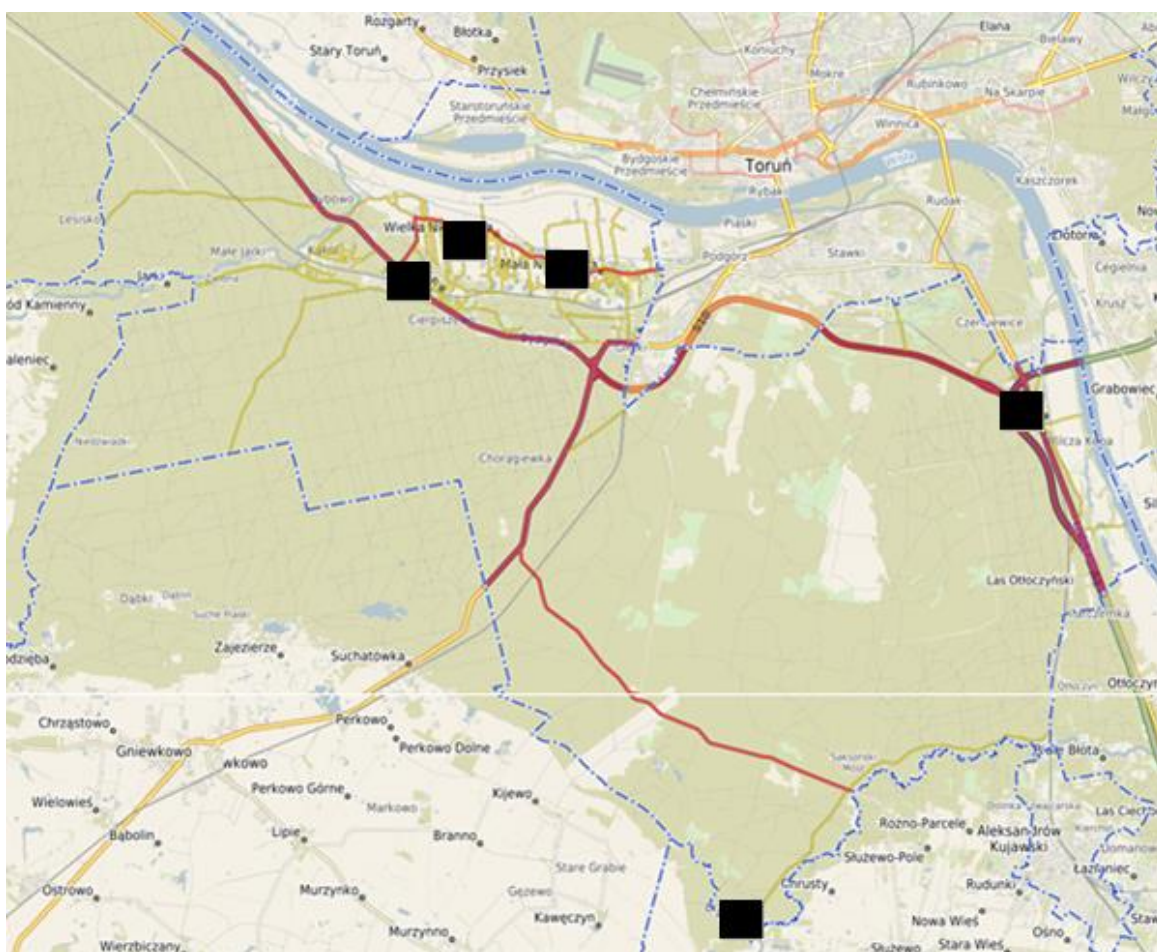
Charakterystyka funkcjonalno-przestrzenna gminy

Poniżej opisano szczegółowo kwestie wpływające na rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy Wielka Nieszawka.

a) Dobra kulturowe

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjne rozmieszczenie dóbr kulturowych (zabytki wpisane do Rejestru Zabytków i gminnej ewidencji zabytków) w gminie Wielka Nieszawka.

Rysunek 20 Rozmieszczenie dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej w gminie Wielka Nieszawka

■ Lokalizacja dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej

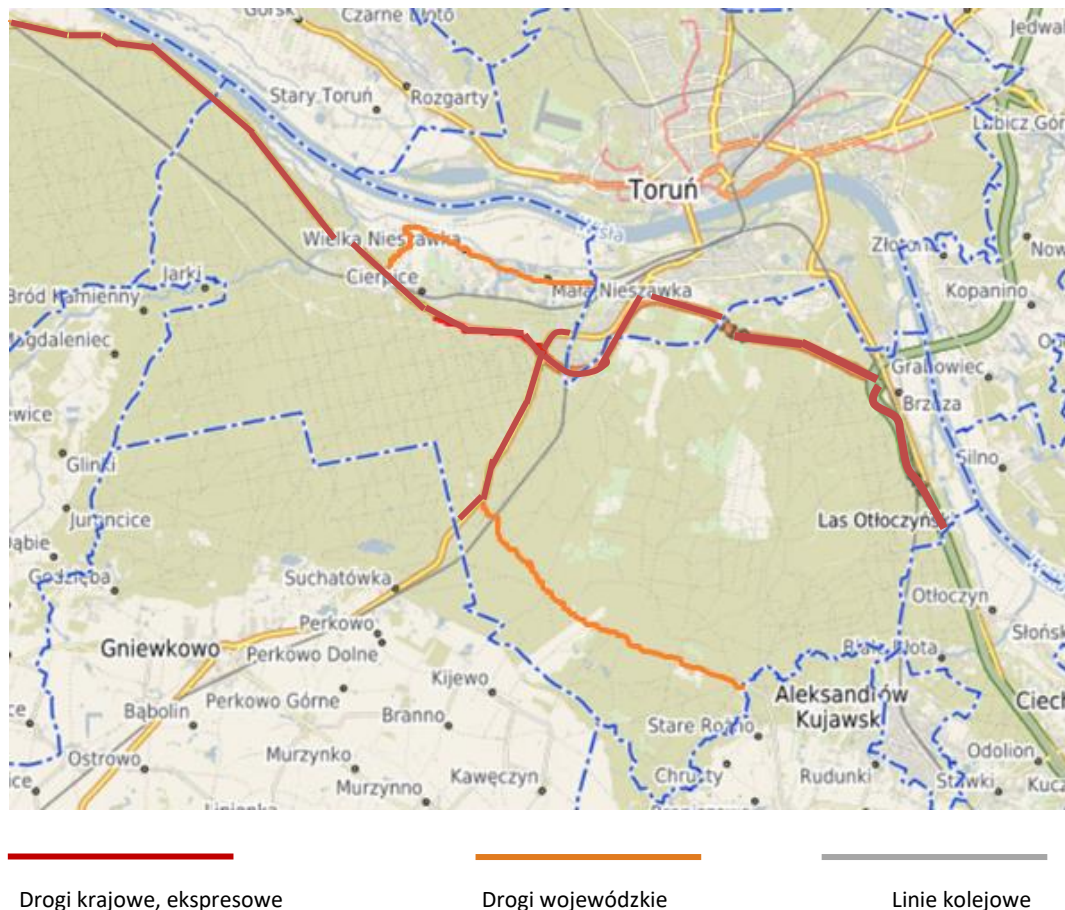
Źródło: opracowanie własne

Zabytki znajdują się w Brzeźcu, Brzozie, Cierpicach, Małej Nieszawce i Wielkiej Nieszawce.

b) Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjny przebieg dróg w gminie Wielka Nieszawka.

Rysunek 21 Drogi w gminie Wielka Nieszawka

Źródło: opracowanie własne

Sieć dróg stanowi:

- Autostrada A1, – droga krajowa nr 91 Gdańsk – Toruń – Cieszyń,
- droga krajowa nr 10 Szczecin – Toruń – Płońsk,
- droga krajowa nr 15 Inowrocław – Toruń – Ostróda,
- droga wojewódzka 273 – Cierpice - Mała Nieszawka – Toruń,
- droga wojewódzka nr 586 na odcinku stacja kolejowa Brzoza Toruńska – droga nr 91,
- droga wojewódzka nr 200 na odcinku stacja kolejowa Cierpice
- droga nr 10,
- droga wojewódzka nr 250 łącząca drogę krajową nr 15 w Suchatówce ze Służewem,
- drogi publiczne gminne (w tym bitumiczne 34,26 km, betonowe 1,79 km, z kostki prefabrykowanej 17,85 km, z kostki brukowej 0,24 km, tłuczniowe 3,91 km, gruntowe (wzmocnione) 10,54 km, naturalne z gruntu rodzimego 10,04 km).

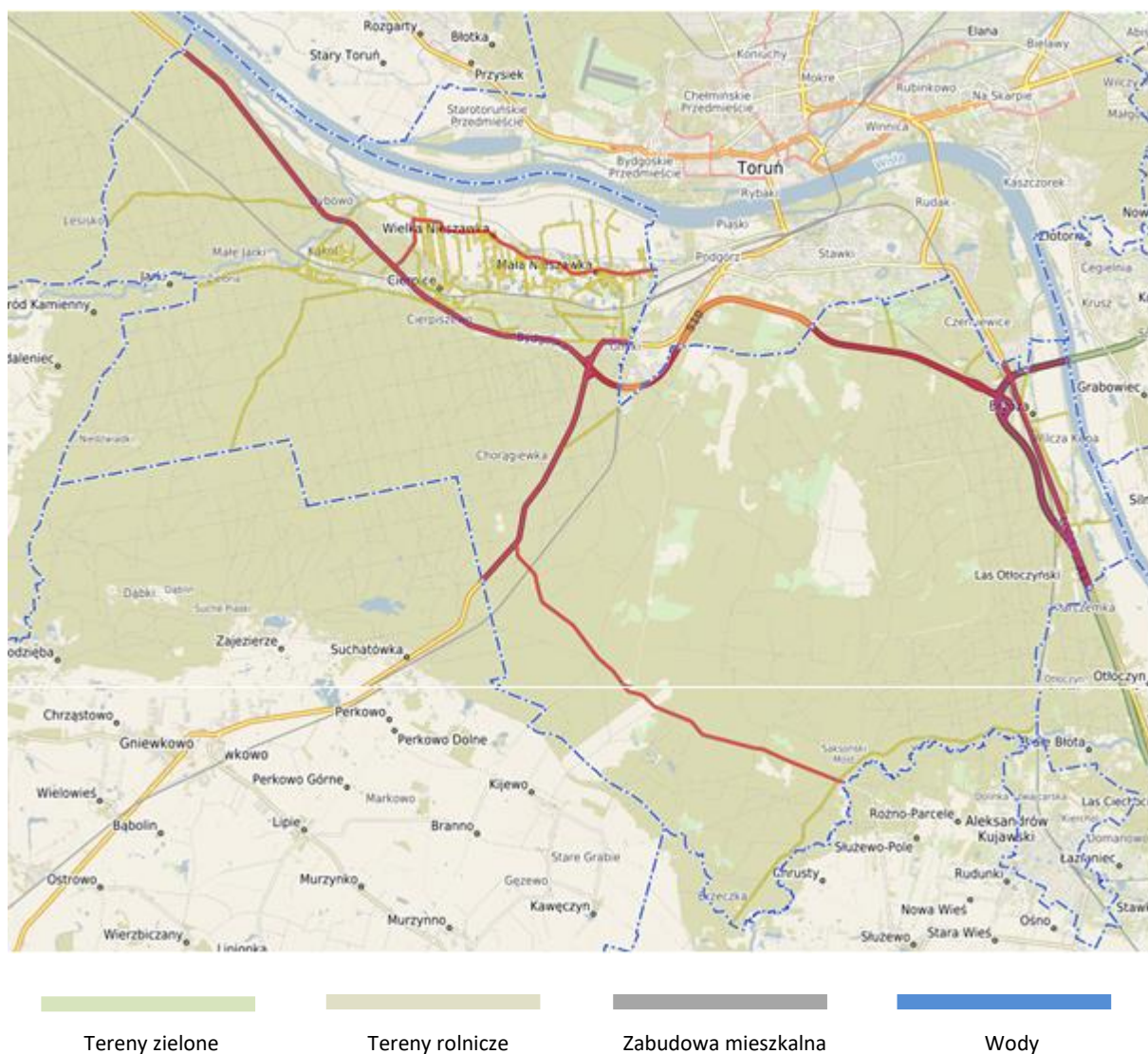
Sieć dróg nie jest rozbudowana co wynika z niewielkiej liczby miejscowości na terenie gminy – sieć zapewnia dobre połączenia zarówno z ośrodkami zewnętrznymi jak i ze wszystkimi sołectwami w gminie, ośrodkami miejskimi wyższego rzędu tj. Toruniem i Bydgoszczą. Przez teren gminy Wielka Nieszawka przebiegają dwie linie kolejowe:

- nr 353 Poznań – Inowrocław – Toruń – Olsztyn,
- nr 18 Kutno – Włocławek – Toruń – Bydgoszcz – Piła.

c) System powiązań przyrodniczych

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjny podział terenu gminy na tereny rolnicze, mieszkaniowe, zielone i wody.

Rysunek 22 Podział funkcjonalny terenu gminy Wielka Nieszawka

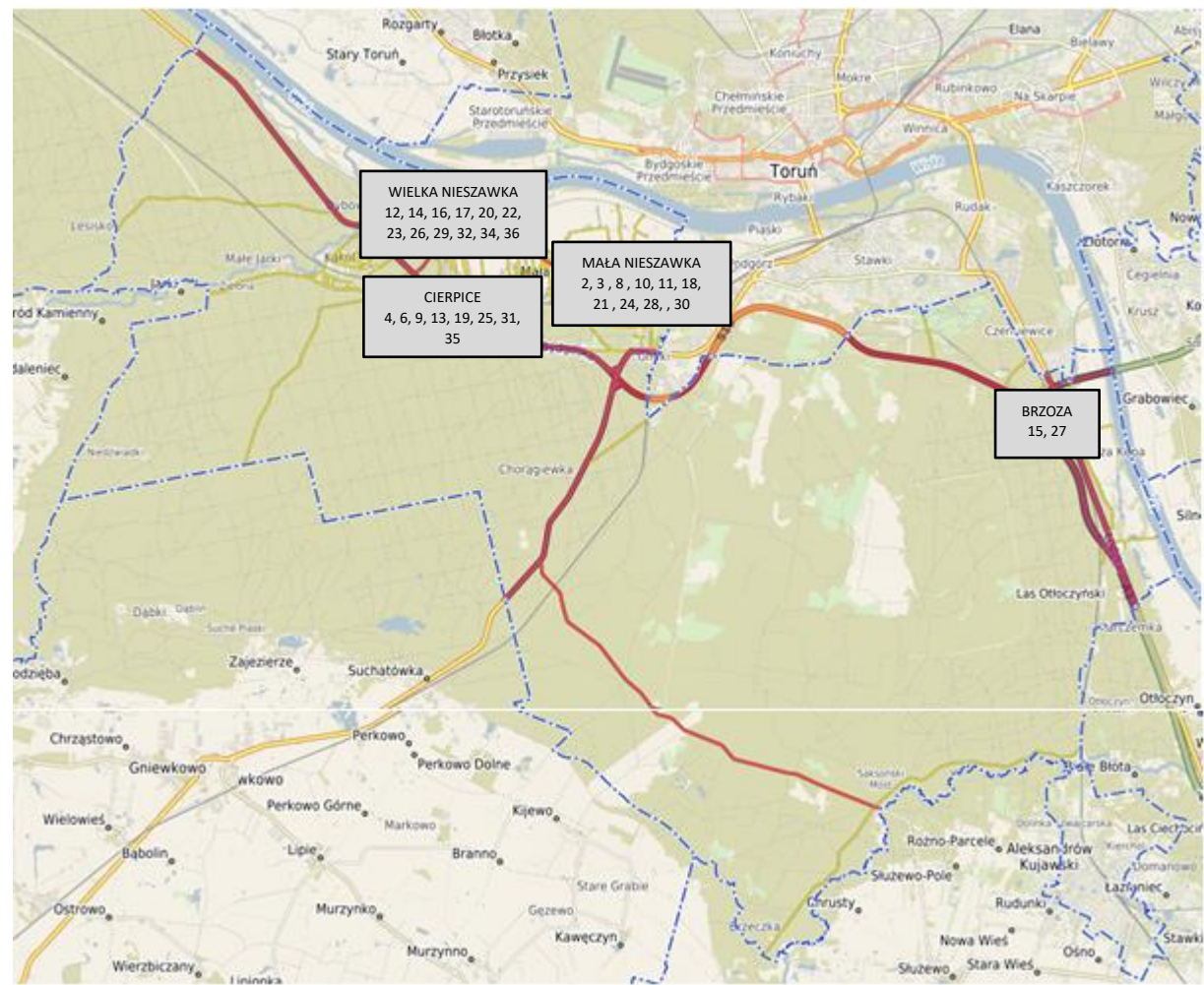
Źródło: opracowanie własne

Z powyższej mapy wynika, że znaczny obszar gminy Wielka Nieszawka zajmowany jest przez tereny leśne. Tereny zielone występują w południowej i centralnej części gminy. Część gminy zajmują wody (rzeki) oraz zabudowa mieszkaniowa, która zlokalizowana jest we wsiach i miejscowościach gminnych.

d) Planowane inwestycje

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjne rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Wielka Nieszawka.

Rysunek 23 Inwestycje w ramach Strategii

1. Rozbudowa gminnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - drogi osiedlowe istniejące oraz wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
2. Modernizacja sieci wodociągowej w Małej Nieszawce - ul. Toruńska
3. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Małej Nieszawce
4. Budowa ciągu pieszo - rowerowego łączącego os. Kąkol w Cierpicach z istniejącą ścieżką rowerową ul. Ogrodowa wraz z budową oświetlenia
5. Budowa ciągu pieszo - rowerowego na odcinku od ul. Bydgoskiej do ul. Wodociągowej wraz z budową oświetlenia
6. Budowa ciągu pieszo - rowerowego wzdłuż ul. Sosnowej w Cierpicach od os. Stokrotka do Szkoły Podstawowej w Cierpicach wraz z budową oświetlenia
7. Budowa drogi rowerowej wzdłuż wału przeciwpowodziowego nad Wisłą
8. Przebudowa drogi gminnej nr 100945C ul. Rzemieślniczej w miejscowości Mała Nieszawka
9. Przebudowa drogi gminnej - ul. Żwirowa w miejscowości Cierpice
10. Przebudowa drogi gminnej - ul. Kręta w miejscowości Mała Nieszawka wraz z budową ciągu pieszego
11. Przebudowa drogi gminnej - ul. Wałowa w miejscowości Mała Nieszawka
12. Przebudowa drogi gminnej - ul. Jastrzębia w miejscowości Wielka Nieszawka
13. Przebudowa drogi gminnej - ul. Długa w miejscowości Cierpice
14. Przebudowa drogi gminnej - ul. Nad Potokiem w miejscowości Wielka Nieszawka
15. Przebudowa drogi gminnej - ul. Ciechocińskiej w miejscowości Brzoza wraz z budową ciągu pieszo - rowerowego
16. Przebudowa drogi gminnej - ul. Wiślanej w miejscowości Wielka Nieszawka
17. Przebudowa drogi gminnej nr 101036C ul. Sowiej w miejscowości Wielka Nieszawka
18. Przebudowa drogi gminnej ul. Tatarakowej w miejscowości Mała Nieszawka
19. Przebudowa drogi gminnej nr 100911C w Cierpicach - droga na Jarki
20. Rozbudowa ul. Spółdzielczej w Wielkiej Nieszawce
21. Rozbudowa ul. Leśnej w Małej Nieszawce wraz z budową ciągu pieszego
22. Rozbudowa ul. Pogodnej w Wielkiej Nieszawce
23. Budowa budynku Urzędu Gminy w Wielkiej Nieszawce
24. Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Małej Nieszawce
25. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Cierpicach
26. Budowa żłobka w Wielkiej Nieszawce
27. Budowa wielofunkcyjnego placu rekreacyjnego w m. Brzoza
28. Modernizacja i budowa nowych elementów obiektu sportowego Orlik w Małej Nieszawce
29. Rozbudowa obiektu Centrum Sportu i Rekreacji OLENDER o część noclegową i sportową
30. Rewitalizacja zabytkowego Zamku w Małej Nieszawce
31. Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Cierpice
32. Odnowa przestrzeni publicznej na terenie gminy Wielka Nieszawka
33. Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej poprzez wdrożenie systemów obsługi podróżnych
34. Wyznaczenie i uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę terenów inwestycyjnych w Gminie Wielka Nieszawka
35. Przebudowa - ul. Szkolna
36. Parking rowerowy przy Olender Sp. z o.o.
37. Wdrożenie aplikacji mobilnej i karty mieszkańca

Przedsięwzięcia numer 1, 7, 33, 37 są inwestycjami przewidzianymi do realizacji na terenie całej gminy lub na długim odcinku.

Źródło: opracowanie własne

Zauważalna jest znaczna koncentracja planowanych przedsięwzięć w Wielkiej Nieszawce, Małej Nieszawce i Cierpicach.

Znaczna część planowanych inwestycji, w tym również wpisanych do przedmiotowej Strategii, dotyczy obszaru całej gminy a ich dokładna lokalizacja nie jest możliwa do określenia na etapie tworzenia Strategii i rzezonego modelu funkcjonalno-przestrzennego (np. termomodernizacja obiektów komunalnych). Są to inwestycje pożądane w gminie, ale ich dokładne umiejscowienie i określenie skali czy sposobu realizacji nie zostało dokonane przez Gminę na etapie opracowywania niniejszego dokumentu.

e) Obszar Strategicznej Interwencji gminy

Gmina Wielka Nieszawka boryka się na całym swoim terenie z problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi. Charakter gminy, jej powierzchnia i struktura mieszkaniowa determinuje traktowanie gminy jako jednego obszaru o wspólnych problemach do rozwiązania bez wyszczególniania konkretnych lokalizacji jako obszarów szczególnej interwencji. Tym samym gmina Wielka Nieszawka w całości traktowana jest jako Obszar Strategicznej Interwencji.

f) Problemy funkcjonalno-przestrzenne

Jak już zaznaczono w części analitycznej Strategii do głównych problemów gminy Wielka Nieszawka w sferze przestrzennej należy zaliczyć występujący problem tzw. „niskiej emisji”, marginalny zasięg sieci gazowej, stan dróg wymagający ich modernizacji, niedobory w sieci dróg rowerowych, zasoby mieszkaniowe wymagające rozwoju.

W odniesieniu do regionu gmina Wielka Nieszawka – jako ośrodek subregionalny – boryka się z problemem marginalnego oddziaływania na region.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie określa obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Nieszawka. Gmina Wielka Nieszawka jest w trakcie opracowania planu ogólnego, którego obowiązek sporządzenia wynika z Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1688). Ustalenia planu ogólnego gminy określa się, uwzględniając politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, o ile gmina dysponuje strategią, której opracowanie zostało wszczęte od dnia wejścia w życie ww. ustawy. Studium pozostaje w mocy do momentu uchwalenia planu ogólnego gminy. Podstawowymi dokumentami kształtującymi politykę przestrzenną będą strategia rozwoju gminy, plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zatem, jeszcze w obecnym stanie prawnym, to zapisy Studium stanowią zbiór szczegółowych uwarunkowań i zasad dla wyznaczania kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jednak, mając na uwadze nowelizację przepisów wprowadzonych ww. ustawą z dnia 7 lipca 2023 r., to właśnie w strategii rozwoju należy określić szereg uwarunkowań zawartych dotychczas w studium, które następnie będą uwzględnione w planie ogólnym. Można więc rzec, że nowa strategia rozwoju niejako przejmując część treści i funkcji zawartych dotychczas w studium. Wobec powyższego określa się poniższe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

a) Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Jednym z celów polityki przestrzennej gminy jest zachowanie zasobów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią dostosowaną do potencjału przyrodniczego m.in. poprzez:

- ochronę i zachowanie obszarów przyrodniczo najcenniejszych o decydującym znaczeniu dla utrzymania równowagi ekologicznej z uwzględnieniem georóżnorodności i różnorodności biologicznej, w tym wzrost lesistości,
- przeciwdziałanie degradacji wód powierzchniowych i nadmiernej eksploatacji wód podziemnych,
- przeciwdziałanie skutkom suszy,
- zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcję emisji pyłów i gazów cieplarnianych;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania hałasu w środowisku i ochronę mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi,
- rekultywacja zanieczyszczonych wód powierzchniowych,
- ochrona kompleksów wysokoprodukcyjnych gleb oraz trwałych użytków zielonych w dolinie Wisły,
- dbałość o poprawne i pewne funkcjonowanie systemu melioracyjnego oraz systemu wałów przeciwpowodziowych,
- utrzymywanie na bardzo wysokim poziomie stopnia lesistości gminy, poprzez prowadzenie zalesień na terenach nienadających się do zabudowy oraz użytkowania rolniczego,
- opracowanie programu zagospodarowania turystycznego doliny rzeki Zielonej,
- zadrzewianie i zakrzewianie terenów zagrożonych lub podatnych na erozję (przede wszystkich krawędź wysoczyzny),
- uzyskanie poprawnych warunków przyrodniczych na obszarze gminy, to jest takich, które powodują przekroczenie dopuszczalnych norm zanieczyszczenia środowiska poza granicami przynależnymi na działce lub wywołującymi w obrębie działki nieodwracalne zmiany środowiska,
- ograniczenie nowej zabudowy zwartej,
- podniesienie stanu sanitarnego obszaru gminy przede wszystkim poprzez budowę i rozbudowę systemów infrastruktury technicznej (kanalizacja, woda, gaz, elektroenergetyka),
- nadanie odpowiedniej rangi zagadnieniu ekorozwoju w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- stosowanie wysokich wymogów ekologicznych przy realizacji dużych i uciążliwych obiektów liniowych, a przede wszystkim dróg.

b) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej gminy Wielka Nieszawka, koncentrują się na wpisanych do rejestru zabytkach, obszarach i stanowiskach archeologicznych, ujętych w ewidencji zabytków - obiektach zabytkowych, historycznych oraz obszarach i stanowiskach archeologicznych, stanowiących integralną część przestrzeni gminy. W odniesieniu do zasobów dziedzictwa kulturowego należy stosować następujące zasady:

- spełnianie wymagań ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego na podstawie przepisów i ustaw szczególnych,
- poprawa stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego poprzez realizację wytycznych konserwatorskich i zasad ogólnych ich ochrony,
- minimalizacja występujących zagrożeń istniejących wartości zasobów dziedzictwa kulturowego i czynników wywołujących te zagrożenia poprzez następujące działania:
 - rewaloryzacja obszarów zdegradowanych (grodziska i wsie o zachowanym układzie historycznym) oraz obiektów zabytkowych, ukierunkowaną na ochronę i odnowę wartości kulturowych związaną z promowaniem walorów gminy, wzmacniającą aktywność i kreatywność miejscowej społeczności lokalnej,

- przykładanie dużej staranności i solidności przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wydawaniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a także zatwierdzaniu projektów budowlanych, do uwzględniania zasad ochrony zasobów kulturowych i realizacji wytycznych konserwatorskich, dla konkretnych obszarów o wysokich wartościach krajobrazowo-kulturowych,
- kształtowanie nowych wartości środowiska kulturowego poprzez wykonanie specjalistycznego opracowania (niewymaganego przepisami, ale pożądanego), wskazującego na prawidłowe i ciekawe rozwiązania np. w zakresie form zabudowy, elementów kompozycji układów przestrzennych czy też atrakcyjności krajobrazu, w związku z przewidywanym zwiększeniem zurbanizowania gminy,
- rozszerzenie ochrony na zasoby posiadające wartość dla tożsamości kulturowego gminy,
- zwiększenie aktywności działania i środków finansowych na obiekty związane ze spuścizną historyczną i kulturową i obiekty posiadające znaczenie edukacyjno-rekreacyjne,
- adaptacja i dostosowanie sposobów użytkowania dóbr kultury do nowych wymagań życia społecznego i gospodarczego, co powinno być traktowane jako warunek ich przetrwania.

c) Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy Wielka Nieszawka winny korelować z jej potencjałem demograficznym i społeczno-gospodarczym. Kształtując zagospodarowanie terenów należy koncentrować się przede wszystkim na uzupełnianiu i uporządkowywaniu istniejących struktur osadniczych, a w dalszej kolejności na stopniowym zagospodarowywaniu terenów dotąd niezainwestowanych, głównie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących jednostek osadniczych. Skala i proporcje zabudowy winny zostać dopasowane do lokalnych uwarunkowań, a infrastruktura usługowa, komunikacyjna i techniczna sukcesywnie uzupełniana i rozwijana. W taki sposób rozwój przestrzenny zostanie zintegrowany z ochroną potencjału kulturowego, przyrodniczego i ochroną rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Tak wykreowana struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy pozwoli na zachowanie ładu przestrzennego i jej zrównoważony rozwój sprzyjający poprawie jakości życia mieszkańców.

d) Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130)

W gminie nie występują obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Dopuszcza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² w planie ogólnym gminy, a następnie ich realizację zgodnie z przepisami odrębnymi.

e) Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Szczegółowe zasady realizacji inwestycji celu publicznego ustalane będą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o lokalizacji inwestycji celu publicznego, wydawanych na podstawie przepisów odrębnych.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym należą do zadań własnych gminy i finansowane są z jej budżetu (z możliwością współfinansowania z innych źródeł). Do głównych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym należą m.in. inwestycje w zakresie:

- transportu, dotyczące dróg gminnych, dróg rowerowych i infrastruktury uzupełniającej,

- gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- rozwoju terenów rekreacyjnych i miejsc integracji mieszkańców,
- rozwoju usług publicznych, np. służby zdrowia, edukacji i opieki przedszkolnej,
- rozwoju infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej,
- rozwoju systemu gospodarowania odpadami,
- energii, w tym OZE.

f) Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Wysokiej jakości sieć drogowa warunkuje możliwość szybkiego i bezpośredniego dotarcia do każdej miejscowości, a zatem zwiększa atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Rozwój infrastruktury technicznej gwarantujący sprawne i pewne funkcjonowanie systemów zasilających (m.in. wodociągi, energia elektryczna, gaz) i odprowadzających (kanalizacja, odpady) na terenach już zabudowanych i przeznaczonych do zainwestowania. Podniesienie poziomu obsługi komunikacyjnej gminy ma nastąpić poprzez niezbędną modernizację i budowę najważniejszych dróg gminnych dla połączeń wewnętrznych oraz z układem zewnętrznym, budowę lokalnych układów drogowo-ulicznych na terenach zabudowanych i przewidzianych zainwestowania, wprowadzenie komunikacji zbiorowej na terenach rozwojowych oraz prowadzenie aktywnej polityki samorządu w stosunku do modernizacji i budowy dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych.

Racjonalne gospodarowanie przestrzenią uwzględniające przede wszystkim istniejące uwarunkowania przyrodnicze, ich wymaganą ochronę i odnowę, deficyt terenów w części północno-zachodniej, uzyskanie wysokiej efektywności i intensywności zabudowy na terenach w pełni wyposażonych w infrastrukturę techniczną i społeczną, minimalizację zabudowy rozproszonej ze względu na wysokie koszty społeczne, uzyskanie odpowiednich warunków zamieszkania przy eliminacji obiektów szkodliwych i uciążliwych oraz obniżających standard przestrzeni.

Na obszarze gminy funkcjonują strefy rozwoju i przekształceń. Poniżej ich opis.

Strefa A – budownictwa mieszkaniowego i usług (produkcji) – obejmuje tereny obecnie zainwestowane lub przewidywane do zabudowy położone na obszar wsi:

- Mała Nieszawka,
- Wielka Nieszawka,
- Cierpice (Cierpiszewo) i Kąkol.

Głównymi funkcjami terenu będą: budownictwo mieszkaniowe, usługi komercyjne (produkcja i usługi) o charakterze lokalnym i ponadlokalnym (Cierpice) o zróżnicowanej strukturze, strefa usług infrastruktury społecznej o charakterze gminnym z ośrodkiem administracyjnym.

Strefa B – usług komercyjnych ponadlokalnych – obejmuje tereny położone we wsi Mała Nieszawka w rejonie skrzyżowania obecnej drogi 245 (Toruń – Bydgoszcz) i drogi nr 52 (Toruń – Inowrocław). Główna funkcja to usługi o charakterze ponadregionalnym i ponadlokalnym.

Strefa C – rekreacji i sportów wodnych – obejmuje pasmo terenów (obustronnie) wzdłuż doliny rzeki Zielonej od granic gminy do rzeki Wisły. Głównymi funkcjami terenu będą:

- usługi rekreacyjno-turystyczne o zasięgu ponadlokalnym (również Toruń),
- usługi sportów wodnych o zasięgu ponadlokalnym,
- budownictwo lotniskowe (w części zachodniej, na południowym pasie wzdłuż rzeki Zielonej).

Strefa D – (usługowa) rolniczo-osadnicza z uprawami polowymi – obejmuje pasmo o układzie południkowym między drogą nr 1 i rzeką Wisłą w granicach gminy, położona w sołectwie Brzoza. Główną funkcją terenu nada pozostaną uprawy polno-łąkowe z możliwością wprowadzenia upraw warzywno-ogrodniczych do bezpośredniej konsumpcji. Funkcjami uzupełniającymi będą: ekstensywna zabudowa mieszkaniowa i siedliskowa o charakterze mieszkaniowo-usługowym, z możliwością jej uzupełnienia; lasy glebochronne wzdłuż skarpy nadwiślańskiej.

Strefa E – tereny leśne – obejmująca zwarty kompleks leśny (część Puszczy Bydgoskiej) położony między torem kolejowym Toruń – Inowrocław, drogą nr 245, wsią Cierpice – Kąkol i granicą gminy. Podstawowa funkcja to lasy ochronne wokół dużych miast z wykorzystaniem działalności gospodarczej (las gospodarczy).

Strefa F – tereny rolniczo-leśne – obejmująca obszar położony między wałem przeciwpowodziowym i zabudową wsi Małej i Wielkiej Nieszawki oraz enklawy leśne między strefą A i B oraz A i C. Głównymi funkcjami terenu będą uprawy polowe i łąkowe z możliwością wprowadzenia upraw warzywno-ogrodniczych do bezpośredniej konsumpcji.

Strefa G – tereny dla potencjalnej lokalizacji portu rzeczno- – położona w strefie F w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Wisły. Główną funkcją strefy będzie działalność komercyjna w zakresie portu rzeczno- i związanymi z nim usługami (przeładunek, magazynowanie, handel, doki, hale remontowe itp.).

- g) Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Wyznaczenie obszarów, na których dopuszczona zostanie lokalizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW następuje w planie ogólnym oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW w ramach infrastruktury związanej z:

- pozyskiwaniem energii słonecznej polegającej na budowie elektrowni fotowoltaicznej;
- pozyskiwaniem energii wiatru polegającej na budowie elektrowni wiatrowej;
- pozyskiwaniem energii z biogazu polegającej na budowie biogazowni;
- pozyskiwaniem energii geotermalnej.

- h) Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Na terenach zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, mieszkaniowo-usługowej, sportu i rekreacji, nie dopuszcza się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Na terenach obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i hodowlanych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz przedsięwzięć polegających na chowie lub hodowli zwierząt. Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach, na których występują formy ochrony przyrody. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko dopuszcza się na terenach gospodarowania odpadami.

- i) Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Gospodarka rolno- stanowi jedną z podstawowych funkcji gminy, dla jej rozwoju zakłada się następujące kierunki i zasady kształtowania przestrzeni rolniczej i ochrony powierzchni ziemi:

- zachowanie i ochrona obszarów gleb o wysokich walorach dla produkcji rolnej;
- przeciwdziałanie skutkom suszy m.in. poprzez ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych oraz utrzymanie i odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych ekosystemów wodnych i ekosystemów zależnych od wód;
- wdrażanie ekohydrologicznych rozwiązań m.in. poprzez: zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, pasy leśne, wyspy leśne, enklawy łąk śródpolnych, wprowadzanie roślinności towarzyszącej wodom powierzchniowym, a także budowa ścian denitryfikacyjnych stanowiących barierę przed dopływem azotanów ze zlewni rolniczej, także z obszarów nieskanalizowanych.

Dla ochrony i wzbogacania zasobów leśnych oraz obszarów zadrzewień zakłada się:

- zachowanie i ochronę zwartych kompleksów leśnych, wysp leśnych, pasów leśnych dla utrzymania wodochronnych i glebochronnych funkcji lasów związanych z retencyjnymi właściwościami ekosystemów leśnych, chroniących zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulujących stosunki hydrologiczne i przeciwdziałających suszy,
- zwiększanie powierzchni leśnych poprzez zalesianie gruntów o najniższej jakości i przydatności dla rolnictwa (gleb nieurodzajnych),
- dokonywanie zalesień uwzględniających wymogi ochrony przeciwpowodziowej,
- niewprowadzanie obcych geograficznie i siedliskowo gatunków drzew i krzewów (zadrzewienia śródpolne, przydrożne, itp.).

Na terenie obszarów chronionych decyzje o zalesieniu muszą być zgodne z planami ochrony lub planami zadań ochronnych tych obszarów, a w przypadku braku takich planów – zaopiniowane przez właściwe służby ochrony przyrody zgodnie z kompetencjami.

- j) Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;

Na terenie gminy nie wyznaczono obszarów zdegradowanych, obszarów rewitalizacji, ani obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub remediacji. Dopuszcza się wyznaczenie takich obszarów, zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w tym zakresie.

4 Założenia wdrożeniowe

W punkcie opisano założenia systemu realizacji Strategii, przewidywane koszty realizacji działań wpisanych do Strategii oraz potencjalne źródła ich finansowania.

4.1 Planowane przedsięwzięcia

Poniżej przedstawiono priorytetowe przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym w przyjętej perspektywie czasowej Strategii.

Tabela 31 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii

LP.	INWESTYCJA/PROJEKT
1.	Rozbudowa gminnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - drogi osiedlowe istniejące oraz wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
2.	Modernizacja sieci wodociągowej w Małej Nieszawce - ul. Toruńska
3.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Małej Nieszawce
4.	Budowa ciągu pieszo - rowerowego łączącego os. Kąkol w Cierpicach z istniejącą ścieżką rowerową ul. Ogrodowa wraz z budową oświetlenia
5.	Budowa ciągu pieszo - rowerowego na odcinku od ul. Bydgoskiej do ul. Wodociągowej wraz z budową oświetlenia
6.	Budowa ciągu pieszo - rowerowego wzdłuż ul. Sosnowej w Cierpicach od os. Stokrotka do Szkoły Podstawowej w Cierpicach wraz z budową oświetlenia
7.	Budowa drogi rowerowej wzdłuż wału przeciwpowodziowego nad Wisłą
8.	Przebudowa drogi gminnej nr 100945C ul. Rzemieślniczej w miejscowości Mała Nieszawka
9.	Przebudowa drogi gminnej - ul. Żwirowa w miejscowości Cierpice
10.	Przebudowa drogi gminnej - ul. Kręta w miejscowości Mała Nieszawka wraz z budową ciągu pieszego
11.	Przebudowa drogi gminnej - ul. Wałowa w miejscowości Mała Nieszawka
12.	Przebudowa drogi gminnej - ul. Jastrzębia w miejscowości Wielka Nieszawka
13.	Przebudowa drogi gminnej - ul. Długa w miejscowości Cierpice
14.	Przebudowa drogi gminnej - ul. Nad Potokiem w miejscowości Wielka Nieszawka
15.	Przebudowa drogi gminnej - ul. Ciechocińskiej w miejscowości Brzoza wraz z budową ciągu pieszo - rowerowego
16.	Przebudowa drogi gminnej - ul. Wiślanej w miejscowości Wielka Nieszawka
17.	Przebudowa drogi gminnej nr 101036C ul. Sowiej w miejscowości Wielka Nieszawka
18.	Przebudowa drogi gminnej ul. Tatarakowej w miejscowości Mała Nieszawka
19.	Przebudowa drogi gminnej nr 100911C w Cierpicach - droga na Jarki
20.	Rozbudowa ul. Spółdzielczej w Wielkiej Nieszawce
21.	Rozbudowa ul. Leśnej w Małej Nieszawce wraz z budową ciągu pieszego
22.	Rozbudowa ul. Pogodnej w Wielkiej Nieszawce
23.	Budowa budynku Urzędu Gminy w Wielkiej Nieszawce
24.	Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Małej Nieszawce
25.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Cierpicach
26.	Budowa żłobka w Wielkiej Nieszawce
27.	Budowa wielofunkcyjnego placu rekreacyjnego w m. Brzoza
28.	Modernizacja i budowa nowych elementów obiektu sportowego Orlik w Małej Nieszawce
29.	Rozbudowa obiektu Centrum Sportu i Rekreacji OLENDER o część noclegową i sportową
30.	Rewitalizacja zabytkowego Zamku w Małej Nieszawce
31.	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Cierpice
32.	Odnowa przestrzeni publicznej na terenie gminy Wielka Nieszawka
33.	Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej poprzez wdrożenie systemów obsługi podróżnych
34.	Wyznaczenie i uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę terenów inwestycyjnych w Gminie Wielka Nieszawka
35.	Przebudowa - ul. Szkolna
36.	Parking rowerowy przy Olender Sp. z o.o.
37.	Wdrożenie aplikacji mobilnej i karty mieszkańca.

Źródło: opracowanie własne

4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania

Ramy finansowe

Uwzględniając zakres Strategii i przyjętą perspektywę czasową na ogólne ramy finansowe Strategii składa się wiele elementów, w tym m.in.:

- wartość planowanych inwestycji,
- zmiany wartości pieniądza w czasie,
- zmiany wartości poszczególnych produktów rzutujących na wartość inwestycji,
- koszty administracyjne związane z wdrażaniem Strategii.

Źródła finansowania

Jako główne źródła finansowania Strategii wskazuje się:

- budżet Gminy Wielka Nieszawka,
- pośrednio budżet Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- pośrednio budżet Powiatu Toruńskiego,
- środki pochodzące z budżetu krajowego (w tym krajowe fundusze celowe np. Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych, Program inwestycji Strategicznych),
- środki prywatne,
- środki pochodzące z budżetu UE:
 - środki w ramach polityki spójności na lata 2021-2027, w tym program Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 i krajowe programy operacyjne,
 - wspólna polityka rolna UE,
 - programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
 - Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach instrumentu NextGenerationEU,
 - programy Komisji Europejskiej,
 - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO)
- inne środki, m.in. Fundusze norweskie i EOG, WFOŚiGW, NFOŚiGW, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy itp.).

4.3 System realizacji Strategii

Poniżej opisano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, podstawy prawne regulujące funkcjonowanie Strategii, sposób wdrażania Strategii oraz jej wskaźniki.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

W realizację Strategii zaangażowane będą instytucje publiczne z terenu gminy, podmioty finansujące i współfinansujące inwestycje wpisane do Strategii i te zgodne ze Strategią, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa z terenu gminy oraz mieszkańcy.

Do instytucji publicznych z terenu gminy należy zaliczyć Gminę Wielka Nieszawka i jej jednostki organizacyjne. Do organizacji pozarządowych należy zaliczyć m.in. stowarzyszenia, fundacje.

Jako podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia w ramach Strategii należy zaliczyć m.in. Starostwo Powiatowe w Toruniu, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Centrum Projektów Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Ośrodek Przetwarzania Informacji, Bank Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz przedsiębiorców.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono rolę poszczególnych rodzajów podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Tabela 32 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII	ROLA
Instytucje publiczne z terenu gminy	– stymulowanie podejmowania działań zgodnych ze Strategią, – monitoring realizacji Strategii, – współpraca z innymi podmiotami – aktualizacja Strategii – finansowanie i współfinansowanie działań – realizacja przedsięwzięć
Organizacje pozarządowe, fundacje w tym działające na terenie gminy Wielka Nieszawka	– realizacja działań w szczególności w obszarze kultury, promocji gminy, aktywności fizycznej
Podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia	– finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć
Przedsiębiorcy	– finansowanie i realizacja przedsięwzięć
Mieszkańcy	– udział w konsultacjach

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą rolę we wdrażaniu Strategii mają odgrywać instytucje publiczne z terenu gminy.

Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym zobowiązującym samorządy gminne do prowadzenia polityki rozwoju jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. Nr 227 z dnia 11 grudnia 2006 roku, poz. 1658). Zgodnie z tą ustawą politykę rozwoju prowadzą:

- w skali kraju - Rada Ministrów,
- w skali regionu - samorząd województwa,
- w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny (art. 3).

Polityką rozwoju jest, w rozumieniu art. 2 tej ustawy, zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Zgodnie z ustawą zakres przedmiotowy tych działań obejmować powinien w szczególności zagadnienia:

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia,
- promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i obszarów metropolitarnych,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii,
- rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwoju zasobów ludzkich, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa, kwalifikacji obywateli, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków,
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy,
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania i unowocześniania instytucji państwa,
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości,

- wspierania wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Zgodnie z art. 4 przedstawionej wyżej ustawy politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju przy pomocy programów operacyjnych.

Ustawodawca jedynie bardzo ogólnie określił przedmiot, funkcje i procedury tworzenia strategii rozwoju na szczeblach lokalnych, pozostawiając decyzje w tym zakresie samorządom powiatów i gmin, koncentrując się głównie na zadaniach Rady Ministrów i samorządów województw.

Proces identyfikacji i zaangażowania katalogu partnerów określonego w ustawie wdrożeniowej

Zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie

W procesie opracowywania Strategii przeprowadzono proces identyfikacji oraz zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych, w tym podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacji działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

Proces identyfikacji i zaangażowania partnerów

Na etapie przygotowania Strategii dokonano przeglądu lokalnych i regionalnych interesariuszy, w tym instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedstawicieli biznesu, jednostek naukowych oraz mieszkańców gminy. W tym celu przeprowadzono:

- konsultacje społeczne, obejmujące otwarte spotkania, ankiety oraz zbieranie opinii online;
- warsztaty tematyczne, w ramach których zidentyfikowano kluczowe potrzeby i wyzwania oraz kierunki rozwoju gminy;
- spotkania z przedstawicielami instytucji i organizacji, w tym organizacji zajmujących się ochroną środowiska, równością płci oraz przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu.

Mimo podjętych działań, w niektórych przypadkach napotkano na ograniczoną dostępność lub brak reprezentacji określonych grup interesariuszy. W takich sytuacjach podjęto próbę analizy dostępnych raportów i danych, aby zapewnić możliwe kompleksowe uwzględnienie tych perspektyw.

Zaangażowanie partnerów w proces wdrażania Strategii

Strategia przewiduje mechanizmy zapewniające dalsze zaangażowanie partnerów w jej realizację i monitoring. W tym celu planowane są:

- regularne spotkania konsultacyjne i warsztaty, podczas których monitorowane będą postępy we wdrażaniu Strategii oraz aktualizowane jej priorytety;
- stały kontakt z partnerami społeczno-gospodarczymi, w tym możliwość zgłaszania uwag i propozycji zmian;
- publikacja raportów z wdrażania Strategii, umożliwiająca ocenę efektywności działań oraz wskazanie dalszych kierunków rozwoju.

Dzięki tym działaniom zapewniona zostanie transparentność procesu wdrażania oraz możliwość aktywnego uczestnictwa różnych grup interesariuszy w realizacji celów rozwojowych gminy.

Zasady realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru

i obserwacji postępów w realizacji Strategii. Dopełnieniem systemu jest określenie podmiotów odpowiedzialnych i zaangażowanych w jego wdrażanie, a także wskazanie możliwych źródeł finansowania realizacji Strategii. Strategia będzie wdrażana i monitorowana przez uzgodnione i wyznaczone do tego podmioty. Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii oraz pełniącymi określone w nim role będą:

- Wójt Gminy:
 - odpowiada za wdrażanie Strategii,
 - wyznacza Koordynatora Strategii,
- Rada Gminy:
 - analizuje postępy wdrażania Strategii,
 - akceptuje sprawozdania z realizacji Strategii,
 - analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację Strategii,
 - uwzględnia zadania zaplanowane do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych,
- Koordynator Strategii:
 - pełni funkcje koordynacyjne wobec pozostałych podmiotów,
 - mobilizuje zasoby na rzecz realizacji działań zapisanych w Strategii,
 - upowszechnia założenia Strategii wśród mieszkańców gminy,
 - koordynuje przygotowanie okresowych sprawozdań z realizacji Strategii,
 - rekomenduje wprowadzenie zmian do Strategii,
 - inicjuje realizację kierunków działań,
- partnerzy realizacji Strategii tj. poszczególne komórki Urzędu Gminy Wielka Nieszawka oraz jednostki organizacyjne Gminy:
 - realizują poszczególne kierunki działań,
 - przekazują informację o stopniu realizacji zadań do Koordynatora Strategii oraz sporządzają statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania,
 - zgłaszają wnioski do zmian w Strategii.

Strategia jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne lata. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. Zgodność dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do następujących elementów:

- zgodność na poziomie misji,
- zgodność na poziomie celów,
- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów,
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem. W celu przeprowadzenia monitoringu (w zależności od potrzeby Gminy może to być monitoring coroczny lub w innym odstępie czasowym) jednostki organizacyjne gminy oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań przekazują Koordynatorowi Strategii informację na temat napotkanych/potencjalnych trudności i problemów w realizacji zaplanowanych zadań.

Przegląd i aktualizacja

Przegląd Strategii może odbyć się corocznie, w połowie okresu obowiązywania Strategii lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia przez jednostkę odpowiedzialną za monitoring Strategii konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie, podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów strategii:

- Wójt Gminy na sesji Rady Gminy przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego (aktualizacji Strategii),
- w oparciu o decyzję Rady Gminy Wójt we współpracy z Koordynatorem Strategii określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o własne zasoby lub z udziałem konsultantów zewnętrznych) oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji Strategii,
- w ramach procesu, weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:
 - zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych oraz wyników analiz, misja rozwoju gminy i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zakresie zasobów gminy i jej otoczenia (powiatu, województwa, kraju),
 - cele strategiczne i operacyjne i ich adekwatność do zweryfikowanej misji rozwoju (w szczególności do domen strategicznego rozwoju),
 - kierunki działań,
- zaktualizowany dokument Strategii podlega konsultacjom a następnie zostaje przedstawiony Radzie Gminy.

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu Strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów:

- trafności – analizie poddane zostaną adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów,
- skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania,
- efektywności – ocena dotyczącej tego, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych,
- spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu.

Po przeprowadzonej ewaluacji ex-ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia.

Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu obowiązywania Strategii przewidziano opracowanie ewaluacji ex-post – sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań i analizę efektywności wydatkowania środków finansowych.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033 została opracowana przy udziale mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych z terenu gminy Wielka Nieszawka. Zainteresowani mieszkańcy i podmioty mieli możliwość przedstawienia swoich uwag do treści Strategii w ramach konsultacji społecznych i warsztatów strategicznych. Sprawia to, że Strategia w możliwie największym stopniu odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności.

Główne założenia Strategii są oparte na wnioskach z analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wielka Nieszawka. Analizy te wykazały, że gmina Wielka Nieszawka boryka się z problemami w każdej z analizowanych sfer i niezbędne są działania w celu ich rozwiązania. W Strategii zdefiniowano następujące cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2025-2033 związane ze sferą społeczną, gospodarczą i przestrzenną:

- Cel strategiczny 1: Warunki odpowiednie dla rozwoju społecznego gminy Wielka Nieszawka:
 - Cel operacyjny 1.1 Tworzenie sieci powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz upowszechnianie e-usług,
 - Cel operacyjny 1.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych oraz profilaktyka zdrowia,
 - Cel operacyjny 1.3 Podniesienie jakości kształcenia,
 - Cel operacyjny 1.4 Wspieranie działań na rzecz włączenia społecznego,
 - Cel operacyjny 1.5 Wspieranie sektora organizacji pozarządowych,
 - Cel operacyjny 1.6 Rozwój oferty kulturalnej,
- Cel strategiczny 2: Podniesienie konkurencyjności gminy Wielka Nieszawka:
 - Cel operacyjny 2.1 Rozwój przedsiębiorczości,
 - Cel operacyjny 2.2 Racjonalne wykorzystanie walorów gospodarczych gminy,
 - Cel operacyjny 2.3 Budowa i modernizacja systemów infrastruktury zapobiegającej zagrożeniom,
 - Cel operacyjny 2.4 Rozwój różnych form rolnictwa,
 - Cel operacyjny 2.5 Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej oraz rozwój infrastruktury sportowej,
- Cel strategiczny 3: Rewitalizacja przestrzeni gminy Wielka Nieszawka i zrównoważony rozwój:
 - Cel operacyjny 3.1 Zintegrowane działania rewitalizacyjne w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym, przyrodniczym, społecznym, gospodarczym i technicznym,
 - Cel operacyjny 3.2 Rozwój funkcji społecznie użytecznych, włączenie społeczne, walka z ubóstwem,
 - Cel operacyjny 3.3 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego
 - Cel operacyjny 3.4 Rozbudowa infrastruktury technicznej oraz wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska.
- Cel strategiczny 4: Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Wielka Nieszawka:
 - Cel operacyjny 4.1 Wspieranie i promocja efektywności energetycznej i strategii niskoemisyjnych,
 - Cel operacyjny 4.2 Wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska.

Cele Strategii wykazują zgodność z szeregiem innych dokumentów strategicznych o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym. Przyjęto, że system wdrażania Strategii będzie oparty na Radzie Gminy i na strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy w Wielkiej Nieszawce. Strategia zawiera listę

przedsięwzięć priorytetowych. Lista działań priorytetowych jest listą otwartą – każde nowo zidentyfikowane przedsięwzięcie, które zdaniem Gminy powinno być traktowane priorytetowo, może zostać wpisane na listę poprzez aktualizację treści Strategii. Należy zaznaczyć, że realizacja działań w ramach Strategii uwarunkowana jest w głównej mierze od pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych. Ponadto bieżący monitoring realizacji celów Strategii i jej bieżąca aktualizacja mają za zadanie sprawić, aby główne założenia Strategii mogły być kontynuowane w kolejnej perspektywie czasowej. Podstawą do wyznaczania kierunków rozwoju przestrzennego gminy jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Nieszawka.

Spis tabel, rysunków, wykresów i zdjęć**Spis tabel**

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2024 (do 30.06.2024 r.).....	5
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023	6
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023	8
Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Wielka Nieszawka na oświatę i wychowanie w latach 2017-2023 (zł)	9
Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023.....	11
Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023	12
Tabela 7 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023	12
Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023	12
Tabela 9 Czytelnicy w Bibliotece Publicznej w Małej Nieszawce w latach 2019-2023	13
Tabela 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023	14
Tabela 11 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Wielka Nieszawka w latach 2020-2023	17
Tabela 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2019-2023.....	19
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Wielka Nieszawka w latach 2019-2023	19
Tabela 14 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wielka Nieszawka w latach 2019-2023	19
Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023.....	21
Tabela 16 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wielka Nieszawka w 2023 w porównaniu do gmin powiatu toruńskiego, powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.....	21
Tabela 17 Dane dotyczące bezrobocia w gminach powiatu toruńskiego i w powiecie toruńskim – stan na 31.12.2023 r.	22
Tabela 18 Podsumowanie ocen z badania ankietowego	49
Tabela 19 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej.....	50
Tabela 20 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Wielka Nieszawka.....	51
Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Wielka Nieszawka	52
Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Wielka Nieszawka.....	52
Tabela 23 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Wielka Nieszawka	53
Tabela 24 Analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze społecznej.....	54
Tabela 25 Analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze gospodarczej	55
Tabela 26 Analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze przestrzennej.....	55

Tabela 27 Analiza SWOT gminy Wielka Nieszawka w sferze klimatyczno-przestrzennej	56
Tabela 28 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów	65
Tabela 29 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	68
Tabela 30 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny	70
Tabela 31 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii	93
Tabela 32 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii	95

Spis rysunków

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Wielka Nieszawka na planie województwa kujawsko-pomorskiego	23
Rysunek 2 Lokalizacja gminy Wielka Nieszawka na planie powiatu toruńskiego	23
Rysunek 3 Położenie komunikacyjne gminy Wielka Nieszawka.....	24
Rysunek 4 Położenie gminy Wielka Nieszawka względem obszarów chronionego krajobrazu.....	33
Rysunek 5 Położenie gminy Wielka Nieszawka względem obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000	34
Rysunek 6 Położenie gminy Wielka Nieszawka względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000	35
Rysunek 7 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 1991-2020 r.	37
Rysunek 8 Ekstremalne sumy opadów i ekstremalne usłonecznienie w Polsce w latach 1991-2020 r.	38
Rysunek 9 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wielka Nieszawka.....	51
Rysunek 10 Proces formułowania głównych założeń Strategii	61
Rysunek 11 Cele strategiczne Strategii.....	64
Rysunek 12 Lokalizacja gminy Wielka Nieszawka w granicach ZIT Torunia	73
Rysunek 13 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną.....	75
Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą rolniczą.....	75
Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną.....	76
Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną	76
Rysunek 17 Mapa łącznego zagrożenia suszą	77
Rysunek 18 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeczną położone w gminie Wielka Nieszawka	79
Rysunek 19 Ośrodki wzrostu w gminie Wielka Nieszawka.....	82
Rysunek 20 Rozmieszczenie dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej w gminie Wielka Nieszawka.....	83
Rysunek 21 Drogi w gminie Wielka Nieszawka	84
Rysunek 22 Podział funkcjonalny terenu gminy Wielka Nieszawka.....	85
Rysunek 23 Inwestycje w ramach Strategii	86

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (stan na 30.06.2024 r.)	6
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (stan na 31.12.2023 r.) (osoby na km ²).....	6
Wykres 3 Ludność gminy Wielka Nieszawka w podziale na płeć na koniec czerwca 2024 r.	7

Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Wielka Nieszawka w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2023 r.).....	7
Wykres 5 Liczba mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych gminy Wielka Nieszawka (stan na 31.12.2023 r.)	8
Wykres 6 Piramida wieku gminy Wielka Nieszawka (2023 r.).....	8
Wykres 7 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Wielka Nieszawka, powiecie toruńskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2020-2024 .	10
Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Wielka Nieszawka, powiecie toruńskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2020-2024	10
Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Wielka Nieszawka, powiecie toruńskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2020-2024	10
Wykres 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wielka Nieszawka w latach 2017-2023.....	14
Wykres 11 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu toruńskiego i gmin wchodzących w jego skład (2023 r.).....	14
Wykres 12 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Wielka Nieszawka w 2023 r. (%).....	18
Wykres 13 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Wielka Nieszawka (2023 r.)	19
Wykres 14 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu toruńskiego i gmin wchodzących w jego skład (2023 r.)	20
Wykres 15 Dochody i wydatki ogółem gminy Wielka Nieszawka w latach 2018-2023 (zł).....	20
Wykres 16 Liczba bezrobotnych w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023	21
Wykres 17 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu toruńskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (2023 r.)	26
Wykres 18 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie toruńskim, województwie kujawsko-pomorskim i w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (2023 r.)	26
Wykres 19 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu toruńskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (2023 r.)...	28
Wykres 20 Liczba mieszkań w gminie Wielka Nieszawka w latach 2018-2023.....	29
Wykres 21 Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie toruńskim, województwie kujawsko-pomorskim i w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego (2023 r.)	29
Wykres 22 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu toruńskiego (2024 r.)	39
Wykres 23 Liczba ankietowanych w podziale na wiek	41
Wykres 24 Liczba ankietowanych z podziałem na wykształcenie	41
Wykres 25 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy	41
Wykres 26 Ankietowani według miejsca zamieszkania	42
Wykres 27 Odpowiedzi mieszkańców na pytanie: „Czy gmina Wielka Nieszawka jest dobrym miejscem do życia?” – wyniki badania ankietowego	42
Wykres 28 Ocena ogólnego standardu życia – wyniki badania ankietowego.....	42
Wykres 29 Ocena dostępności usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści) – wyniki badania ankietowego	42
Wykres 30 Ocena poziomu dostępności domów opieki i klubów seniora – wyniki badania ankietowego	43

Wykres 31 Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego – wyniki badania ankietowego	43
Wykres 32 Ocena atrakcyjności oferty kulturalnej – wyniki badania ankietowego.....	43
Wykres 33 Ocena oferty sportowo-rekreacyjnej – wyniki badania ankietowego	43
Wykres 34 Ocena dostępności mieszkań – wyniki badania ankietowego	43
Wykres 35 Ocena dostępności żłobków i przedszkoli – wyniki badania ankietowego	44
Wykres 36 Ocena poziomu edukacji – wyniki badania ankietowego	44
Wykres 37 Ocena dostępności do pozaszkolnej oferty edukacyjnej – wyniki badania ankietowego...	44
Wykres 38 Ocena poziomu usług pomocy społecznej – wyniki badania ankietowego.....	44
Wykres 39 Ocena poziomu rozwiązywania problemów społecznych – wyniki badania ankietowego.	44
Wykres 40 Ocena poziomu zarządzania w sytuacjach kryzysowych – wyniki badania ankietowego...	45
Wykres 41 Ocena poziomu dostępności komunikacyjnej gminy – wyniki badania ankietowego	45
Wykres 42 Ocena stanu infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów) – wyniki badania ankietowego	45
Wykres 43 Ocena dostępu i stanu podstawowych mediów (wodociągi, kanalizacja) – wyniki badania ankietowego	45
Wykres 44 Ocena cen nieruchomości – wyniki badania ankietowego	45
Wykres 45 Ocena poziomu dochodów mieszkańców – wyniki badania ankietowego	46
Wykres 46 Ocena możliwości podjęcia/zmiany pracy – wyniki badania ankietowego.....	46
Wykres 47 Dostęp do nowoczesnych technologii (internet) – wyniki badania ankietowego.....	46
Wykres 48 Ocena czystości, porządku, estetyki gminy – wyniki badania ankietowego	46
Wykres 49 Ocena poziomu tożsamości lokalnej mieszkańców – wyniki badania ankietowego.....	46
Wykres 50 Ocena poziomu aktywności społecznej – wyniki badania ankietowego	47
Wykres 51 Ocena poziomu lokalnego patriotyzmu, dziedzictwa i historii – wyniki badania ankietowego	47
Wykres 52 Ocena jakości usług administracji publicznej – wyniki badania ankietowego	47
Wykres 53 Ocena życzliwości społecznej wśród mieszkańców – wyniki badania ankietowego	47
Wykres 54 Ocena możliwości prowadzenia działalności gospodarczej – wyniki badania ankietowego	47
Wykres 55 Ocena warunków dla rolnictwa, prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego – wyniki badania ankietowego	48
Wykres 56 Ocena atrakcyjności inwestycyjnej gminy – wyniki badania ankietowego	48
Wykres 57 Ocena poziomu oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze i edukacyjne, szlaki piesze i rowerowe, obszary chronione, zabytki) – wyniki badania ankietowego	48
Wykres 58 Ocena jakości terenów rekreacyjnych (parki promenada, mała architektura) – wyniki badania ankietowego	48
Wykres 59 Ocena poziomu bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe) – wyniki badania ankietowego	48
Wykres 60 Ocena stanu środowiska naturalnego – wyniki badania ankietowego	49
Wykres 61 Ocena poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy – wyniki badania ankietowego	49
Wykres 62 Ocena lokalnych produktów, wyrobów usług, z których znana jest gmina – wyniki badania ankietowego	49
Wykres 63 Czy Gmina Wielka Nieszawka jest Pani/a zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju? – wyniki badania ankietowego	50

Bibliografia

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2025
2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
3. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2020+
4. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły
5. Plan przeciwdziałania skutkom suszy
6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego
7. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły
8. Program Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027
9. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wielka Nieszawka na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031
10. Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Wielka Nieszawka
11. Program współpracy Gminy Wielka Nieszawka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi działalność pożytku publicznego (Dz.U. z 2024 r., poz. 1491 ze zm.)
12. Raport o stanie Gminy Wielka Nieszawka za 2023 rok
13. Strategia Rozwoju Partnerstwa Międzywojewódzkiego – Obszar Funkcjonalny Żuław
14. Strategia Rozwoju Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2030
15. Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2030 – Strategia Przyspieszenia do 2030 r.
16. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Nieszawka
17. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia
18. Średniookresowa Strategia rozwoju kraju
19. Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027
20. www.agrometeo.imgw.pl
21. www.bdl.stat.gov.pl
22. www.funduszeue.kujawsko-pomorskie.pl
23. www.gov.pl
24. www.geoserwis.gdos.pl
25. www.google.pl/maps
26. www.gov.pl
27. www.rspo.gov.pl
28. www.torun.wkz.gov.pl
29. www.wielkanieszawka.pl
30. www.wody.isok.gov.pl